

ŽELEZAR

JESENICE, 19. DECEMBRA 1985

ŠTEVILKA 50 • XXXIV

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štiri-najstrednevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnovič, tehnični urednik — novinar Dare Bradaskja, lektorica — novinarka Veronika Osredkar, novinar — fotoreporter Borut Grce, administracija — Marija Lužnik in Mira Keserović. Naslov: Uredništvo Železarija, SOZD SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19, 25-19, administracija 26-21. Stavak in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

KONFERENCE DELEGACIJ V NOVEMBRU IN DECEMBRU

V dneh od 18. novembra do 2. decembra je bilo na ravni Železarne sklicanih osem sej konferenc delegacij za SIS družbenih dejavnosti. Poprečna prisotnost na seji konference delegacij je bila 6 delegatov od 23 možnih. Podatek ni presenetljiv, ni pa odveč v času evidentiranja.

Osrednje točke sej konferenc delegacij so bili predlogi samoupravnih sporazumov o temeljnih planov za posamezna področja v obdobju 1986—1990.

Vabilom za seje konferenc delegacij se je odzvala tako skupna strokovna služba SIS oziroma strokovni delavci SIS za posamezna področja kot strokovne službe Železarne.

Seja skupščine občinske raziskovalne skupnosti in seja skupščine posebne raziskovalne skupnosti za energetiko, mineralne surovine in metalurgijo (PoRS 02) sta bili v razmaku nekaj dni, zato so delegati na seji konference delegacij za SIS za raziskovalno dejavnost obravnavali obe gradivi.

Delegati k poročilu o delu raziskovalne skupnosti Jesenice v času med obema sejama skupščine in predlogu samoupravnega sporazuma o temeljnih plana raziskovalne skupnosti občine Jesenice za obdobje 1986—1990 niso imeli pripomb. Seznanili so se tudi z informacijo o problematiki inventivne razvojne in raziskovalne dejavnosti v občini Jesenice in se strinjali z ugotovitvijo, da je za razvoj inovativne dejavnosti potrebna ustrezna motivacija oziroma stimulacija poleg drugih, znanih elementov. Manjše inovacije delavcev v OZD se ne uresničujejo v praksi tudi zato, ker ni ustreznih timov

za sprejem oziroma pomoč pri oblikovanju inovativnih idej.

Brez bistvenih pripomb so delegati obravnavali tudi predlog sprememb plana posebne raziskovalne skupnosti za letošnje leto, osnutek samoupravnega sporazuma o temeljnih plana posebne raziskovalne skupnosti za obdobje 1986—1990 in dopolnitev pravilnika o razvidu del in nalog strokovne službe. Splošna ugotovitev pa je bila, da je treba nacionalnemu programu za preseganje tehnološkega zaostajanja (poleg programa temeljnih in dolgoročnih raziskav osnovnega znanja), ki je vključen v program raziskovalne dejavnosti republiške raziskovalne skupnosti nameniti največ pozornosti.

Za 8. sejo skupščine občinske raziskovalne skupnosti je konferenca delegirala osem delegatov, za 8. sejo skupščine posebne raziskovalne skupnosti za energetiko, mineralne

(Nadaljevanje na 7. strani)

ANALIZA IN OCENA GOSPODARJENJA V LETU 1985 IN OSNUTEK PLANA ZA LETO 1986 NA SEJAH ZBOROV SKUPŠČIN

V ponedeljek, 23. decembra, se bodo na ločenih sejah sestali zbor združenega dela, zbor krajevnih skupnosti in družbenopolitični zbor Skupščine občine Jesenice. Osrednja točka dnevnega reda, o kateri bodo razpravljali delegati, bo analiza izvajanja resolucije 1985 in ocena gospodarjenja do konca leta 1985 in osnutek resolucije o izvajanju družbenega plana občine Jesenice za obdobje 1986—1990 v letu 1986.

Za devetmesečno analizo gospodarjenja v občini veljajo po devetih mesecih podobne ugotovitve kot za prvo polletje, ugotavlja izvršni svet Skupščine občine, ki analizo dosedanjega gospodarjenja in oceno do konca leta predlaga delegatom v razpravo in sprejem. Splošna ugotovitev je, da so nominalni porasti kategorij poslovnega uspeha zelo visoki, celo višji od regijskih poprečij, vendar pa so v največji meri rezultat oziroma posledica inflacije. Za več kot še enkrat so bile višje cene industrijskih izdelkov pri proizvajalcih od cen na drobno in življenjskih stroškov. Zaradi zakonskih sprememb pa doseženi rezultati niso v celoti primerljivi z lanskoletnimi, še zlasti, ker so bili lani v tem času precej slabi. Čeprav so kazalci kvalitete gospodarjenja v regiji nadpovprečni, pa je občina glede na njihove nominalne vrednosti med zadnjimi med gorenjskimi občinami.

Čeprav je bilo v resoluciji za letošnje leto predvideno povečanje fizične proizvodnje za 2,9 odstotka, se je v primerjavi z enakim obdobjem lani zmanjšal za 3,7 odstotka, v črni metalurgiji pa za 2,5 odstotka. Za 2,7 odstotkov se je zmanjšal tudi fizični obseg prodaje na drobno, le turistični promet se je nekoliko povečal. Za 2,5 odstotka se je zmanjšal tudi družbeni produkt, čeprav je bilo za letošnje načrtovano povečanje za 2,7 odstotka. Samo v »trgovini« je družbeni produkt za 22 odstotkov nižji kot v devetih mesecih lani.

Za 5,6 odstotka je realno manjši tudi doseženi dohodek, primerljivi pa se je realno povečal za 13,5 odstotka. Čisti dohodek je za 112 odstotkov večji od lanskoletnega. Sredstva za bruto osebne dohodke so se povečala za 97 odstotkov, skupaj s sredstvi za skupno porabo pa za 202 odstotka. Čisti osebni dohodki so se v masi povečali za 96 odstotkov, močno so se povečala tudi sredstva za stanovanjsko gradnjo in za skupno porabo v TOZD. Kljub za 2,4 odstotka načrtovani večji akumulaciji, se je le-ta realno zmanjšala za 22,6 odstotka, prav tako sredstva za reprodukcijo za 2,5 odstotka, plan pa je predvideval 4,8 odstotni porast. Produktivnost dela, merjena z dohodkom na zaposlenega, se je realno zmanjšala za 5,6 odstotka, načrtovan pa je bil 2,4-odstotni porast. Delež akumulacije v dohodku se je zmanjšal za 18 odstotkov, v gorenjskih občinah pa se je v poprečju povečal za 4 odstotke. Stopnja reprodukcijske sposobnosti se je povečala za 5, ekonomičnost pa za 1 odstotek, medtem, ko se je na Gorenjskem znižala za 2 odstotka.

Izgube v občini iz tekočega poslovanja znašajo 147,8 milijona dinarjev, kar je za 88 odstotkov manj kot v enakem obdobju lani, manjša pa je tudi od izkazane v letošnjem prvem polletju. Izgube pa še vedno predstavljajo 37 odstotkov na Gorenjskem izkazane izgube v devetih mesecih in je jeseniška občina v gorenjskem prostoru na prvem mestu. V Železar-

ni Jesenice izkazuje izgubo TOZD Plavž, Jeklarna, Valjarna debele pločevine in Valjarna bluming štekel (skupaj 90,6 milij. din), ZG ŽTO TOZD za promet Jesenice, ki je polletno izgubo 54,8 milijona še nekoliko povečala in Lesno galanterijski obrat (2,4 milij. din).

Izvoz se je v primerjavi z enakim obdobjem lani zmanjšal za 2 odstotka, konvertibilni pa za 6. Uvoz se je povečal za 13 odstotkov, konvertibilni pa za 24. Tako je bilo doseženo 86-odstotno pokrivanje skupnega uvoza s skupnim izvozom in 90-odstotno konvertibilno pokritje. Delež konvertibilnega v skupnem izvozu znaša 69 odstotkov.

(Nadaljevanje na 8. strani)

7,1 ODSOTKA NAD PLANOM

Po podatkih statistične službe smo do 16. decembra izdelali 65.273 ton skupne proizvodnje, kar je 7,1 odstotka nad planom za to obdobje. Plan skupne proizvodnje izpolnjujejo naslednje TOZD: Valjarna bluming štekel, Valjarna žice, Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Bela, Profilarna, Vratni podboji in Elektrode.

V TOZD Plavž so izdelali 6.327 ton groblja, kar je 90,9 odstotka operativnega programa.

V TOZD Jeklarna so ulili 20.422 ton jekla in s tem dosegli 99,9 odstotka družbenega plana in operativnega programa.

V dvanaestih dneh smo prodali 17.562 ton končnih izdelkov in storitev, kar je 111,1 odstotka operativnega programa. Plan odpreme je preseglo pet temeljnih organizacij: Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Bela, Profilarna, Vratni podboji in Jeklovlek.

OB SPREJEMU SKUPNIH TEMELJEV NAŠEGA RAZVOJA V PRIHODNJIH PETIH LETIH

Težave v gospodarjenju zahtevajo od nas, da ugotovimo njihove vzroke in predlagamo rešitve, ki nas bodo pripeljale iz težav. Z razmišljanjem o rešitvah se ukvarja planiranje. Zato ni naključje, da prav sedaj povsod razmišljamo o naši prihodnosti in ta razmišljanja vključujemo v planske dokumente. Naše dolgoročne usmeritve smo že sprejeli; zdaj pa je pred nami sprejemanje najpomembnejšega planskega dokumenta: skupnih temeljev za pripravo srednjeročnih planov.

Kaj in kako lahko mi, delavci Slovenskih železarn, prispevamo k hitrejšemu razvoju in reševanju sedanjih težav?

Povpraševanje po jeklarskih izdelkih bo v prihodnjih letih še vedno večje od možnosti ponudbe oziroma proizvodnje. Vendar bo rast potrošnje verjetno počasnejša, kot smo predvidevali, njene zahteve glede asortimenta in cen izdelkov pa vse večje. Zato se mora slovensko železarstvo razvijati predvsem v smeri asortimenta zahtevnejših kvalitet jekel in v večji meri predelanih izdelkov, obenem pa v smeri zmanjševanja potroškov in stroškov.

V tako usmeritev so vpete največje prednostne investicije v vseh treh železarnah, katerih cilj je posodobitev in zaokrožitev proizvodnje jekla oziroma vroče valjanih izdelkov. Po velikosti prednjači investicija v jeseniško jeklarno, od katere je v veliki meri odvisna uspešnost Železarne Jesenice, Slovenskih železarn kot celote, navsezadnje pa tudi ponovna pridobitev zaupanja v pravilnost naših usmeritev. Zlasti bo izvedba omenjenih investicij vplivala tudi na razvoj kovinske predelave, strojegradnje in še nekaterih panog. V drugi polovici petletnega razdobja bomo tudi mi dali več poudarka utemeljenim investicijam v predelavi, tako v železarnah kot predelovalnih organizacijah.

V prihodnosti moramo predvsem spremeniti odnos do ustvarjalnega strokovnega dela in do raziskovalnega inovativnega dela. Od strokovnjakov bomo zahtevali več rešitev, pa tudi ponuditi jim moramo več. Iskanje novih, boljših rešitev in njihovo uvajanje v prakso bosta še bolj poudarjena kot doslej.

Doslej smo zanemarljivo pomembnost organiziranja, motiviranja in podobnih dejavnosti. Z razvojem teh dejavnosti moramo doseči, da si bodo vsi zaposleni prizadevali za uspešno poslovanje. V večini DO bodo presojali organiziranost in predlagali spremembe in rešitve. V nagradjevanju bomo bolj povezovali osebne dohodke in ustvarjeni dohodek.

Naš namen ni ponavljati vseh usmeritev, niti tistih, ki smo jih z dolgoročnimi usmeritvami že sprejeli, niti skupnih temeljev, ki jih zdaj sprejemamo. Še bolj kot razvoj bo mogoče potrebno poudariti izboljšanje tekočega poslovanja: večji izkoristek zmogljivosti, izboljšanje asortimenta, manjši potroški surovin in energije itd.

Del prednosti našega poslovanja izhaja tudi iz naše povezanosti v SOZD. Ta povezanost nam ponuja vrsto možnosti, le nekatere od njih pa smo doslej tudi uspeli izkoristiti. Pri tem mislimo na medsebojno povezanost in na naše odnose s kupci, dobavitelji, bankami, v okviru splošnih združenj, gospodarskih zborm in podobno. Prav krepitev SOZD SŽ navzven moramo posvetiti več pozornosti.

V našem delu bomo uvedli vrsto izboljšav. Seveda vseh željenih sprememb ne bo mogoče doseči čez noč; spreminjanje našega mišljenja in navad je dolgotrajen proces, povezan s spremembami današnje tehnološke revolucije. Prav na spremembe, ki jih danes še ne moremo dosegati v celoti, se moramo pripraviti vnaprej. Zaradi vsega povedanega je planiranje še kako pomembno. Planski dokumenti pa kažejo presek naših razmišljanj. V tem trenutku so pred nami skupni temelji za pripravo srednjeročnih planov, ki predstavljajo osnovni planski dokument. Z njimi postavljamo temelje srednjeročnim planom, s tem pa tudi našemu poslovanju v prihodnjem obdobju. Razpravi o skupnih temeljih bo sledilo sprejemanje na referendumih. Z njimi se bomo opredelili za naše cilje, politiko, določili pomembne odločitve in ocenili njihove posledice.

Z udeležbo na referendumu bomo pokazali, da nam ni vseeno, kako se bomo razvijali; z opredelitvijo za predlagane skupne temelje bomo potrdili našo usmeritev v prihodnjem razdobju. Skupnim temeljem bo sledila priprava srednjeročnih planov. Tudi letni plani so že v pripravi. Planiranju pa mora slediti izvedba. Šele planiranje, izvajanje in kontrola lahko skupaj pripeljejo k uspešnejšemu poslovanju v prihodnosti.

Prav zdaj, na prehodu v novo petletno obdobje, s tem pa v novo leto 1986, je čas, da zaželim vsem delavcem Slovenskih železarn uspešno poslovanje naših organizacij, njim samim pa veliko zadovoljstva pri delu ter veliko prijetnih dni v življenju.

SREČNO 1986!

Predsednik kolektivnega poslovnega odbora
Igor Uršič

Svitanje (foto: I. Kučina)

Ob 22. decembru — dnevu Jugoslovanske ljudske armade, čestitamo vsem vojakom, starešinam in pripadnikom enot teritorialne obrambe.

V četrtek, 26. decembra, se bomo delavci Železarne na referendumu odločali o skupnih temeljih za pripravo srednjeročnih planov TOZD, DO in SOZD za obdobje 1986—1990.

PRODAJNI REZULTATI V NOVEMBRU

S prodajo in storitvami prevladanja v višini 29.844 ton smo v novembru izpolnili operativni načrt prodaje 97,7 odstotkov, nekoliko višji družbeni načrt pa 95 odstotno. Količinski zaostanek je posledica pomanjkanja naročil v TOZD Jeklovlek in TOZD Želblarna, povečanih zastojev v TOZD Valjarna žice in profilov (prednost so imele domače TOZD) ter pomanjkanje delavcev.

Uspeli smo ustvariti 6.486 milijonov dinarjev skupne zunanje realizacije, kar je 29 odstotkov več, kot je predvideval družbeni načrt, in odstotek več kot je predvideval operativni program. Pri doseganju skupne zunanje realizacije so svoj delež prispevale poleg proizvodnih TOZD s prevladanjem (le to je bilo zaradi pomanjkanja naročil za 65 odstotkov manjše od načrtovanega) tudi storitvene TOZD, ki so z izjemo TOZD Vzdrževanje prav vse presegle načrtovano vrednost storitev.

Pregled prodaje po posameznih TOZD nam kaže, da smo v novembru količinski in vrednostni načrt prodaje dosegli oziroma presegli v TOZD Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Bela, Profilarna, Vratni podboji in Elektrode. Ostale TOZD so zaostale za načrtovano količino prodaje. Zaostanek je bil največji v TOZD Želblarna, in sicer kar za 54 odstotkov v primerjavi z družbenim planom in za 36 odstotkov v primerjavi z operativnim programom, zaradi izpada naročil za ZDA. Za planirano količino prodaje je za 21 odstotkov zaostala tudi TOZD Jeklovlek, predvsem zaradi pomanjkanja naročil za BK linijo. 52 odstotni zaostanek za načrtovano količino je nastal tudi v TOZD Valjarna žice in profilov zaradi tridnevnega popolnega izpada proizvodnje pri menjavi žerjavne proge v tretji hali Valjarne bluming-štekel. Precejšnji izpad prodaje (13 odstotkov) za načrtovano je bil tudi v TOZD Žičarna zaradi pomanjkanja vložka za proizvodnjo VAC. Zaostanki ostalih TOZD so bili manjši. Ker je dosežena prodajna cena v vseh TOZD, razen v Livarni, presegla načrtovano višino, so vrednostni rezultati po TOZD bistveno boljši, kar kaže na to, da bi Železarna ob ustreznih naročilih in zmanjšanju zastojev dosegla precej ugodnejše poslovne rezultate.

Asortiment prodanih izdelkov je bil v novembru za 5,1 odstotka boljši kot v enakem mesecu lani, za plan-

skim pa je zaostal za 4,4 odstotka. Struktura prodaje se je poslabšala tudi v primerjavi z oktobrom, saj je bila slabša kar za 6,3 odstotkov.

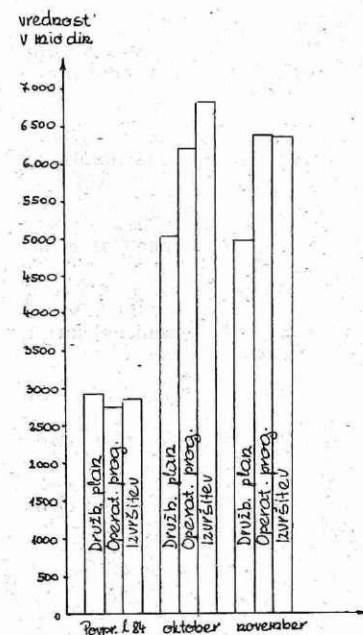
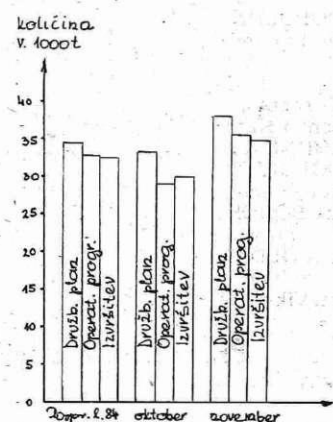
V enajstih mesecih letošnjega leta smo s prodajo in storitvami prevladanja v višini 350.011 ton ustvarili, ob upoštevanju dobrih rezultatov storitvenih TOZD, 60.643 milijonov dinarjev skupne zunanje realizacije, kar je pri količini prodaje 97 odstotkov načrtovane višine, vrednostno pa smo gospodarski načrt presegli za 8 odstotkov.

Gledano po posameznih TOZD vidimo, da so v enajstih mesecih letošnjega leta z družbenim načrtom postavljene programe v večini TOZD vsaj vrednostno presegli, izjema so TOZD Valjarna žice in profilov, Profilarna, Želblarna in Monter Dravograd. Zaostanki pa so majhni. Količino prodaje pa so presegle le TOZD Valjarna debele pločevine (6 odstotkov) in Hladna Valjarna Jesenice (5 odstotkov). Zaostanki ostalih TOZD so z izjemo Monterja Dravograd, ki zaostaja za 32 odstotkov, manjši kot 6 odstotkov. Večina TOZD je dosegla v enajstih mesecih tudi načrtovano prodajno ceno. Dosežena prodajna cena je bila nižja od načrtovane le v TOZD Hladna va-

ljarna Bela za 2 odstotka in v Želblarni za odstotek.

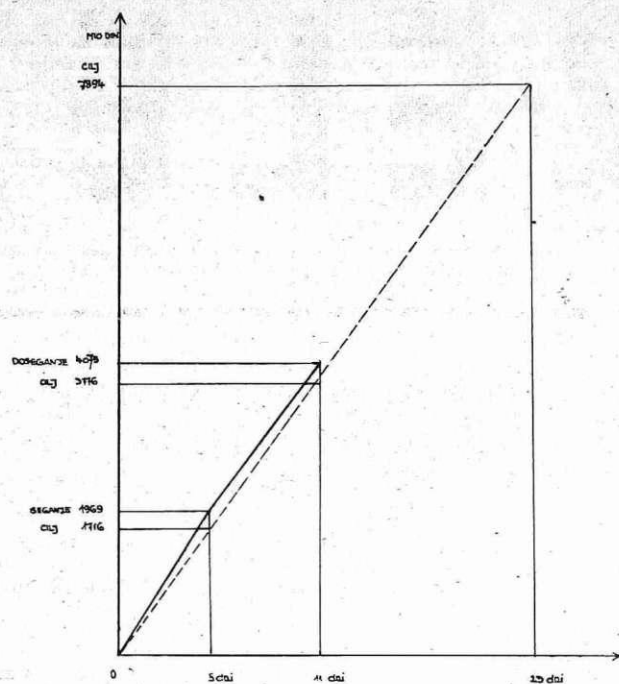
Kumulativni rezultati strukture prodaje nam kažejo, da so prav vse TOZD izboljšale strukturo prodanih izdelkov v letošnjih enajstih mesecih v primerjavi z enakim obdobjem lani. Še posebno izstopajo TOZD Valjarna debele pločevine, kjer je bila struktura prodanih izdelkov za 9,6 odstotka boljša kot v enakem obdobju lani. Hladna valjarna Bela s 7,3 odstotka boljšo strukturo prodaje in Žičarna, kjer je bila struktura prodaje za 5 odstotkov boljša kot v obdobju januar—november 1984. Primerjava strukture prodaje v enajstih mesecih letošnjega leta s planom pa nam kaže, da so načrtovano strukturo prodaje presegle TOZD HV Jesenice, Vratni podboji, Jeklovlek, Elektrode in Želblarna, medtem ko ostale TOZD zaostajajo za načrtovanimi rezultati. Izboljšanje strukture prodaje in doseganje načrtovane prodajne količine sta cilja, ki bi nam zagotovila še boljši poslovni rezultat.

Polonca Marjanovič

DOSEGANJE SKUPNEGA CILJA POSLOVANJA

REALIZACIJA DECEMBER 1985

V enajstih dneh decembra smo dosegli 4.075 milijonov dinarjev realizacije in presegli cilj za 8 odstotkov.

Odstotek presežanja realizacije pada v primerjavi s prvimi petimi dnevi decembra, vendar še ni prepozno, da ob koncu meseca ne bi mogli preseči cilja vsaj za 10 odstotkov.

Oddelek za nagrajevanje

PRIZNANJE ZA ERC

Če smo programerje z ERC zbadali zaradi masterfilea, je prav, da jih tudi pohvalimo, kadar je priložnost za to. Pred kratkim so dobili posebno priznanje Skupnosti jugoslovanskih uporabnikov računalnikov. Skupnost je bila ustanovljena pred enajstimi leti, prav naša Železarna pa je bila eden od pobudnikov in soustanoviteljev Skupnosti.

Skupnost, ki ima danes blizu 180 članov, je bila ustanovljena predvsem zato, da bi usklajevala razvoj in uporabo sredstev za avtomatsko obdelavo podatkov v jugoslovanskem prostoru, da bi pomagala svo-

jim članicam pri nakupu, najemu in zamenjavi računalniške opreme in zagotavljal usklajeno izobraževanje računalniških strokovnjakov. V preteklih letih je bila Skupnost posebno uspešna pri reševanju problemov v zvezi z nabavo in zamenjavo računalniške opreme, pri zaščiti interesov svojih članic in pomoči pri uvozu nujne strojne in programske opreme in pri seznanjanju svojih članic z novostmi na področju računalništva. Skupnost izdaja strokovni časopis Praksa, organizira pa tudi vrsto sejmov računalniške opreme in strokovnih posvetovanj na temo.

INOVACIJSKA DEJAVNOST V NOVEMBRU

V novembru so odbori za gospodarstvo na devetih sejah obravnavali petindvajset predlogov tehničnih izboljšav, koristnih predlogov in idej ter jih pozitivno ocenili in odobrili. Skupni prihranek oziroma koristi znašajo 29.948.172 dinarjev, zato je devetinšestdeset novatorjev prejelo 781.531 dinarjev posebnih nadomestil ali 2,6 odstotka od ugotovljenih koristi.

TOZD JEKLARNA

Avtorjem Francu Novaku, Francu Brelihu in Janezu Markovcu je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za vgraditev filtrov premera 400 mm v cevovodu hladilne vode na kontiliv napravi. Po vgraditvi filtrov se vodne šobe bolj poredko zamašijo z mivko, tako da delo na kontiliv napravi poteka bolj tekoče.

Avtorjem Borisu Truhačevu, Marku Pezdričniku, Mihlu Jurkoviču in Janezu Markovcu je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za uvedbo zračnega hlajenja delovnega cilindra za odpiranje drsnega zapirala na KL. Z uvedbo hlajenja so podaljšali življenjsko dobo cilindra, zmanjšala se je poraba uvoženih tesnil in zmanjšali so se posegi popravil v delavnici HIP.

Avtorjem Jožu Triplatu, Vekoslavu Zakrjasku in Henriklu Zupanu je bilo odobreno izplačilo drugega posebnega nadomestila za zmanjšanje porabe Ca Si pri izdelavi jekla v SM pečeh. Z novo tehnologijo dodajanja Ca Si se je zmanjšala poraba le-tega, poleg tega so dosegli efektno odzvenjanje jekla v ponovci, izboljšane so livne lastnosti jekla in čistoča jekla. Pomembno je tudi to, da s to novo tehnologijo izdelujejo bolj kvalitetna jekla, ki jih prej v SM pečeh ni bilo mogoče izdelovati.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Avtorjem Marjanu Ermanu, Branku Strmoletu, Aleksandru Mandelju in Vladimirju Podlipniku je bilo odobreno enkratno posebno nadomestilo za idejni predlog predelave konstrukcije smetišnice na ogrodju štekel za odpravo risanosti toplo valjanih trakov.

Avtorjem Vinku Jakopiču in Valentinu Markežu je bilo odobreno enkratno posebno nadomestilo za idejni predlog zagotovitev avtomat-

ske ustavitve vretena Edger ogrodje v primeru, ko njegovo obratovanje ni potrebno. Prednosti bi bile: zmanjšale se bodo zvojne obremenitve pogonskih gredi, prihranek električne energije in zmanjšala se bo poraba ščetk na kolektorju glavnega in pomožnega generatorja.

Avtorjem Igorju Mežku, Florijanu Hanžku, Jožu Kastelicu, Antonu Juvaniču in Janezu Pretnarju je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za popravilo neuporabnih sklopov bluming ogrodja. Avtorji so s popravilom sklopov omogočili, da ni potrebno naročati in kupovati novih sklopov, odpravili pa so tudi možnosti za zastoje.

Avtorju Venčeslavu Abramcu je bilo odobreno enkratno posebno nadomestilo za vgraditev dodatnih vodovodnih cevi za odplakovanje šlake od škarij proti blumingu. S to vgraditvijo delavcem ni več potrebno z lopatami in vedri čistiti kanala.

Avtorjema Alojzu Habjaniču in Marjanu Ermanu je bilo odobreno enkratno posebno nadomestilo za izdelavo zaboja za odbruske na brusilnih strojih adjustaže bluminga. Prednosti predelave so: praznjenje zabojev je enostavnejše in hitrejšo, potrebno je manj vzdrževalnih posegov, odpravljen je težko fizično delo in zmanjšane so možnosti za nezgode in poškodbe.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Avtorjem Vladu Potočniku, Marjanu Vidmarju in Pavlu Podobniku je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za rekonstrukcijo hladilne vode za ogradje jumping. S to predelavo se je skrajšal čas odklopa in priključa hladilne vode, ne prihaja več do pregoretnja in poškodb fleksibilne cevi, izboljšale so se tudi delovne razmere.

Avtorju Vojku Mencingerju je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za izdelavo elektronske tehtnice za potrebe TOZD Valjarna žice in profilov. Tehtnica je popolnoma avtomatizirana. Na tehtnici je mogoče odči-

tati teže z izpisom, lahko pa se po potrebi poveže z računalnikom.

Avtorjema Dragu Finžgarju in Francu Berniku je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za prevežavo zaporedja delovnih in vodilnega cilindra na navijalcih. S tem v primeru kasnitve cilindra ne prihaja več do zagona navijalcev in do lomljenja batnič, saj morajo biti vsi trije cilindri že pred tem povrnjeni na najnižjo točko in s tem pod nivo krožnika, ki se bo zavrtel za ponovne sprejem valjanca.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Avtorjem Alojzu Mesojedcu in Ibrahimu Tubiču je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za predelavo zračnih cevovodov za prepričanje vreč za oksid v regeneraciji. S tem sta avtorja dosegla, da se je zmanjšala poraba vreč in je zagotovljeno normalno delovanje pnevmatskih ventilov.

Avtorju Vojku Bernardu je bilo odobreno enkratno posebno nadomestilo za spremembo tehnologije delovanja hladilnega sistema na GLP liniji. S to spremembo je avtor zmanjšal porabo filtrirnih elementov na minimum, podaljšal je čas nemotenega obratovanja filtrov brez čiščenja in povečal čistočo olja v čistem rezervoarju.

Avtorjem Pavlu Žmitku, Lovru Kalamarju in Miklošu Nemodi je bilo odobreno enkratno posebno nadomestilo za izdelavo opornih zaščitnih obrobov za transport kolobarjev HVT. Z izdelavo teh obrobov so zadostili vedno večjim zahtevam pakiranja kolobarjev inozemskih kupcev.

Avtorju Marjanu Gasarju je bilo odobreno enkratno posebno nadomestilo za izdelavo navojev in ravnih vzdolžnih utorov na gumi valjčnicah. Avtor je s tem dosegel hitrejšo izdelavo utorov ter boljšo kakovost izdelka.

Avtorjem Senadu Suljanoviču, Vladu Repetu, Jožu Torkarju, Edvardu Kristanu in Janku Lihtinegerju je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za izdelavo sestavnih delov za vezalno napravo SIGNODE v domačih delavnicah. Avtorji so z izdelavo sestavnih delov zmanjšali uvoz teh delov.

Avtorjema Janezu Rozmanu in Branku Pačniku je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za izboljšavo sistema hydromation za filtriranje valjavnike emulzije. Avtorjema je s tem uspelo znatno zmanjšati porabo emulzijskega olja. Poleg tega so namesto uvoženega olja Quaker prešli na domače olje Feromol 1 E.

Avtorjem Ivu Cundriču, Mitju Benedičiču in Branku Banku je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za predelavo lakirnega stroja v žarilni liniji za silicijeva jekla. S to predelavo so zmanjšali zastoje na tej liniji, tehnološki proces proizvodnje pa bolj tekoče poteka.

TOZD JEKLOVLEK

Avtorjem Antonu Klemencu, Feliksju Beštru, Ivanu Bizjaku in Avreliju Ravniku je bilo odobreno enkratno posebno nadomestilo za predelavo žarilne peči SURFACE COMBUSTION, s čimer so dosegli znižanje stroškov predelave.

TOZD ELEKTRODE

Avtorjem Stanku Sedlarju, Ivanu Lakoti in Jožu Kralju je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za zamenjavo dobavitelja dolomita za izdelavo varilnih praškov ter predelavo transportnih trakov in silosov. Ker je prihajalo do nerednih dobav dolomita iz DO Samoborka, so se odločili za dolomit iz Trebeža. S tem pa so odpadli tudi stroški prevoza.

Avtorjema Jožu Torkarju in Edu Kristanu je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za nov postopek izdelave zvezd za oplaščenje elektrod. Izdelana naprava omogoča natančnejšo nastavitvev reber na pesto ter natančnejši prehod mase za

oplaščenje, s tem pa se dosega boljše centričnost in kakovost elektrod.

TOZD REMOTNE DELAVNICE

Avtorici Olgi Kunšičevi je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za izdelavo naprave za krmiljenje lokalnih žigosnih ur. Naprava je koristen pripomoček pri vzdrževanju žigosnih ur, to pa je povezano z bolj-šim delovanjem in seveda popolnejšo registracijo prisotnosti na delu po vsej Železarni.

TOZD DS SEO-TKR-NG

Avtorjema Antonu Kozjeku in Ladu Zaveljini je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za spremenjen način obdelave žilavostnih preizkušancev in izdelavo nove vpenjalne naprave. S tem je omogočena izdelava zahtevane točnosti zareze ter skrajšan čas obdelave.

B. B.

Železarski globus

LR KITAJSKA

Na kitajskem otoku Hainan bodo zgradili novo jeklarno. Njena osnovna tehnologija bo temeljila na direktni redukciji železove rude. V prvi fazi naj bi zgradili jeklarno z letno proizvodno zmogljivostjo 400.000 ton surovega jekla in obrat za proizvodnjo peletov. Pri tem projektu bodo sodelovali japonski železarski strokovnjaki, japonska vlada pa bo pomagala tudi finančno z dokaj ugodnimi krediti.

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD TRANSPORT
OBJAVLJAMO

prosta dela in naloge

II. VOZNIK VILIČARJA, šifra 9736 D-3, 6. kateg., 1 oseba

POGOJI: — 6 razredov osnovne šole in

— izpit za voznika viličarja.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v osmih dneh na kadrovske sektor Železarne Jesenice.

LIVARJI OPRAVILI S PLANOM

Livarji so, kot že ponavadi, izpolnili proizvodni plan za letošnje leto skoraj mesec dni pred koncem. 2. decembra so ulili še zadnje kilograme od 1900 ton ulitkov, kolikor so jih nameravali uliti v letu 1985. Tako bodo letos prvič v zgodovini jeklovarne ulili 2000 ton vseh ulitkov in 600 ton za zunanje naročnike.

Ob tem se kajpak vprašamo, ali so temu uspehu krivi nizki letni plani ali dobro delo livarjev. Res je, pravijo livarji, da ni mogoče do kilograma natančno načrtovati letne količine ulitkov, saj se šele med letom pokaže, kakšne so dejanske potrebe. Čeprav so navadno višje od planiranih. Vendar livarji svojega dela ne merijo s količino ulitkov, ampak s produktivnostjo, ki jo pri tem dosežajo. Ta pa je samo v letošnjem letu zrasla za sedem odstotkov. Da se za tem uspehom skriva nemalo trdega dela, je jasno vsakomur, ki se samo spreho di mimo livarne. Premalo bi bilo reči, da imajo livarji zastarelo opremo, žerjave, ki so premajhni in bolj podobni staremu železu kot pa žerjavom, da imajo probleme s transportom in pripravo livnih peskov. »Nič imamo,« slikovito pove Jože Osvald, vodja Livarne.

Kljub slabi opremljenosti pa naši livarji obvladujejo sodobne livarske

postopke, ki so jim glede na omejen uvoz surovin še dostopni. Formanje po CO₂ postopku so že vzeli za svoje, prav tako pa so prvi v Jugoslaviji izdelali odlitek, za katerega je bil kalup narejen iz stiropora. Hkrati je bil ta odlitek s 55 tonami teže tudi med največjimi, kar jih je bilo kdaj izdelanih v jugoslovanskih livarnah.

Letos so se izredno povečale potrebe po odlitkih tudi v naši železarni, zlasti zato, ker so dobavni roki drugih livarn, kadar gre za rezervne dele, enostavno nesprejemljivi. Poleg tega pa tudi sodelovanje z ravenko livarno, ki je pred leti prevzela izdelavo manjših odlitkov, ne teče najbolje. Tako morajo naši livarji spet sami delati odlitke iz procroma in manganskih jekel, čeprav imajo povsem neustrezno opremo. Prav zaradi povečanih notranjih potreb bodo morali livarji v prihodnjem letu zmanjšati delež odlitkov za zunanje

naročnike, čeprav jim prav ti prinašajo dober zaslužek.

Že v januarju bodo livarji ulili 22-tonsko ogrodje reduktorja, kar je eno najbolj zahtevnih naročil, kar so jih kdaj sprejeli. Poleg tega pa bodo v prihodnjem letu za zunanje naročnike izdelali visokotlačne dele za stiskalnice, naročnik je Energoinvest iz Rovinja, in glavo kaplanove turbine za HE Višegrad. Letos so že naredili dva ulitka za naročnika iz sosednje Avstrije, s katerima naj bi predvsem testirali to tržišče in ugotovili, ali so v primitivnih razmerah narejeni odlitki dovolj kvalitetni tudi za izvoz.

Sprejemanje zahtevnih naročil pomeni za naše livarje tudi precejšnje tveganje. Seveda je ob takem naročilu najlažje reči, da ni ustreznih kapacitet in se dobremu poslu že vnaprej odpovedati. Čeprav je tveganje oziroma možnost, da bo treba narediti dva ulitka za enega dobrega, na tržišču primerno ceno, je vendarle treba tudi nekaj poguma za sprejem takega naročila. Cene za maloserijske odlitke so vsaj trikrat višje od običajnih, če pa so poleg tega izdelani še v kratkem roku, je ni cene, ki je livarji ne bi mogli zahtevati zanje. Žal bi lahko zaslužili še več, če bi odlitke bolj obdelali (predstavljen je kontrolni postopek), vendar nimajo ustrezne opreme in zadostnega števila delavcev v čistilnici odlitkov. Pri težjih odlitkih imajo probleme tudi s premajhnimi kapacitetami za termično obdelavo.

Livarji seveda razmišljajo tudi o nadaljnjem razvoju, saj dolga leta v Livarno ni bilo vloženega prav nič. In dokler še delajo martinovke, takih možnosti tudi ne bo. Maja lani je bila izdelana študija o nadaljnjem razvoju livarne na Jesenicah, služila pa naj bi tudi za osnovo investicijskega programa. Čeprav raziskava tržišča livarskih izdelkov ni pokazala najbolj rožnate slike, pa je prav tako res, da je bila narejena v morda najbolj neugodnem času in da se livarjem, dokler bodo delali tako, kakor delajo sedaj, za tržišče ni treba bati. Druga plat medalje pa je dejstvo, da s sedanjimi kapacitetami kaj dosti več kot 2000 ton ulitkov letno ne morejo narediti, rastoče notranje potrebe pa znižujejo delež ulitkov za zunanje naročnike. Žato je še kako nujno, da livarno posodobimo še preden njen sedanji ugled v jugoslovanskem prostoru zbledi.

V naslednjem obdobju je predvidenih 1,5 milijarde dinarjev (starih) za izdelavo načrtov za rekonstrukcijo livarne. Predvidena je letna kapaciteta do 5000 ton ulitkov, od tega dobršen del za domače potrebe (livni material, rezervni in strojni deli). Livarna bo zasnovana tako, da se bo lahko hitro prilagajala spremembam na trgu livarskih izdelkov in zahtevam različnih kupcev. Izdelovali bodo maloserijske ulitke od 10 kilogramov do 80 ton teže, to pa so prav tisti, ki imajo najvišjo ceno. Seveda so prvi pogoj za tako zastavljen program razvoja strokovno podkovani in usposobljeni delavci, take pa v livarni imajo že sedaj. Bolj zaskrbljujoče je to, da zanimanje za livarski poklic med mladimi ni posebno veliko, na kar brez dvoma vpliva tudi neugledno mesto Livarne na seznamu povprečnih dohodkov v Železarni. Res je sicer, da gre po pomanjšanju sporazumu livarjem mnogo višje mesto in da imajo več ugleda druge kot pa doma, res je pa tudi tisto o kovačevi kobili. Borut Grce

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 23. DO 29. DECEMBRA

23. decembra, Martin ŠKETA, vodja SEO, Bled, Alpska 1, tel. št. 77-130.
24. decembra, Lado ŠKETA, vodja TOZD Plavž, Bled, Alpska 1, tel. št. 77-136.
25. decembra, Jože ŠLIBAR, vodja TOZD Transport, Jesenice, Cesta 1. maja 58.
26. decembra, Jože KOBENTAR, vodja kadrovskega sektorja, Jesenice, Hrušica 19.
27. decembra, Franc VIČAR, vodja inv. razvoja, Žirovnica, Rodine 51, tel. št. 80-268.
28. decembra, Albina TUŠAR, član PO, Blejska Dobrava 16/b, tel. št. 83-082.
29. decembra, Romana BRADIČ, vodja TOZD Družbena prehrana, Jesenice, Titova 22, tel. št. 83-276.
Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 6. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah, praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.
V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja zapazanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 23. 12.	FRANC ARNEŽ	MARTIN BRUMAT
TOREK – 24. 12.	PAVEL ŽMITEK	FRANC NOVAK
SREDA – 25. 12.	IVO LEBAN	MIHA ŠLIBAR
ČETRTEK – 26. 12.	MARJAN ENDLIHER	MIRKO ZUPAN
PETEK – 27. 12.	ANTON BURJA	MARJAN ROBIČ
SOBOTA – 28. 12.	JOŽE PEZDIRNIK	AHMED TELALOVIČ
NEDELJA – 29. 12.	RADO LEGAT	IGOR MEŽEK

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 23. do 28. decembra bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: III. obratna ambulanta – dr. Bernarda Benedik in IV. obratna ambulanta – dr. Ivica Vreš.
Dispanzer za borce: od 6.30 do 8. ure – dr. Ivica Vreš.
POPOLDNE: II. obratna ambulanta – dr. Alenka Katnik.
V soboto, 28. decembra, samo dopoldne: II. obratna ambulanta – dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta – dr. Bernarda Benedik.
ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej in III. zobna ambulanta – mag. dr. Bela Gazafi.
ZA BORCE: od 7. do 8. ure.
Za Vatrostalno: od 9.30 do 10.30.
POPOLDNE: I. zobna ambulanta – v. dent. Viktor Stražišar.
V soboto, 28. decembra, samo dopoldne: I. zobna ambulanta – v. dent. Viktor Stražišar.

PREGLED ODSOTNOSTI V NOVEMBRU

	bolovanje %	redni letni dopust %	ostala odsotnost %	skupna odsotnost %
PLAVŽ	4,94	7,33	0,99	13,26
JEKLARNA	5,50	5,70	0,85	12,05
LIVARNA	1,92	5,42	0,10	7,44
VALJARNA BL.ŠT.	4,30	4,08	0,75	9,13
VALJARNA ŽICE	4,19	8,00	0,62	12,81
VALJ. DEELE PLOČ.	4,10	5,23	0,94	10,27
HL. VALJ. BELA	4,57	4,04	1,15	9,76
HL. VALJ. JESENICE	6,54	4,45	1,19	12,18
ŽIČARNA	4,66	5,64	0,98	11,28
PROFILARNA	5,73	6,21	1,74	13,68
VRATNI PODBOJI	6,94	5,27	0,03	12,24
JEKLOVLEK	8,00	5,19	0,45	13,64
ELEKTRODE	8,61	4,09	0,23	12,93
ŽEHLARNA	10,12	4,61	0,70	15,43
STROJNE DELAVNICE	4,51	4,57	0,37	9,45
REMONTNE DELAVNICE	3,75	5,44	0,98	10,17
VZDRŽEVANJE	5,83	4,91	0,74	11,48
ENERGETIKA	3,68	6,44	0,55	10,67
TRANSPORT	6,45	5,29	0,82	12,56
KO – FI	6,16	6,58	0,49	13,23
K S I	6,23	6,26	1,24	13,73
E T N	2,62	5,87	0,65	9,14
DRUŽBENA PREHRANA	7,97	3,45	0,98	12,40
ŽELEZARNA	5,33	5,44	0,79	11,56

RAZPIS

VIZ – TOZD Delavska univerza Viktor Stražišar Jesenice, Trg Toneta Čufarja 1, telefon 81-072, vpisuje in sprejema prijave vsak dan, razen sobote, od 7. do 14. ure za:

1. OSNOVNO SPLOŠNO IZOBRAŽEVANJE – ob delu od 1. do 8. razreda osnovne šole
 2. JEZIKOVNE TEČAJE – nemščine (začetni in nadaljevalni po metodi 2000), angleščine (začetni in nadaljevalni po metodi 2000), italijansčine (začetni in nadaljevalni po metodi 2000), nemščine in angleščine (60-urni konverzijski tečaj).
 3. TEČAJE IZPOPOLNJEVANJA ZA DELO in osebne potrebe – strojeopisja (začetni in nadaljevalni), skladiščnike, varstva pri delu, higienskega minimuma.
 4. V dogovoru z OZD in drugimi organiziramo tudi druge oblike izobraževanja in izpopolnjevanja, kot tudi storitve tiskanja in razmnoževanja gradiva.
- Pričetek navedenih oblik izobraževanja in izpopolnjevanja bo v januarju in februarju 1986. leta.

ODBORI ZA GOSPODARSTVO

TOZD PLAVŽ

Odbor za gospodarstvo v TOZD Plavž je na 6. seji 3. decembra ugotovil, da so v novembru proizvedli 12.729,9 ton grodlja. V mesecu decembru pa nameravajo izdelati 13.500 ton grodlja ali 435 ton dnevno. Razpravljali so tudi o razkladanju surovin v zimskem času, ko že tako težke razmere otežujejo še pomanjkanje delavcev in vagonov, in sklenili, naj SEO v najkrajšem času pripravi premijski pravilnik, ki bo progresivno nagrajeval dosežene rezultate pri razkladanju surovin.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Odbor za gospodarstvo v TOZD Valjarna bluming-štekla je na 6. redni seji 27. novembra med drugim obravnaval operativni plan za december. Plan je pokrit z vložkom, jeklo pa se bo usmerjalo po potrebi, ker so nastale velike težave zaradi pomanjkanja naročil v posameznih TOZD.

Ugotovil je tudi, da so ukrepi za odpravo motenj v proizvodnji v oktobru prinesli 17.277.970 dinarjev prihranka.

Lovski družini Bled je odbor podaril 40 kosov snegobranilcev in kljuk za žlebove za lovskogojitveni objekt, ki se gradi na področju Bleda, vlogo osnovne šole Karavanski kurirji NOB (za namenska sredstva) pa je odstopil izvršnemu odboru sindikata v TOZD.

TOZD VALJARNA ŽICE

Odbor za gospodarstvo v TOZD Valjarna žice je na 6. seji 4. decembra obravnaval operativni plan za december. Izdelali bodo 9060 ton ali 302 tona na dan. 2160 ton nameravajo prodati.

Z opremo v novembru niso zadovoljni, saj so jo realizirali — zaradi slabe proizvodnje in ker je kupec prekinil dobavo (zaradi robatih koncev) — le 77-odstotno (1545 ton). Skrajšani investicijski program za nabavo 12,5-tonskega vilčarja je soglasno potrdil. Glede doseganja delovnih ciljev v novembru pa je ugotovil, da je bilo od 20 postavljenih ciljev realiziranih le 11.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Odbor za gospodarstvo v TOZD Valjarna debele pločevine je na 4. seji 6. decembra ugotovil, da so na prosti izdelali 5764 ton, kar pomeni, da so operativni plan presegli za 400 ton. Odpremili so 6061 ton pločevine oziroma 921 ton več, kot je bilo planirano. 508 ton pločevine so izvozili. Plana prevlajanja pa niso izpolnili, ker niso dobili vložka. Tudi v oktobru je odprema kljub pomanjkanju vagonov operativni program presegla.

Glede operativnega programa za december pa se je odbor odločil, da se zniža za 500 ton, tako da bodo proizvedli 6300 ton. Izvozili bodo 500 ton pločevine.

Ponudbo za idejno rešitev »Adjustiranja krojenih plošč« je sklenil objaviti v Železarni. Glede prošnje osnovne šole Karavanski kurirji NOB, ki je prosila za denarno pomoč, pa je sklenil, da jim zagotovi pomoč v obliki materialnih sredstev, če se s tako obliko pomoči strinjajo.

Seznanil se je tudi z obvestilom, ki se je nanašalo prav na njihovo TOZD, da znaša stojnina pri razkladanju železniških vagonov v oktobru 562.875 dinarjev. Sklenil je, da bo vnaprej stojnino obravnaval na vsaki seji, od odpreme pa zahteva, da naredijo vse, da bo stojnina čim nižja.

Ugotovil je tudi, da nekateri sklepi s prejšnje seje še niso izvršeni: Zastopniki firme »Končar« trenutno izvajajo končna dela na ravnalnem stroju (sklep 1.1.). Hala C ni bila pokrita in zaprta do konca novembra, kot je obljubljal Sektor za novogradnje, vendar pa so zaprli vse odprtine, tako da ni več prepiha (sklep 1.2.). Sklepa 7.1. s prve seje in 5.3. s tretje seje pa ostajata še vedno vprašljiva, ker še ni zagotovljenih sredstev za realizacijo.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Odbor za gospodarstvo v TOZD Hladna valjarna Bela je na 5. seji 28. novembra ugotovil, da bo operativni program sicer dosežen, da pa bodo odstopanja pri izpolnjevanju asortimenta. Problem realizacije predvidenega programa je bil tudi zaradi pomanjkanja naročil (podobno situacijo pričakujejo tudi v decembru).

Za december je odbor zaradi zaostrenih tržnih razmer sprejel predlog operativnega programa, ki je kar za 1200 ton nižji od predvidenega družbenega programa. Izdelati nameravajo 7100 ton, od tega 2800 ton dinamno jekel, 500 ton nerjavnih jekel, 800 ton kvalitete C in 3000 ton nizkoogljiknih jekel. Izvozili pa bodo 2090 ton izdelkov.

Delavce, ki so zbirali odpadno goščo, ter delavce, ki so pleskali ZRM ogródje je sklenil odbor posebej nagraditi. V skladu s sklepom o dodelitvi nagrade za delavce, ki zbirajo goščo, je sklenil nagraditi tudi delavca Jeklarne Matjaža Rožiča, z enkratno nagrado 5000 dinarjev kot spodbudo za nadaljnje delo.

Namesto finančnih sredstev je odbor Planinskemu društvu Dovje-Mojstrana, ki je prosilo za pomoč pri alpinistični odpravi, podaril tri nerjavne plošče (0,5 x 1000 x 2000) ter 20 kljuk.

TOZD ŽIČARNA

Odbor za gospodarstvo v TOZD Žičarna je na 7. seji 28. novembra potrdil operativni plan za december. Izdelali bodo 3600 ton vlečene žice, kar je 300 ton manj od družbenega plana (zaradi nedobav Žebeljarni). Prodaji bodo namenili 2850 ton, domači predelavi pa 750 ton vlečene žice.

Seznanili so se tudi s kvaliteto problematiko v oktobru. Prejeli so 11 reklamacij (5 upravičenih, 3 neupravičenih, 1 opozorilna, ostale pa še niso zaključene). Ugotavljajo, da so v letošnjem letu zaradi reklamacij v kumulativni ustvarili že večmilijonsko izgubo (1,8 odstotka reklamiranega materiala na prodano vrednost). Zato je vodstvo Žičarne, v skladu s sklepom odbora za gospodarstvo z dne 22. marca letos, prisiljeno disciplinsko ukrepati proti vsem tistim delavcem, ki iz malomarnosti povzročajo reklamacije.

Odbor je potrdil tudi predlog OŠDC, da se delovodjem žičarne I. s 1. novembrom 1985 poveča osnova za dnevne premije s 150 dinarjev na dan na 200 dinarjev na dan. Sklenili pa so tudi, da je treba v primeru, da se s 1. marcem 1986 ne bo uveljavil nov način nagrajevanja, povečati oziroma korigirati vse premije.

Seznanil se je tudi z informacijo, da so v TOZD pogodbeno zaposlili delavca za popravilo mikrometrov in delavca za čiščenje filtrov na žičarskih strojih. Filtre bo čistil enkrat tedensko.

TOZD VRATNI PODBOJI

Odbor za gospodarstvo v TOZD Vratni podboji je na 6. seji 27. novembra pregledal proizvodne in finančne rezultate za oktober in potrdil plan za december.

V oktobru so izdelali 124,1 tone in tako plan celo presegli za 3,4 odstotka. Še boljši so bili pri odpremi, saj so odpremili kar 197,7 ton, kar pomeni 64,7 odstotka več, kot je znašal plan. 98,9 ton podbojev so izvozili. Zaradi izvoza so opravili tudi 324 nadur. Režijski delavci so delali v neposredni proizvodnji 230 ur. Vendar pa s finančnimi rezultati niso najbolj zadovoljni, saj v zapisniku preberemo, da je bilo iz finančnega poročila razvidno, da so slabo poslovali, to pa »predvsem zaradi večje porabe materiala (matice, nasadila, barve in gume)«.

V decembru bodo izdelali 100 ton podbojev.

TOZD ELEKTRODE

Odbor za gospodarstvo v TOZD Elektrode je na 8. seji 10. decembra ugotovil, da so v novembru izdelali 1796 ton svojih izdelkov, kar pomeni, da so plan presegli za 5 odstotkov. V decembru pa bodo izdelali 1300 ton oploščenih elektrod, 120 ton varilnih žic, 70 ton taljenih praškov in 240 ton ognjevzdržnega materiala (skupaj 1730 ton). V novembru so opravili 1496 ur nadurnega dela, v decembru pa planirajo 880 ur nadurnega dela.

Seznanili so se tudi z možnostjo uvedbe kolektivnega dopusta v TOZD Elektrode. Analizo je izdelal kadrovske sektor, vendar pa ocenjuje, da ta študija bolj nakazuje probleme pri uvajanju kolektivnega dopusta, manj pa je v njej napotkov za izvedbo takšne akcije.

Postavljeni sta bili tudi dve delegatski vprašanji: Kje so vzroki, da oploševalnica dosega le minimalne premije na produktivnost v primerjavi z ostalimi oddelki v TOZD? In: kdaj bo urejeno ogrevanje v TOZD? Glede prvega so zahtevali odgovor od OŠDC, glede ogrevanja pa so dobili pojasnilo, da je akcija že stekla. Z vodstvom Energetike je namreč dogovorjeno, da se skupaj s projektanti pregledajo vsi priključki, instalacije, kaloriferji, črpalke in ugotovijo vzroki slabega ogrevanja ter obenem že tudi odpravijo.

Odbor je tudi ugotovil, da usposabljanje delavcev po oploševalnih linijah še ni realizirano.

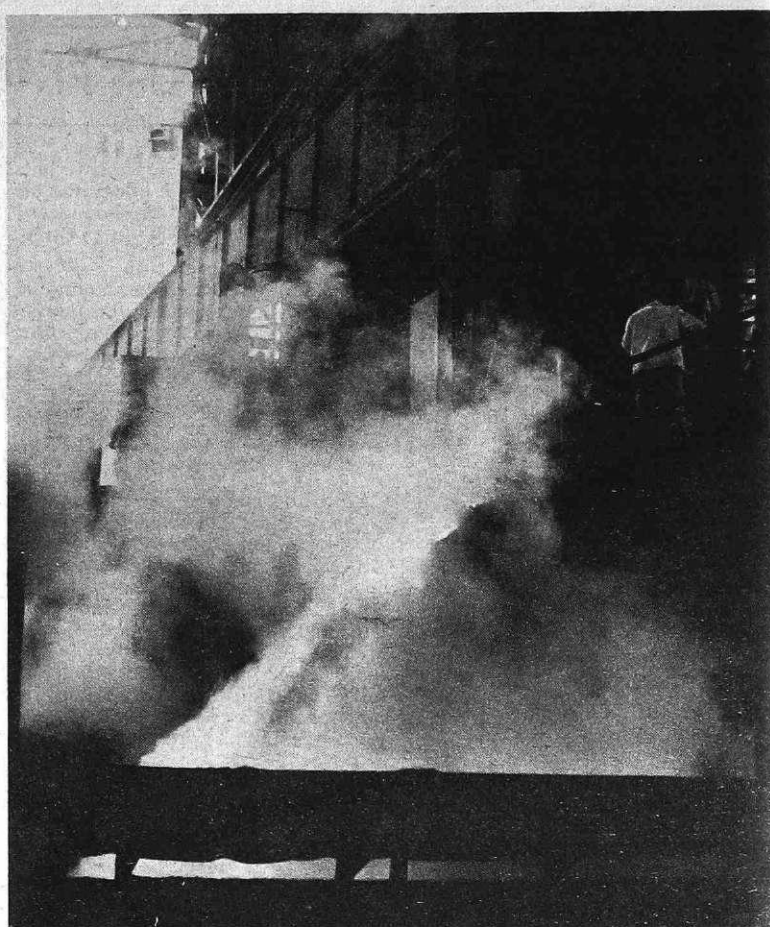
DELOVNA SKUPNOST ZA KADROVSKE IN SPOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE

Odbor za gospodarstvo v Delovni skupnosti za kadrovske in splošne zadeve in informiranje je na 3. seji 11. decembra obravnaval prošnjo Tehniškega muzeja Železarne v zvezi z odobritvijo nakupa okupacijskega denarja Dušana Prešerna in slik slikarja Hamida Tahirja. Oba kulturna eksponata naj bi bila prispevek k stalnim razstavam v Kosovi graščini. Glede na to, da je sredstva že zagotovila Kulturna skupnost (in jih Železarni tudi nakazala), se je odbor strinjal, da se za odkup okupacijskega denarja izplača 14.200 dinarjev, za sliko pa 30.000 dinarjev.

DELOVNA SKUPNOST ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE

Odbor za gospodarstvo v Delovni skupnosti za ekonomiko, TKR in novogradnje je na 7. seji 12. decembra obravnaval nadurno delo po posameznih sektorjih, tehnično izboljšavo »Obnovo konzole emisijskega kvantometra ARL 29000« ter odpise nekaterih osnovnih sredstev (gre za razne mize, omare in drugo pisarniško opremo). Omenimo naj, da so v tej delovni skupnosti v novembru opravili 585 ur nadurnega dela, od česar jih je bilo 539 izplačanih, 46 pa so jih koristili kot proste ure.

CPSI — Božidar Lakota

Pri plavžu (foto I. Kučina)

ODBORI SAMOUPRAVNE DELOVNE KONTROLE

TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL

Odbor samoupravne delavske kontrole v TOZD Valjarna bluming-štekla je na 1. redni seji 5. novembra med drugim obravnaval zapisnik o kontroli zaključnega računa za leto 1984 za njihovo temeljno organizacijo. Kontrolo so opravili inšpektorji SDK Kranj. Ugotovili so, da ne bi smeli obračunati amortizacije za že odpisana osnovna sredstva, ker je TOZD ob zaključnem računu izkazala izgubo, poleg tega pa so v TOZD izkazali tudi previsoko plačano realizacijo na račun izvoza. Zaradi tega naj bi bil doseženi dohodek TOZD Valjarne bluming-štekla za leto 1984 večji za 191.933.809,49 dinarjev. Temu ustrezno naj bi zato popravili tudi zaključni račun.

Železarna Jesenice pa v bilanci stanja izkazuje 31. decembra 1984 za 2.358.197.739,95 dinarjev negativnih tečajnih razlik, ki praktično pomenijo skrito izgubo. Le-te nam bodo močno poslabšale rezultat v naslednjih letih, ko jih bomo morali pokriti s celotnim prihodkom. TOZD Valjarna bluming-štekla sicer ne izkazuje negativnih tečajnih razlik, vendar pa v skladu s SaS o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega prihodka in določanju internih cen, del teh pride tudi na valjarno bluming štekla.

Glede na veliko obremenjenost Železarne s tečajnimi razlikami je odbor menil, da bilance ni potrebno ponovno izdelati in da naj se za 191.933.809,49 dinarjev ugotovljeni višji dohodek kompenzira z negativnimi tečajnimi razlikami v smislu 15. člena SaS o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega prihodka in določanju internih cen. Zato je potrdil knjižbo te vsote najprej na

konto 820 (dohodek) in nato s tega konta na konto 293 (negativne tečajne razlike).

Potrdil je tudi odpis 418.670 kilogramov nekurantnega materiala v skladišču HOP. Glede pisma, ki ga je Ž. C. poslal na uradništvo Železarja pa so delegati menili, da naj pisec najprej natančno določi, za kakšen nered in kršenje discipline gre, in da se bo šele potem o stvari ponovno razpravljalo in ukrepalo.

TOZD ŽEBELJARNA

Odbor samoupravne delavske kontrole v TOZD Žebeljarna se je na svoji 3. redni seji 21. novembra med drugim seznanil tudi s situacijo, v kateri se je znašla TOZD Žebeljarna zaradi pomanjkanja naročil (ustavitve proizvodnje v decembru, ustavitve izvoza v ZDA). Odbor meni, da so za nastalo situacijo odgovorni najvišji jugoslovanski funkcionarji, pa tudi poslovni delavci v SŽ. Poslovodnemu odboru Železarne pa postavlja vprašanje, kako bomo nadoknadili izgubo treh milijonov dolarjev, ki jih v Železarni potrebujemo.

TOZD ŽIČARNA

Odbor samoupravne delavske kontrole v TOZD Žičarna se je na 2. redni seji 21. novembra med drugim seznanil s poročilom o izvajanju ukrepov za izboljšanje poslovnih rezultatov v TOZD Žičarna. Le-to vsak mesec obravnavata tudi odbor za gospodarstvo in delavski svet TOZD.

Ugotovil je tudi, da je bilo od julija do konca oktobra devet službenih potovanj — največ zaradi nabave nove lučilnice in zaradi reševanja reklamacij.

Odbor je tudi ugotovil (ponovno), da storitve, ki jim jih opravlja HVJ, niso zadovoljive.

PREGLED SESTANKOV SDS

Iz TOZD DRUŽBENA PREHRANA smo prejeli zapisnike SDS vodstva TOZD, restavracija železarne, samopostrežna restavracija, kantine in samski domovi. SDS vodstvo TOZD ugotavlja, da so bili realizirani vsi sklepi prejšnjega sestanka, razen ureditve arhiva. Dogovorili so se tudi o nadomeščanju posameznih delav na upravi (referentke za obračun OD in delavke, ki opravljajo personalna in administrativna dela). SDS restavracija železarne ugotavlja, da sklepi prejšnje seje SDS niso bili izvršeni. Sklenila je, da jih je treba izvršiti do naslednjega sestanka SDS, »drugače bodo odgovorni disciplinsko odgovarjali«. SDS kantine je razpravljala med drugim o težavah, ki jih imajo z vračanjem košar za kruh. Zmanjkalo je namreč deset košar, vendar pa ugotavljajo, da jih v kantinah nimajo in da jih vse redno vračajo peku. Po njihovem mnenju je pek kriv, če je prišlo do zamenjave številke oziroma košar, saj jih mora on pravilno razporejati. Glede prodaje toplega obroka so sklenili, da se sme prodajati le v kombinacijah, ki so zapisane na jedilnem listu. Odpade torej delitev omak in prilog na željo abonementov. SDS samski domovi pod razno omenja, da čakajo ustrezne instrukcije, da bodo lahko uporabljali novo čisto »Latodiv ČR«, in da je dogovorjeno, da bodo sobarice dvakrat

letno nesle odeje iz domov in jih iztresle (to naj bi — kot navedajo — pri današnjih cenah pomenilo prihranek v višini 64 starih milijonov dinarjev).

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KOMERCIALNE IN FINANČNE ZADEVE smo prejeli zapisnike SDS centralno skladišče, špedicija, domača prodaja, zunanja trgovina, računovodstvo prihodkov in odhodkov, računovodstvo osnovnih sredstev in računovodstvo osebnega dohodka. Obravnavale so zadeve iz programa samoupravnih aktivnosti za november.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KADROVSKE IN SPOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE smo prejeli zapisnike SDS kadrovske sektor, oddelke za zdravstveno in socialno varstvo, sekretariat, splošna administracija-čistilke, SVS 1, 2, 3 in 4 ter PGRC. SDS kadrovske sektor ugotavlja, da so bili vsi sklepi prejšnjega sestanka realizirani, »razen sklepa pod točko 2«. SDS oddelke za zdravstveno in socialno varstvo je pod točko razno razpravljalo o disciplini (žigosanje, vpisovanje, malice, preprečevanje pitja alkoholnih pijač na delovnem mestu). Menila je, da je glede pitja in prinašanja alkoholnih pijač na delovno mesto treba ukrepati za vse delavce v Železarni enako. SDS sekretariat se je seznanila z odgovorom na delegatsko vprašanje v zvezi s prevozi. Mnenja je, da na avtobusih, za katere ima Železarna sklenjene pogodbe, ne bi smeli biti drugi občani.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE smo prejeli zapisnike SDS oddelke za ekonomske analize in planiranje, organizacija dela, oddelke za študij dela in časa, raziskovalni oddelke, energetske gospodarstvo, kontrola kvalitete, mehanska preskuševalnica, mehani-

čna delavnica, glavni laboratorij, spektrokemični oddelke, tehnološki laboratorij, vhodna kontrola surovin, kemični laboratorij HVB, OID, operativna novogradnja ter oddelke za operativno planiranje. SDS kontrola kvalitete pod razno pripominja, da je delo kontrolorjev kvalitete premalo cenjeno. SDS glavni laboratorij je pod razno postavila naslednje vprašanje: »Govori se, da obstajajo zakonske možnosti, da se samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe sprejme brez referendum. Ali je to res? Zakaj zopet odlašamo s tem sporazumom?« SDS kemijski laboratorij HVB je pod razno predlagala, kako naj bi rešili problem »udarca nosilnega kavlja — žerjava adjustaže HVB — v steno in streho laboratorija«. »Potrebna bi bila rešitev z montažo jeklene konstrukcije«, pravijo. Omenjajo tudi, da je bilo o zadnjem (četrtm) trčenju 12. avgusta pisno seznanjeno tudi obratovodstvo kemičnega oddelka ter da so se 4. novembra o tem problemu pogovarjali tudi z vodjem vzdrževanja HVB, ki je obljubil, da bo ukrepal. Samo na predpis o delu žerjavovodij se po njihovem mnenju ne da zanašati. SDS OID v zvezi z izvajanjem sklepov prejšnjega sestanka SDS ugotavlja, da prostorskih problemov OID v zvezi z arhiviranjem tehnične dokumentacije Železarne na način, kot to predlaga PO (nadzidava), ne bodo rešili in da bi bila smotna adaptacija prostorov OID po že izdelanem projektu. Pod razno omenjajo, da v zvezi z njihovimi pripombami k razvidu delovnih nalog niso dobili s Centra še nobenega uradnega odgovora.

CENTER ZA proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

NAŠ CILJ: MANJ, TODA BOLJE DELATI

Pod tem naslovom oziroma vodilom bodo dane v javno razpravo osnove programskih usmeritev 12. kongresa Zveze socialistične mladine Slovenije. Programske usmeritve nadaljujejo in poglobljajo radikalizacijo mladinske organizacije, ki je dosegla teoretsko osmiselnost v programskih usmeritvah za 11. kongres ZSMS (leta 1982 v Novem mestu). Radikalizacija mladinske organizacije ni ostala samo programsko-teoretična, ni ostala brez političnih posledic, ki so kulminirale v vprašanju samostojnosti kadrovske politike (primer Janeza Janše) in samostojnosti mladinske organizacije nasploh.

Že sam moto kongresnih dokumentov »MANJ, TODA BOLJE DELATI« kaže, da mladinska organizacija zavrača regresivno reševanje družbene krize, ki je s poveljevanjem kulta dela socialistični projekt oblasti delavskega razreda in skrajšanja delovnega časa spreminja v »oblast dela«.

Programske osnove so razdeljene na pet poglavij. V prvem govorijo o nujnem razvoju materialne baze samoupravljanja, v drugem se opredeljuje do dilem globalnega družbenega razvoja, v tretjem se zavzemajo za produktivno in demokratično preraselitev narodnega bogstva, v četrtem analizirajo politični sistem socialističnega samoupravljanja in vloga ZSMS v skupščinskem sistemu in fronti socialističnih sil, v zadnjem poglavju pa se zavzemajo za aktivno in atraktivno vlogo Zveze socialistične mladine.

I. ZA RAZVOJ MATERIALNE BAZE SAMOUPRAVLJANJA

Neobvladovanje družbenoekonomskih gibanj (izvoz zgolj na predpostavki izokoriščanja delovne sile, padanje delavčevega dohodka, odlivanje domače presežne vrednosti preko neenake menjave z zahodnimi razvitimi državami, nadaljevala naraščanje inflacije itd.) spontano vodi v družbeno stanje, kjer bo napredne težnje po uveljavljanju ekonomskih motivov zamenjal sistem restriktivnih ukrepov, discipliniranja in vojaške organizacije proizvodnje. Programske usmeritve vzroke za našete pojave družbenoekonomskih krize vidijo v **nemoči** in **zgodovinski odvečnosti birokracije**, da še naprej vodi proizvodnjo: »Birokracija, ki na administrativni način nadzoruje procese razširjene reprodukcije, ne more s svojim voluntarizmom nadomestiti gibčnosti in prilagodljivosti organizacij združenega dela zahtevam trga, niti ni sposobna racionalne organizacije proizvodnje v celoti. Njen edini smoter je ohranitev lastnega položaja.«

Mladinska organizacija vidi rešitev v ustvarjanju samostojnosti organizacij združenega dela, v svobodnem razpolaganju organizacij združenega dela z dinarskim in deviznim delom dohodka ter v svobodnem združevanju dela in sredstev brez posredovanja birokracije. Podpira napore tistega dela družbenih sil oziroma združenega dela, ki možnost svojega in družbenega razvoja vidijo v revolucioniranju tehničnih in družbenih pogojev delovnega procesa.

Kljub temu, da je kritika birokracije nedvoumna, pa je v primerjavi s **tezami** programskih usmeritev (v nadaljevanju Teze), izdanih septembra letos, omiljena, kaže pa se najbolj izrazito v zamenjavi izrazov kritike politične ekonomije z izrazi »svobodno združenega dela«. Prikažimo to natančneje. Teze so nudile naslednje rešitve:

»Zavedati se moramo, da je problem v globalu rešljiv samo z drugačnim decentralizirano obliko produkcije, ki ne bo pod permanentnim pritiskom birokratskega vmešavanja. Birokracija, ki centralno povezuje ves družbeni kapital, ne more nadomestiti proizvodnosti posameznih kapitalov, niti ni sposobna racionalne organizacije proizvodnje v celoti, njen edini smoter je ohranitev lastnega položaja.«

Programske usmeritve za javno razpravo pa ostrino Tez otolijo:

»Zavedati se moramo, da je problem v globalu rešljiv samo z razvojem socialističnih samoupravnih odnosov ter širjenjem vpliva tržnih zakonitosti. Birokracija, ki na administrativni način nadzoruje procese razširjene reprodukcije, ne more s svojim voluntarizmom nadomestiti gibčnosti in prilagodljivosti organizacij združenega dela zahtevam trga...«

II. ZVEZA SOCIALISTIČNE MLADINE SLOVENIJE IN GLOBALNI DRUŽBENI RAZVOJ

Programske usmeritve kritično prikazujejo ofenzivo in premoč konceptov investiranja v bazično — surovinsko — energetske industrije. »Če bomo v Sloveniji večino akumulacije namenili za razširitev kapacitet administrativnih pitancev, ki gojtajo ogromne količine energije (ob tem, da bodo kljub prenovam tehnološko zastareli glede na to, koliko energije porabijo na tono proizvoda

za iste surovine v razvitih deželah), potem ne more biti govora niti o zmanjševanju investicij v energetiko niti o spremembah v družbenoekonomskih odnosih in elektrogospodarstvu oziroma še manj o zadovoljivi oskrbi z energijo. Naložbe v energetiko v SR Sloveniji predstavljajo znaten delež vseh družbenih naložb v gospodarsko infrastrukturo naslednjega srednjeročnega obdobja. Če je to bilo nujno in družbeno upravičeno v obdobju industrializacije dežele, danes to pomeni, hote ali ne hote, politično podporo razvoju v smeri polkolonialne nerazvitosti z etatičnim razlašanjem združenega dela.«

Gradivo zahteva, da moramo v SR Sloveniji in SFR Jugoslaviji še enkrat preveriti naš odnos do jedrske energije. Tudi na tem mestu gre za bistveno drugačno — zopet omiljeno — formulacijo, kot smo jo zasledili v TEZAH, ki gradnji JE zelo ostro nasprotujejo: »Gradnja novih JE v Jugoslaviji kaže na strategijo permanentne gospodarske nerazvitosti, strategijo, ki je toliko bolj nevarna, ker stalno vzbuja in ohranja iluzijo stvarne industrijske razvitosti. Smo proti gradnji JE v Jugoslaviji, le-te so Potemkinove vasi nerazvitosti sveta.«

Mladinska organizacija se v tem poglavju zavzema za skrajšanje delovnega časa in prvi korak k temu je 40-urni delovni teden: »Vrsta analiz namreč kaže prav na neučinkovitost izrabe ene delovne sobote oziroma devete in desete ure, na povečane stroške in povečano porabo energije v tem času, veliki pa so tudi stroški, ki nastajajo z dodatnim urejanjem prevoza, otroškega varstva oziroma drugih storitev.«

III. ZA PRODUKTIVNO IN DEMOKRATIČNO PRERAZDELITEV NARODNEGA BOGASTVA

Pričakovanje, da bo radikalno omejevanje osebnih (osebni dohodki) in skupne (družbene dejavnosti) porabe povečalo akumulativnost gospodarstva ter preusmerilo splošna gospodarska gibanja, se ni uresničilo, ker se sredstva iz skupne in osebne porabe niso usmerila v akumulacijo, temveč v splošno porabo.

V družbenih dejavnostih programske usmeritve vidijo dejavniki produktivnosti dela, zato so proti kakršnekoli nadaljnjemu zmanjševanju deleža njihovih sredstev. Mnenja so, da minimalna prerazporeditev **splošne** porabe v korist osebnega in družbenega standarda ljudi ne zožuje možnosti za razvoj vseh elementov, ki so nujni za nadaljnje funkcioniranje in varnost države, omogoča pa dvig kvalitete življenja, intenzivnejše uveljavljanje dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije ter nadaljnjo demokratizacijo družbe.

Programske usmeritve zelo kritično govorijo o **socialni politiki**, ki v zadnjem času vse bolj izgublja na svojem pomenu oziroma postaja del birokratsko-etatičnega upravljanja z ljudmi, izkoriščajoč njihovo socialno ogroženost in družbenopolitično nemoč. Zavzemajo se za razvoj in obstoj prostovoljnega dela, skupin za samopomoč, sosesko pomoč, samoprodukcijo, samozaposlovanje ljudi in druge alternativne oblike življenja in dela, ki jih razumejo kot sestavni del načrtne socialne politike.

IV. DELU OBLAST, ŠELE NATO ČAST

Odločanje in upravljanje s splošnimi pogoji družbenega razvoja poteka v političnem sistemu oziroma v sistemu delegatsko skupščinskih odnosov. Zaradi tega je pomembno, da določimo ključne točke, na katerih avtentičnih interesov delavskega razreda in delovnih ljudi politični sistem socialističnega samoupravljanja niti ne zajema oziroma jim onemogoči artikuliranje, usklajevanje in uresničevanje. Programske usmeritve vidijo najosnovnejši mehanizem pretrganja vezanosti odločitve, sprejetih v delegatsko-skupščinskem sistemu, na interese osnovne delegatske baze, v mreži samoupravnih delegatskih razmerij, ki je strukturirana tako, da večji del onemogoča oblikovanje in povezovanje neposrednih naprednih interesov. V procesu usklajevanja posebnih interesov, so vedno državopartijski organi tisti, ki utelešajo splošni interes, ki delujejo kot nadzirajoča, usmerja-

joča instanca delegatskega dogovarjanja.

Enako brezkompromisna, kot je kritika birokracije (spomnimo se: kriza zrcali nemoč in zgodovinsko odvečnost birokracije), je tudi kritika **tehnokracije**, saj programske usmeritve govorijo celo o **razrednem boju** (izraz je uporabljen prvič in zadnjič) znotraj temeljnih organizacij združenega dela. Blagovna produkcija proizvaja določen način organiziranja in vodenja produkcije z jasno razmejenim ukazovalnim in izvrševalnim delom, umskim in fizičnim, z jasno razmejenostjo kompetenc upravljalcev in upravljenih: »Na eni strani je linija upravljanja: predelavec — šef — direktor, na drugi pa: samoupravne delovne skupine — delegati — delavski svet. Družbena kriza spontano favorizira prvo linijo, drugo pa prikazuje kot dejavnika, ki komplicira in zaustavlja proces »učinkovitosti« odločanja.«

Ker temeljna delegatska baza le formalno potrjuje odločitve o investicijski politiki, združevanju produkcijskih zmogljivosti, planiranju, višini prispevkov za skupno in splošno porabo, je prvo vprašanje subjektivnih sil, kako vrniti odločanje o temeljnih vprašanjih v temeljna samoupravna delovna okolja. »Zato postavljamo vprašanje legitimnosti stavk.« Programske usmeritve štejejo stavko delavcev za njihovo tradicionalno orožje in niso le izraz ozkih mezdnih interesov: »V bistvu pa gre za to, da avtentični interesi delavcev v procesih odločanja v združenem delu niso prisotni, ne pa, da gre za boj za višje mezde. Izražanje in uveljavljanje njihovih interesov so upravljalске strukture onemogočile v tolikšni meri, da so delavci prisiljeni poseči po svojem tradicionalnem orožju, po stavki.«

Programske usmeritve kritizirajo depolitiziranost Zveze socialistične mladine Slovenije v fronti subjektivnih sil. »V socialistični zvezi delovnega ljudstva se mora Zveza socialistične mladine bojevati za enakopravnost in samostojnost delov fronte, za legitimnost in upoštevanje različnih interesov, ki izhajajo iz različnosti položaja članstva frontno organiziranih sil.« Nihče ne more namesto ZSMS odločati, kdo je in kdo ni primeren za opravljanje odgovornih nalog in kateri so in kateri niso avtentični interesi mlade generacije. »Prav tako se bomo borili proti temu, da bi opravljali odgovorna dela in naloge v drugih delih fronte ljudje, ki so se izkazali z omalovaževanjem pomena Zveze socialistične mladine Slovenije in nekaterih interesov mladih. Birokratski strah pred vsakršno drugačnostjo in spremembami se je v zvezi s tem kazal v fabriciranju in širjenju neresnic in polresnic, v nelegitimnih političnih pritiskih na vodstva in člane Zveze socialistične mladine Slovenije, v zlorabljanju organov za notranje zadeve za politični pritisk na mlade in v povečani represiji. Zveza socialistične mladine se je in se bo proti takšnim oblikam ekskalacije protimladinskih stališč najostreje borila.«

Na koncu tega poglavja zavzemajo programske usmeritve zelo jasno stališče do demokratizacije politične kulture. Boj za demokratizacijo političnega sistema je tudi boj za demokratičen odnos do iniciativ, ki ne nastanejo v njem, ki pa so po svojem bistvu demokratične in samoupravne. V ZSMS se bomo borili proti vsakršni represiji in pregonu drugače mislečih, proti kriminaliziranju industrijskih konfliktov, političnemu fabriciranju »notranjega sovražnika«.

V. ZA AKTIVNO IN ATRAKTIVNO VLOGO ZVEZE SOCIALISTIČNE MLADINE

Delovanje mladinske organizacije mora biti usmerjeno tako k reševanju temeljnih problemov družbenega razvoja kot k udeležanju neposrednih, specifičnih interesov mladih ljudi. Tako imenovane velike probleme ne bomo mogli demokratično reševati, če ne bomo imeli masovne podpore prav v osnovnih, temeljnih sredinah.

Zveza socialistične mladine Slovenije se ne more več sklicevati na zbledelo tezo o nezainteresiranosti in pomanjkanju prostora za družbenopolitično delovanje mladih, saj so razna družbena gibanja (gibanje za mir, žensko gibanje, ekološko gibanje) pokazala, da takšna opravičila izgubljajo na veljavi. »Znotraj organizacije moramo priznati poseben pomen tem gibanjem, predvsem v iskanju osebnih in kolektivnih identitet mladih, zaradi njihovega avtonomnega in antihierarhičnega delovanja ter zaradi njihovega principa solidarnosti ter alternativnega karakterja.«

Ivan Puc

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

Ker vloga obveščevalnih služb v tovrstnih operacijah ni majhna, je bilo treba prepričljivo izbrati prav njo za »žrtveno jagnje«. Obveščevalno službo so imenovali »vlada v senci« ali »druga vlada«. Namen takšnega prikazovanja stvari in dogodkov je, da se vlado države, ki organizira in vodi specialno vojno proti drugi državi, pred domačo in tujo javnostjo opere vsake odgovornosti za prikrito agresijo. Obveščevalne službe kotirajo tako visoko, da so z odločitvami nad vladami držav. Poleg obveščevalnih služb imajo ogromno vlogo tudi transnacionalne družbe, v katerih je zbrana ogromna finančna moč. Transnacionalne družbe s svojo poslovno mrežo uresničujejo ne le gospodarsko, temveč tudi politično moč. Z odlivom dolarskih sredstev čez ameriške meje, so bile izven ZDA zgrajene ogromne proizvodne zmogljivosti. Tako je npr. kar 25 % britanske industrijske proizvodnje najosobnejših panog v rokah teh družb. Letni promet General Motorsa presega bruto nacionalni dohodek Belgije. Letni promet multinacionalnega, vendar pretežno ameriškega giganta ESSO presega vrednost nacionalnega dohodka Danske.

Med številnimi podatki, ki jih v svoji knjigi »Ameriški izziv« navaja Jacques Servan-Schreiber, presenetni podatek, da je od skupaj 87 družb na svetu, katerih bruto proizvod presega letno milijardo dolarjev, 60 ameriških, 27 pa jih pripada razvitim kapitalističnim državam: Japonski, Angliji, Švedski, Franciji in Italiji. To dejstvo nedvomno pojasnjuje, zakaj je stopnja dohodka na prebivalca v ZDA tako visoka. Po istem viru je imelo v tej državi leta 1965 samo 33 % prebivalcev letne dohodka v višini 5.000 dolarjev. Medtem ko so prejeli vsi drugi več od tega za evropske razmere visokega dohodka.

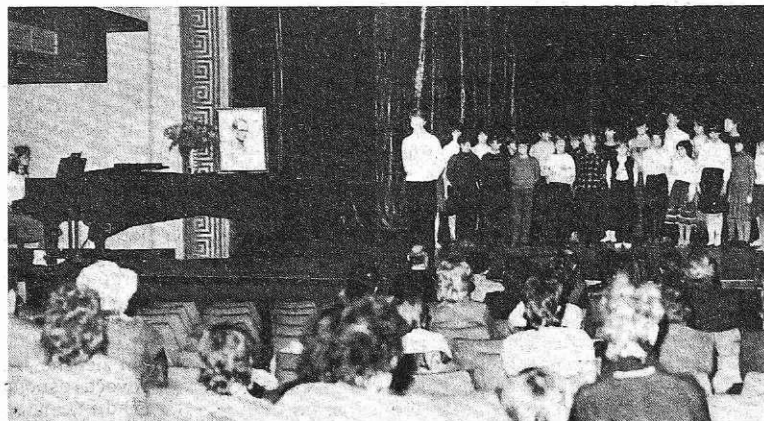
TERORISTIČNE AKCIJE

Teroristične akcije po teoriji specialne vojne izvajamo z uporabo posebej organiziranih skupin na tujem ozemlju. V razmerah lokalnih vojn oziroma pri izvajanju protipartizanskega delovanja moramo pričakovati, da si bodo tudi agresorji prizadevali organizirati sebi zveste sile na ozemljih pod lastno kontrolo.

Med prve operacije tuje sile, ki organizira in vodi specialno vojno, sodi vrinjenje (infiltracija) specialistov. Izraz teror je latinskega izvora, označuje pa stanje duha oziroma strah, grozo, uporabo nasilja vse do fizičnega uničenja. V političnem smislu je teror oznaka za strahovlado.

Čeprav je nasilje staro toliko kot človeška družba, se je terorizem pojavil v času buržoazne revolucije v tako imenovani jakobinski diktaturi med leti 1789 do 1794. Zgodovinsko potrjeno je, da je odbor javne rešitve z Robbespirom na čelu s terojem odgovoril na teror, ki ga je v pravem terorističnem smislu izvajala druga proti drugi revolucionarna stran.

Kot predhodnica terorizma v delavskem gibanju je znana tajna teroristična organizacija Narodna rasprava s Sergejem Genadijevičem Nečajevim na čelu v drugi polovici 19. stoletja. Treba pa je reči, da so se marksisti odvrčali od takih metod boja. Gibanje Nečajeva so Plehanov in somišljeniki imenovali vojaški komunizem (se nadaljuje)

Čufarjev večer (foto: I. Kučina)

OB DNEVU JLA

Vsak vojak in vsi jugoslovanski narodi 22. decembra praznujejo dan JLA. Vsi vojaki, ki služijo vojaški rok, imajo takrat prost dan, ker je to njihov praznik. Lansko leto so nas na ta dan v šoli obiskali vojaki iz Radovljane.

Tovarišica nas je opozorila, da si lahko ogledamo razstavo orožja v avli. Midve sva se odločili, da si ga greva pogledat, ker še nikoli nisva videli orožja od blizu.

Kmalu sva prišli v avlo. Zagledali sva orožje, poleg njega pa je stal po en vojak. Prestrašila naju je že obleka, katere nisva bili vajeni. Visoki škornji do kolen, tople zelene hlače, za pasom širok usnjen pas z naboji, potem pa še suknjič iste barve kot hlače, in našitki na rami, na glavi pa titovka z zvezdo. Pristopili sva bliže. Ko sva videli, da jim otroci zastavljaja-

jo najrazličnejša vprašanja, sva se tudi midve opogumili. Enega od vojakov sva vprašali, kako se to orožje, ki ga ima pred seboj, razstavi. Začel nama je razlagati in midve sva se mu čudili, ker mu nisva mogli slediti in se nama je kar »mešalo« od vseh delov. Hvaležni sva bili za njegov pozornost ter si ogledali še drugo orožje. Ob pogledu nanj nama ni bil prav nič prijetno pri srcu.

To srečanje z vojaki iz Radovljane nama bo za vedno ostalo v spominu. Želiva, da bi bili vsi vojaki tako spretni in iznajdljivi, kot so bili ti, ki so nam razkazovali orožje. Želiva jim, da jim ne bi bilo tega tega preizkušati v vojni.

Natalija Kos
in Špela Šmid, 5. a,
novinarski krožek
OŠ FSF Lesce

KO BOM VOJAK

Zelo sem že radoveden, kako bo, ko bom vojak. O tem dosti izvem iz revije Naša obramba. Zvedel sem, da bo po novem zakonu služenje vojaškega roka samo eno leto.

Če pomislim na brzostrelko, me prsti kar zasrbijo. Spominjam se, ko so vojaki na naši šoli razstavili orožje. Vrtel sem se okoli pušk in pištol ter poslušal njihovo razlago. Povedali so, da s puško nikoli ne smeš meriti v človeka, razen v vojni. Seveda nisem videl orožja le v šoli. Bil sem tudi na vojaškem mitingu v Ljubljani. Tam sem smel sesti v tank, vrteti top, pritiskati na petelina in še in še. Spoznal sem, da je delo vojakov težko. Po televiziji večkrat vidim, da so vojaki popravili ceste, skopali jarke za vodovod, zgradili stadión, poma-

gali pri reševanju ob naravnih nesrečah.

Ko odsluži vojaški rok, pridejo na vrsto še orožne vaje. Očka ni včasih tudi po več dni. Vrne se s polnimi žepi tulcev od nabojev. Tulce razdeli bratu in meni. Zelo sva jih vesela. Ko smo se včasih igrali vojno, se pomislil nisem, da bom kdaj vojak. Preden bom oblekel vojaško uniformo, bo preteklo še dobrih osem let.

Upam, da bom pridobljeno znanje uporabil v miroljubne namene, ne pa za uničevanje človeštva.

Jernej Žnidar, 5. b,
novinarski krožek
OŠ FSF Lesce

TEHNOLOŠKA DELITEV DELA IN TRŽENJE — OSNOVA ZA NOVO ORGANIZACIJO ŽELEZARNE

Različni organi so v lanskem in letošnjem letu večkrat razpravljali o izboljšanju organizacije v Železarni. Dana je bila iniciativa za analizo obstoječe organizacijske zgradbe in izdelavo predlogov za boljšo organizacijo dela. 20. avgusta 1985 je Delavski svet Železarn imenoval komisijo, ki bi naj analizirala obstoječo in predlagala boljšo organizacijo dela. V komisijo so bili imenovani štirje predstavniki temeljnih organizacij, predstavnik sindikata, predstavnik delavskega sveta, predstavnik ZK ter člani poslovnega odbora. Komisija je začela delati v začetku septembra 1985 in bo svoje delo zaključila v januarju 1986. Komisija pripravlja delovne materiale, ki bi naj služili za razpravo v Železarni v prihodnjem letu. Komisija bo pripravila varantne predloge, istočasno pa se bo do posameznih variant tudi opredelila.

V tem prispevku opisujemo vzroke in cilje nove organizacijske zgradbe ter nekatere delovne predloge usmeritev nove organizacije, ki jih predlaga komisija.

1. VZROKI IN POTREBA PO NOVI ORGANIZIRANOSTI

V preteklem obdobju in še danes delujejo posamezni deli poslovnega sistema Železarn relativno samostojno. V nasprotju s tem, pa so tehnološko temeljne organizacije med seboj zelo tesno povezane. Interesi posameznih TOZD so kljub tehnološki povezanosti velikokrat neusklajeni. Posebno pred časom, je vsaka temeljna organizacija gledala predvsem na svoje interese, da bi sama ustvarila čim večji dohodek. Takšno obnašanje je večkrat povzročilo škodo v ostalih temeljnih organizacijah: rezultat v posamezni temeljni organizaciji je bil sicer lahko večji, skupni rezultat vseh TOZD pa je bil zaradi tega velikokrat manjši.

Zahteva po bolj usklajenem delovanju vseh delov sistema Železarn je bila v zadnjih letih večkrat obravnavana v strokovnih in samoupravnih skupinah. Na osnovi tega so se temeljne organizacije bolj tesno povezale pred dvema leti. Postavljena je bila enota Operativno planiranje proizvodnje in združile so se določene funkcije. Analiza je pokazala, da so vse temeljne organizacije ocenile to bolj povezano in usklajeno delovanje v zadnjih dveh letih kot pozitivno. To povezovanje bi se naj z novo organizacijsko zgradbo razširilo na sektorje ter sistematsko organizacijsko uredilo.

Eden od osnovnih ciljev vseh delov delovne organizacije je torej takšno delo, ki bo omogočilo doseganje optimalnih rezultatov delovne organizacije in s tem tudi največjih rezultatov za vse temeljne organizacije in sektorje v celoti.

Z organizacijsko zgradbo ter informacijskim sistemom je potrebno doseči skupno in povezano delo različnih organizacijskih enot za skupne naloge. Delo posameznih enot ne more biti izolirano, saj tečejo vsi poslovni in delovni procesi skozi večje število organizacijskih enot.

2. CILJI NOVE ORGANIZACIJSKE ZGRADBE

Sedanja organizacijska zgradba Železarn je bila postavljena leta 1977. Kot je značilno za ves svet, so se tudi pogoji gospodarjenja in teh-

nologije za Železarno v tem času bistveno spremenili. Nekatere od teh sprememb so:

- Dolgoletno tržišče, kjer je Železarna svoje izdelke pretežno distribuirala in manj prodajala se spreminja zaradi konkurence bolj opremljenih ostalih železarn v državi. Potreba po izvozu je naletela na izredno zahtevno inozemsko tržišče.
- Tržišče zahteva nove izdelke v čim krajših rokih. Akumulacija posameznih izdelkov se z ozirom na cene surovin, politiko prodajnih cen itd. zelo hitro spreminja.

- V Železarni teče intenziven materialni proces. Vrednost zaloga surovin, polizdelkov, rezervnih delov znaša okoli 1000 starih milijard din. Stroški obratnih sredstev so se z novimi obrestmi izredno povečali.
- Z investicijo nove jeklarne in ukinitvijo nekaterih proizvodov, se bo spremenila tehnološka povezanost v proizvodnji.
- Železarna je znana po svoji kakovosti, zahteve na tem področju pa se večajo itd.

Ti in drugi elementi zahtevajo, da se Železarna prilagodi novo nastalim pogojem. V naši delovni organizaciji smo dosegli določeno raven organiziranosti, kar kažejo tudi relativno ugodni poslovni rezultati. Imamo izdelan sistem skupnega prihodka, informacijski sistem je ustrezno zastavljen (čeprav so težave v realizaciji), imamo sistem projektov za izboljšanje poslovanja (čeprav ga je potrebno dopolniti). Imamo relativno dobro delujoč sistem samoupravljanja z delovnimi skupinami itd. Z novo organizacijsko zgradbo pa bi naj dosegli še sledeče cilje:

- hitro reagiranje na spremembe, ki se pojavljajo pri pogojih gospodarjenja, pri spremenjenih pogojih tržišča, na področju sprememb v tehnologiji in novih proizvodih, itd.
- enotno delovanje tehnoloških programov za doseganje večjih poslovnih rezultatov
- ekonomičnejše delovanje sistema z znižanjem stroškov itd.

3. PREDLOG ORGANIZACIJSKE ZGRADBE

Predlog organizacijske zgradbe je bil izdelan preko sledečih faz: tehnologija, upravljalški in informacijski

sistem, organizacijska zgradba. To pomeni, da predlogi organizacijske zgradbe niso izdelani na pamet temveč na osnovi tehnologije procesa (elementov, karakteristik povezav, mej sistema). Na osnovi tega je bil postavljen upravljalški sistem (tu je mišljeno upravljanje v kibernetičnem in ne samoupravnem smislu), in informacijski sistem, ki sta definirala potrebne informacije za koordinacijo tega procesa. Šele na osnovi teh faz so bili izdelani variantni predlogi organizacijske zgradbe Železarn.

Tehnologija
Upravljalški in informacijski sistem
Organizacijska zgradba

Slika 1: Zaporedje faz pri izdelavi predloga nove organizacijske zgradbe

4. TEHNOLOŠKA DELITEV PROCESA V ŽELEZARNI

Tehnološka delitev dela v Železarni ima v osnovi tri nivoje:

- delovna organizacija,
- tehnološka skupina,
- proizvodna enota — obrat.

V današnji organiziranosti so temeljne organizacije oblikovane na nivoju obratov.

V osnovi lahko proces razdelimo v dveh oblikah:

- horizontalna povezanost ali delitev po fazah oz. vrstah tehnologije: Talilnice, Valjarne, Hladna predelava
- vertikalna ali produktna povezanost po posameznih proizvodnih programih: Ploščati program, Okrogli program

Slika 2: Variante delitve dela v Železarni po fazah ter po programih

Nekatere prednosti delitve po programih so sledeče:

- izdelek pomeni zaključeno celoto od surovine do končnega izdelka
- jasna delitev dela med programi
- spremljanje ekonomičnosti poslovanja po programih
- usmerjenost programa na tržišče.

Pomanjkljivosti delitve dela po programih pa so predvsem v tem, da se v obeh programih izvajajo enake vrste tehnoloških postopkov. Obratno velja za delitev tehnoloških skupin po fazah: Kar je prednost za programe, je slabost za faze in obratno.

Delitev lahko poteka tudi kombinirano, napr. talilnice so skupna enota za oba programa, nato pa šele enoti ploščatega in okroglega programa.

Komisija od predloženih variant predlaga tisto, kjer bi se naj tehnološke skupine v Železarni oblikovale v obliki programov.

5. KOORDINACIJA PROCESA (UPRAVLJALSKI IN INFORMACIJSKI SISTEM)

Kot pomanjkljivost sedanje organizacije lahko ugotovimo to, da skoraj ne obstaja koordinacija procesa na nivoju tehnoloških skupin. S stališča koordinacije in sprejemanja odločitev je potrebna koordinacija na treh nivojih:

- delovna organizacija,
- ploščati in okrogli program, storitve,
- proizvodna enota — obrat.

Proces je v Železarni tako obsežen (dvajset obratov), da ga ni mogoče koordinirati samo na dveh nivojih. Danes pa obstaja koordinacija v obratu (TOZD) ter na nivoju delovne organizacije, na nivoju tehnološke skupine pa zelo malo.

Značilno za takšno delitev je torej, da se v okviru posameznega programa usklajuje delo vseh funkcij za dosego čim večjega dohodka posameznega programa. Posamezen program je seveda usklajen tudi z interesi drugih programov in delovne organizacije.

Enotnost programa v sedanjem delu ni zadostno dosežena. Naj navedemo primer: Odlije se šarža 60 ton, za določenega kupca se finalizira naročilo 10 ton, 50 ton pa ostane kot nedokončana proizvodnja v procesu. Ena izmed temeljnih organizacij v tem procesu je tako obremenjena z

Program	TOZD	Nabava	Prodaja	Razvoj	Kakovost	Plan in analize
1	1,2,3...		1	1	1	1
2	1,2,3..		2	2	2	2

Slika 3: Tehnološka, tržna, razvojna in druga enotnost organiziranosti programa je osnova nove organiziranosti železarn

visokimi obratnimi sredstvi, ne da bi lahko nanje vplivala. Naročilo je bilo izvedeno z ozirom na optimalno rešitev celotne delovne organizacije oz. tehnološkega programa, obremenjena pa je samo posamezna temeljna organizacija. Tako je lahko posamezni TOZD v slabšem dohodkovnem položaju, ne da bi na ta položaj lahko sam kakorkoli vplival. Slika 3

Poleg proizvodnih TOZD delujeta usklajeno v okviru programa še nabava in prodaja. V širšo koordinacijo pa se vključujejo po matičnem principu tudi funkcije razvoja, zagotavljanja kakovosti, plana in analize itd.

V procesu posameznega programa se optimirajo trije elementi — kapacitete, trženje, ekonomika — in določajo asortiman in količino izdelkov. Čim večja izkoriščenost kapacitet in skladno delovanje vseh kapacitet procesa, je bil eden od osnovnih faktorjev koordinacije pred deset in več leti. Takrat je bila tržna komponenta še manj prisotna. Tako se danes posamezni TOZD žele izdelovati čim več ton, ne glede na zahteve tržišča, akumulacijo itd.

Po predlogu organiziranosti po programu se lansirajo enotam v teh programih (TOZD, prodaja, nabava, razvoj, kakovost itd.) naloge, ki so usklajene s kapacitetami vseh enot. Izvedbo skupno postavljenih planov koordinira in usklajuje vodstvo programov.

6. ORGANIZACIJSKA ZGRADBA

Osnovno izhodišče dosedanjih izvajanj je torej organiziranost Železarn po tehnoloških programih. Tehnološki programi pa so lahko organizirani tako, da vsebujejo večje ali manjše število proizvodnih temeljnih organizacij.

Cilji vseh predloženih variant so identični: povečati poslovne rezultate Železarn kot celote, povečati orientacijo k tržišču, znižati stroške itd. ter pri tem zadržati kakovost samoupravljanja. Osnovne variante so tri:

Varianta 1. Temeljne organizacije ostanejo v bistvu takšne, kot so danes (okoli 20). Temeljne organizacije so postavljene na nivoju obratov. Koordinacijo enot v programu izvaja vodstvo, ki ima pooblastila poslovnega organa.

Varianta 1a. Število TOZD je v vsakem programu 2 do 3, skupaj torej 7 do 8 proizvodnih TOZD. Pri tej varianti bi nastal še en nivo koordinacije, namreč: delovna organizacija, program, TOZD, proizvodni obrat. Pri variantah 1 in 2 so samo trije nivoji koordinacije. Zaradi tega je ta varianta manj primerna.

Varianta 2. Temeljne organizacije so postavljene na nivoju programov,

skupaj torej tri proizvodne TOZD: ploščati program, okrogli program, storitve.

Nekatere karakteristike predlaganih variant:

Realizacija nove organizacije. Pri varianti 1 bo verjetno zaradi tradicije težje doseči nov način obnašanja, ki bo pomenil bolj združeno in povezano delo več TOZD. Težko se bo navaditi na nove odnose v stari obliki, novi odnosi bodo težko prodrli. Brez formalnih sprememb samoupravne organiziranosti bo težko doseči vsebinske spremembe. Po drugi strani pa so delavci navajeni »tozdovskega« obnašanja, kjer vsakdo misli predvsem na svoje koristi.

Kakovost samoupravljanja. Po varianti 1 ne bo sprememb. Ena od današnjih pomanjkljivosti te organiziranosti pa je napr. v delovanju samoupravnih organov, ki postaja zaradi nemajhnega števila kadrov v premajhnih TOZD nekaletna. Po varianti 2 imajo temeljne organizacije veliko ljudi. Potrebna bo večja koordinacija za usklajevanje stališč in delo delovnih skupin.

Enotnost programov. Po varianti 1 in 1a bo težje urediti prehajanje proizvodnih in drugih delavcev med TOZD zaradi usklajevanja kapacitet. Teže bo zagotoviti enotnost kriterijev med več TOZD, potrebno bo stalno usklajevanje, mehanizmi sprejemanja odločitev so lahko dolgi. Pri varianti 2 je enovitost zagotovljena z enotno samoupravno organiziranostjo, prehodi delavcev med obrati bodo lažji, kriteriji za vse zaposlene bodo enotni it.

Analizirani so bili še drugi kriteriji, ki pa jih tu ne navajamo.

Komisija bo predlagala v razpravi, da se osvoji varianta 2. Slika 4.

7. ZAKLJUČEK

V tem prispevku smo na kratko samo orisali nekatera izhodišča za novo organiziranost Železarn. Jesenice iz delovnih gradiv komisije. Gradiva so obširnejša in bodo na razpolago v razpravi. Poleg omenjenih sprememb so predvidene tudi spremembe pri organiziranju delovne skupnosti (kakovost, prodaja, nabava, informatika itd.).

Delegati delavskega sveta Železarn Jesenice so se na seji 5. novembra seznanili s poročilom komisije za opravljanje del na projektu organiziranost Železarn Jesenice in ugotovili, da komisija redno dela. Osnutek nove organiziranosti naj bi bil pripravljen v decembru, vendar pa se je naloga nekoliko zavlekla, tako da bomo o novi organiziranosti razpravljali v začetku 1986. leta.

STROKOVNA EKSURZIJA

Ogledom tovarn v Duisburgu, Wittnu in Düsseldorfu smo želeli priklopiti tudi ogled Tehničnega muzeja v Münchnu, ki pa žal v sobotah popoldne ni odprt. Tako smo se odločili, da si ogledamo starodavno mesto Köln. Prenočevanja v hotelu Ibis ni mogoče primerjati s prenočevanjem v hotelu Novotel v Duisburgu. Hotel je blizu železniške postaje in znamenite katedrale. Oboje je vredno ogleda.

Mesto Köln, čeprav obsežno, veliko in moderno, ni glavno mesto Zahodne Nemčije. V 2. svetovni vojni je bilo močno porušeno, vendar po vojni obnovljeno. Hrušč in truš na železniški postaji, na cestah polno avtomobilov. Bolj mirno je v katedrali, čeprav tudi tu ne manjka obiskovalcev. Na glavnih ulicah smo videli precej demonstrantov, ki so demonstrirali proti »vojni zvezdi«, atomski oborožitvi in onesnaževanju okolja. V demonstracijah so sodelovali odrasli vseh starosti in poklicev. Teh pojavov mi ne moremo ocenjevati, saj ne poznamo miselnosti teh ljudi. Občutek imam, da ta generacija zelo malo ve o 2. svetovni vojni, da niti ne boje razpravljati o tem ali o politiki sedanosti. So pač povojna generacija, brez spominov na preteklost, usmerjena v sedanost in prihodnost.

Pred trgovinami je naša zvedavost popustila predvsem zaradi ponudbe vsega mogočega, za nas mnogokrat nerazumljiva. Prav veselji smo bili, da je prišel čas našega odhoda. Saj nam tudi vreme ni bilo več naklonjeno.

Pred Münchnom nas je sprejel sneg in nas spremljal vse do Jesenic. Kljub temu so bile ceste suhe, le v

avtobusu je bilo pošteno mraz. Zaradi snega smo se vrnili preko mejnega prehoda Rateče in v zgodnjih jutranjih urah na Jesenice zaključili našo strokovno ekskurzijo.

Ob koncu naj povem, da je imela strokovna ekskurzija dva dela: prvi je bil strokovni in drugi potovalni.

Strokovni je bil zelo uspešen, predvsem po zaslugi Borisa Breganta, predsednika poslovnega odbora naše Železarn in strokovnih sodelavcev sektorja Novogradenji Čopa in Pikona. Zahvalno smo dolžni tudi strokovnjakom firme Mannesmann-Demag dr. Schneiderju, Neuhauzu, Vitensenu, Wahlsu, Richtofu, Fiebergu, Franku Ottu, Bauerju, Kaspersu in Ratschatu. Ne smemo pozabiti na spremljevalca v Zonsu in mlado tovarišico, ki je skrbela za fotodokumentacijo. Zahvaljujemo se tudi trem mladim obratovodjem v Benrathu za vzorno strokovno vodenje skupine.

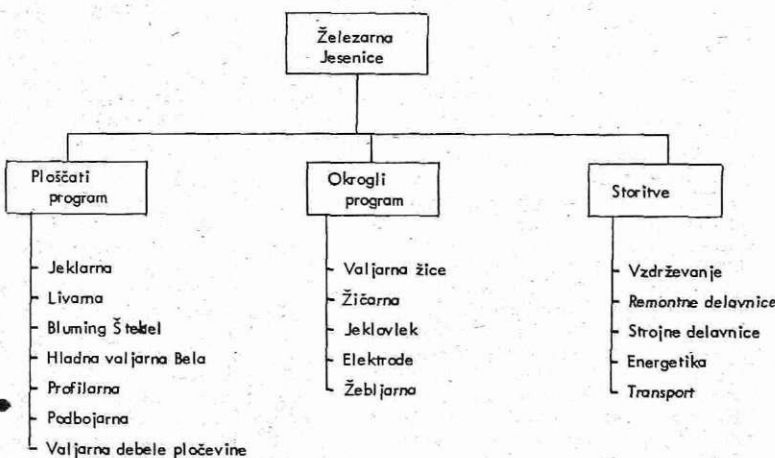
Strokovni del je torej zelo uspel, žal pa to ne moremo trdit za potovalni del. Bili smo razočarani nad avtobusom Man.

Ker pa smo se srečno vrnili v Slovenijo, bomo pritrdili staremu pregovoru: Konec dober, vse dobro.

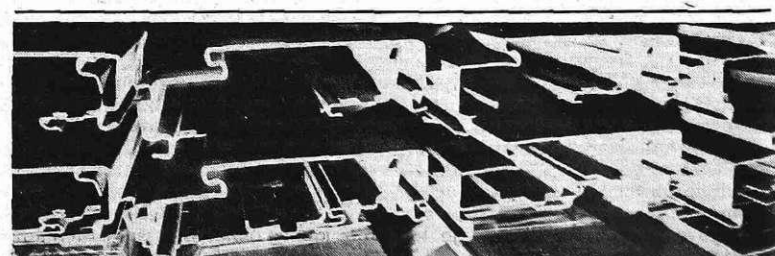
Vse udeležence strokovne ekskurzije z Jesenic pa Društvo strojnih inženirjev in tehnikov vabi k okrogli mizi januarja prihodnje leto.

Na svidenje!

MESTA

Slika 4: Delitev enot po programih. Po varianti 1 ostanejo TOZD kot so danes, vodstvo programa je v poslo vodnem odboru; po varianti 2 je posamezen program tudi TOZD

KONFERENCE DELEGACIJ V NOVEMBRU IN DECEMBRU

(Nadaljevanje s 1. strani)

surovine in metalurgijo (PoRS 02) pa dva delegata.

Na 11. seji konference delegacij za SIS za telesno kulturo so delegati obravnavali rebalans plana telesnokulturne skupnosti Jesenice za leto 1985, predlog samoupravnega sporazuma o temeljih plana telesnokulturne skupnosti Jesenice za obdobje 1986–1990 in predlog za imenovanje žirije za podelitev Gregorčičevih plaket za letošnje leto.

V zvezi z rebalansom plana je konferenca delegacij postavila vprašanje, zakaj niso bila valorizirana sredstva za vzdrževanje športnih objektov, ki se zbirajo pri komunalni skupnosti Jesenice v ta namen in odvajajo za telesno kulturo. Glede na to je predlagala, naj se od sredstev, zbranih po prispevni stopnji komunalni skupnosti Jesenice, v katero je vključena po samoupravnem sporazumu tudi prispevna stopnja za vzdrževanje športnih objektov v višini 0,13 odstotka, odvoji oziroma izračuna ta sredstva in prenakaže na telesnokulturno skupnost Jesenice. Zahtevala je tudi podatek, koliko sredstev dobi občinska telesnokulturna skupnost od sredstev lota.

Konferenca delegacij je tudi vprašala, zakaj niso v »nacionalnem programu« samoupravnega sporazuma zajete specifične športne panoge, ki so značilne za občino Jesenice: kegljanje na ledu, sankanje, umetnostno drsanje, balinanje na asfaltu.

Za 11. sejo skupščine telesnokulturne skupnosti Jesenice je konferenca delegacij delegirala šest delegatov.

Obsežno gradivo in deset točk dnevnega reda za 10. sejo obeh zborov skupščine samoupravne stanovanske skupnosti občine Jesenice niso bili razlog, da gradiva delegacije v TOZD ne bi obravnavale in uskladile pripombe in predloge na seji konference delegacij za SIS za stanovansko gospodarstvo.

Ob pregledu zapisnika je konferenca ugotovila, da k točki 9 manjka sklep k 13. členu glede plačila lastne udeležbe pri pridobitvi stanovanske pravice, in sicer, da velja 13. člen le do uveljavitve spremenjene lestvice za izračun lastne udeležbe po družbenem dogovoru.

V obravnavi predloga samoupravnega sporazuma o temeljih plana samoupravne stanovanske skupnosti Jesenice za obdobje 1986–1990 je nastalo vprašanje, ali vsebina predloga zagotavlja dovolj sredstev za vzdrževanje. Finančna poročila iz leta v leto kažejo (tudi za letošnjih devet mesecev), da sredstev za vzdrževanje ni dovolj. Na drugi strani pa sredstva vzajemnosti in solidarnosti ostajajo neizkoriščena — se prenašajo iz leta v leto. Če drugačne razporeditve ni mogoče doseči z različno razporeditvijo denarja iz prispevnih stopenj od osebnega dohodka, je potrebno bolj dosledno delati na tem, da se ekonomske stanarine uresničijo vsaj do te stopnje, da bo zagotovljeno nujno vzdrževanje. Iz sredstev solidarnosti pa imamo možnost širšega subvencioniranja stanarin. Konferenca tudi meni, da je število družbenih stanovanj, podano v 3. členu samoupravnega sporazuma, glede na dejanske potrebe premajhno, glede na znano dejstvo o neurejenosti komunalnih zemljišč pa tudi nerealno načrtovano. Vprašanje pa je tudi uresničitev tako zastavljenega načrta, če se bo cena kvadratnega metra še naprej zviševala tako intenzivno, kot se sedaj. Zato bi morali začeti razmišljati o načinu, kako bi iz dohodka dobili sredstva za potrebno stanovanjsko gradnjo, saj je čisti dohodek nezanesljiva kategorija za nakup tako dragih stanovanj.

Nadalje konferenca tudi poudarja, da že več let na vsaki seji skupščine govorimo o tem, da sta neopremljenost komunalno stavbnih zemljišč in zamuda priprave tehnične dokumentacije dva od vzrokov za neizpolnjevanje obveznosti pri gradnji stanovanj. Kljub nenehnemu opozarjanju na te pomanjkljivosti pa je iz poročila v poročilo stanje enako. Konferenca delegacij zato zahteva odgovor na vprašanje, zakaj stalno kasnimo pri gradnji, oziroma proučitev pogojev, ki so sklenjene med BUSP in izvajalcem gradbenih del pri gradnji stanovanj v zazidalnem načrtu MIŠ II; kakšne posledice ima izvajalec gradbenih del, ker se ne drži rokov. Dejstvo je, da je minilo oziroma se izteka srednjeročno obdobje 1981–1985, v katero smo (Železarna kot soinvestor) porabili vsa stanovanjska sredstva, zgrajenih stanovanj pa je le za štiri leta.

V programu stanovanjske gradnje nikjer ni omenjeno reševanje stanovanjskih vprašanj Romov, za kar je konferenca zahtevala pisni odgovor, in odgovor na vprašanje, kaj je to »tretja gradbena faza«.

Konferenca delegacij je brez bistvenih pripomb obravnavala še: predlog dodatne liste upravičencev za dodelitev solidarnostnih stanovanj za leto 1985/86, pritožbe na sklepe odbora za gradnjo stanovanj o dodelitvi stanovanjskih posojil v letu 1985, samoupravni sporazum o združevanju sredstev za delo skupnosti socialnega varstva Jesenice za obdobje 1986–1990 in samoupravni sporazum o socialni varnosti v SR Sloveniji za isto obdobje, o najetju kredita za adaptacijo oziroma dograditev poslovne stavbe DPO Jesenice ter o dodelitvi kredita iz vzajemno združenih sredstev samoupravne stanovanske skupnosti za pripravo investicij samoupravni komunalni skupnosti za urejanje stavbnih zemljišč in stanovanjskemu skladu za večja vzdrževalna dela.

Pod točko »delegatska vprašanja in pobude« je konferenca predlagala, da se dopolni program na področju izobraževanja z gradnjo šole Polde Stražičar.

Glede naslednjih pobud je konferenca zahtevala čim prej odgovore: Z vlaganji v starejša stanovanja bi se stanovanske zadeve reševale hitreje. Z dograditvijo sanitarij, sodobne električne napeljave, vodovodnih instalacij in odtokov bi lahko iz začasnih stanovanj uredili sodobnejša stanovanja. Prav tako bi lahko s preureditvijo podstrešnih prostorov pridobili ustrezna nova stanovanja. Treba bi bilo proučiti: katere hiše bi se dalo in bi jih bilo tudi smotno posodobiti ter koliko stanovanj bi s preureditvijo lahko spremenili v primerna stanovanja; katere podstrešne prostore bi lahko preuredili v primerna stanovanja, koliko sredstev bi bilo potrebno združiti v te namene, v koliko letih bi navedeno lahko realizirali.

Konferenca delegacij je za 10. sejo skupščine obeh zborov samoupravne stanovanske skupnosti občine Jesenice delegirala sedem delegatov od desetih možnih. Seja skupščine je bila ponovno sklicana zaradi nesklepnega zbora izvajalcev (ne zaradi delegatov Železarne oziroma uporabnikov).

Konferenca delegacij za SIS za kulturo še ni dobila odgovora na vprašanje, kako in kdaj bo rešena prostorska in kadrovska problematika knjižnice Jesenice, in na vprašanje, kako so bila v decembru 1984 porabljena sredstva za praznovanje dedka Mraza. Glede reorganizacije muzejskega omrežja na Jesenicah se je konferenca opredelila za predlog, da se muzejsko dejavnost občine Jesenice poveže v enovito strokovno organizacijo, ki bi se lahko vključila v republiško omrežje muzejev.

Glede na srednjeročne planske usmeritve se je konferenca strinjala s pobudo za oživitve Male Čufarjeve knjižnice s pripombo, da se sredstva za realizacijo te nove akcije zagotavljajo postopno in skladno z realnimi možnostmi.

Konferenca delegacij k rebalansu plana kulturne skupnosti Jesenice za leto 1985, predlogu samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za delo skupnosti socialnega varstva Jesenice za obdobje 1986–1990, k predlogu samoupravnega sporazuma o temeljih plana kulturne skupnosti Jesenice za obdobje 1986–1990 in k informaciji o gradnji prireditvenega centra in predlogu samoupravnega sporazuma o usklajevanju interesov ni imela pripomb.

Za 12. sejo skupščine kulturne skupnosti Jesenice je konferenca delegacij delegirala šest delegatov.

Osrednja točka dnevnega reda na seji konference delegacij za SIS za socialno skrbstvo je bila obravnavanje predloga samoupravnega sporazuma o usklajevanju planov skupnosti socialnega skrbstva v SR Sloveniji v obdobju 1986–1990 z amandmaji k sporazumu. Konferenca se je strinjala z amandmaji, ki se nanašajo na določbe, ki v predlogu niso bile usklajene. Na osnovi sprejetih amandmajev je razvidno, da je republika usklajala pripombe občinskih skupnosti, in sicer je solidarnostni sistem spremenjen tako, da združujemo solidarnostna sredstva vsi delavci in delovni ljudje po enotni prispevni stopnji za ta program. Obveznosti se prerazporedijo na vse občinske skupnosti socialnega skrbstva, kar je bolj pravično v primerjavi s predlaganim sistemom.

Na poročilo o delu koordinacijskega odbora skupščine v času med obema sejama skupščine konferenca ni imela pripomb oziroma ugotavlja, da je z republiški odločitvi mogoče veliko vplivati na sredstva združenega dela, ki so namenjena združena.

Konferenca delegacij je izvršnemu odboru osnovnih organizacij sindikata Železarne predlagala, da izve-

de akcijo zbiranja sredstev za dedka Mraza za obdaritev duševno in telesno prizadetih otrok.

Predlog samoupravnega sporazuma o temeljih plana skupnosti socialnega skrbstva Jesenice za obdobje 1986–1990, predlog samoupravnega sporazuma o socialni varnosti v SR Sloveniji v obdobju 1986–1990 in osnutek samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za delo skupnosti socialnega varstva Jesenice za obdobje 1986–1990 je konferenca obravnavala brez pripomb.

Za 14. sejo skupščine skupnosti socialnega skrbstva je konferenca delegacij delegirala osem delegatov.

K predlogu samoupravnega sporazuma o temeljih plana občinske zdravstvene skupnosti Jesenice za obdobje 1986–1990 je konferenca delegacij za SIS za zdravstvo predlagala, skupščina zdravstvene skupnosti pa sprejela naslednje amandmaje:

Že v tem srednjeročnem obdobju smo se odločili, da bomo dali poudarek zdravstvenemu varstvu, ki zadovoljuje okoli 80 odstotkov potreb prebivalstva. S tem želimo povečati dostopnost in učinkovitost zdravstvenih storitev. V 3. točki 5. člena govorimo o razvijanju služb medicinske dela v zdravstvenih organizacijah. Ni pa dana možnost, da bi se medicina dela razvijala v OZD materialne proizvodnje, kjer je pravzaprav njeno področje dela. Zato je konferenca predlagala dopolnitev 3. točke 5. člena z naslednjim besedilom: razviti službo medicine dela v zdravstvenih organizacijah ali OZD materialne proizvodnje in s tem povečati učinkovitost njenega dela.

V 16. členu je zapisano, da občinska zdravstvena skupnost ne načrtuje investicij v zdravstvenih organizacijah naše občine. V uvodniku pa je zaslediti, da se bo v tem času nadomestno gradil operacijski blok v Splošni bolnici Jesenice. Čeprav je Splošna bolnica Jesenice področna zdravstvena ustanova, bo potrebno sredstva za to investicijo tudi združevati. Zato je konferenca predlagala, da bi moral biti način združevanja sredstev za to investicijo opredeljen v temeljih plana.

V 17. členu preberemo, da v srednjeročnem obdobju v zdravstvu ne načrtujemo investicij, kljub temu pa bo občinska zdravstvena skupnost za te namene zagotavljala odstotek sredstev letno. Pripomnili so, da morajo biti to samo namenska sredstva in da naj občinska zdravstvena skupnost v letnih poročilih poroča o namenu in uporabi teh sredstev.

Po 25. členu sporazuma je skupščina zdravstvene skupnosti upravičena predlagati povečanje dogovorjenih sredstev, tudi če se poveča število zaposlenih. Seveda ni razvidno, kolikšno povečanje števila zaposlenih je mišljeno.

Konferenca delegacij je obravnavala še poročilo o rebalansu finančnega načrta občinske zdravstvene skupnosti za leto 1985, predlog samoupravnega sporazuma o usklajevanju planov zdravstvenih skupnosti v SR Sloveniji za obdobje 1986–1990, predlog samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za delo skupnosti socialnega varstva Jesenice za obdobje 1986–1990 in predlog samoupravnega sporazuma o socialni varnosti v Sloveniji v obdobju 1986–1990 brez bistvenih pripomb.

Za 15. sejo skupščine občinske zdravstvene skupnosti je konferenca delegacij delegirala osem delegatov.

Konferenca delegacij za SIS za otroško varstvo je najprej razpravljala o poročilu o delu skupnih organov skupščine v času med obema sejama skupščine. Poročilo je treba dopolniti z vzveznim intervencnim zakonom. Z določbami omenjenega zakona se konferenca ni strinjala in je predlagala skupščini otroškega varstva oziroma izvršnemu svetu občine, da vztrajamo pri sredstvih za skupno porabo.

Nadalje je ugotovila, da v republiškem samoupravnem sporazumu o usklajevanju planov skupnosti otroškega varstva za obdobje 1986–1990 niso usklajene določbe, ki se nanašajo na sistem spremembe solidarnosti, katero naj bi dajale vse občine.

V predlogu samoupravnega sporazuma o temeljih plana skupnosti otroškega varstva Jesenice za obdobje 1986–1990 je treba z republiškim sporazumom uskladiti samo tiste člene, ki se nanašajo na način združevanja sredstev solidarnosti, in na člene, ki se nanašajo na porodniški dopust.

K ostalim točkam dnevnega reda konference delegacij ni imela pripomb. Za 13. sejo skupščine skupnosti otroškega varstva je delegirala šest delegatov.

Konferenca delegacij za SIS za vzgojo in izobraževanje je ugotovila,

da je iz poročila Zavoda za šolstvo SRS — organizacijska enota Kranj — uresničevanju vzgojnoizobraževalnega dela osnovnih šol, šole s prilagojenim programom in glasbene šole za šolsko leto 1984–1985 razvidno, da visok odstotek učencev, ki uspešno zaključijo osnovno šolo, kot tudi razmeroma veliko število odličnih in prav dobrih učencev nista v skladu s slabimi učnimi rezultati v prvih letnikih srednjega usmerjenega izobraževanja, zato bi bila zanimiva primerjava rezultatov z usmerjenim izobraževanjem.

Poudarila je tudi, da je potrebno posebno pozornost nameniti reševanju prostorskega problema jeseniškega šolstva. Prizidek pri Centru srednjega usmerjenega izobraževanja bi sprostil stavbo nekdanje gimnazije, ki bi jo preuredili v osnovno šolo in s tem rešili problem osnovnolaškega prostora na Jesenicah. Na vseh ravneh se je treba zavzemati za rešitev problema srednješolskega in osnovnolaškega prostora s prizidkom pri Centru srednjega usmerjenega izobraževanja.

Seznanila se je tudi z informacijo o izvedeni valorizaciji in rebalansu programa izobraževalne skupnosti Jesenice za leto 1985. V zvezi s tem je konferenca pripomnila, da je potrebno v okviru obstoječih sredstev v občini in republiki iskati nove možnosti za hitrejšo reševanje problema osebnih dohodkov v šolstvu.

K predlogu samoupravnega sporazuma o temeljih plana izobraževalne skupnosti občine Jesenice za obdobje 1986–1990 je imela konferenca delegacij dve pripombi. V 10. členu sta navedeni dve investiciji (graditev OŠ Karavanskih kurirjev NOB Jesenice, dograditev manjkajočih prostorov pri OŠ 16. december v Mojstrani). Navedeni investiciji je treba zaključiti, opredeliti financiranje in vnesti v načrt. V 25. člen je potrebno dodati, da v letošnjem letu zaradi premajhnega vpiša nimamo oddelka za elektrotehniške usmeritve — energetiki. Če hočemo zagotoviti zadosten vpis, in s tem tudi oddelek na Jesenicah, mora združeno delo v jeseniški (in tudi v radovljiški) občini razpisati kadrovske študijske in si s tem zagotoviti strokovne kadre.

V obravnavo so bili predloženi še: predlog pravilnika o podeljevanju Žagarjevih plaket izobraževalne skupnosti delavcem na področju vzgoje in izobraževanja v občini, osnutek samoupravnega sporazuma o temeljih plana izobraževalne skupnosti Slovenije za obdobje 1986–1990 in temelj planov izobraževalnih skupnosti za obdobje 1986–1990, predlog samoupravnega sporazuma o socialni varnosti v SR Sloveniji v obdobju 1986–1990 in osnutek samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za delo skupnosti socialnega varstva občine Jesenice za obdobje 1986–1990. Navedene samoupravne akte je konferenca obravnavala brez pripomb.

Za 14. sejo skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice je konferenca delegacij delegirala štiri delegate. Skupščina je bila nesklepna in je bila ponovno sklicana 9. decembra.

Osrednja točka dnevnega reda na seji konference delegacij za SIS za pokojninsko in invalidsko zavarovanje je bila obravnavanje predloga sprememb in dopolnitve statuta SPIZ v SR Sloveniji. Le-ta je zanimiv in aktualen predvsem zaradi konkretnih odločitev v naslednjih točkah:

7. člen — nadomestilo osebnega dohodka delovnim invalidom med prekvalifikacijo oziroma dokvalifikacijo, dela s skrajšanim delovnim časom in manjšim osebnim dohodkom na drugem ustreznem delu se ugotavljajo in odmerjajo v organizacijah združenega dela za delovne invalide, ki so jih zaposlili (prenos tehnične izvedbe odmere nadomestil na strokovno službo v združenem delu).

Četrty odstavek 1. člena določa vključitev dela osebnega dohodka za delo preko polnega delovnega časa v celoti, brez preračunavanja na polni delovni čas. K temu členu je v spremembah dodan nov 258. a člen, ki določa možnost uveljavljanja te pravice delavcem v preteklem obdobju, in sicer bodo železarji lahko zahtevali uveljavitev te pravice od 1. julija 1984, to je od dneva, ko smo v Železarni Jesenice spremenili način in obliko obračuna osebnega dohodka za delo preko polnega delovnega časa v skladu z zakonodajo SPIZ.

20. člen — v statutu SPIZ se doda novi 250. a člen, ki določa, da delavcem, ki dopolnijo polno pokojninsko dobo in še naprej aktivno opravljajo dela in naloge, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, TOZD po izpolnitvi pogojev ne plačuje prispevka za povečano zavarovalno dobo. Tako prihranjena sredstva TOZD naj bi se, opredeljena v samoupravnih aktih, namensko ko-

ristila za dodatno stimulacijo kot del osebnega dohodka in sistemu nagrajevanja teh delavcev, hkrati pa ti delavci ne bi bili zainteresirani za upokojitev, kar za SPIZ pomeni prihranek zaradi neizplačevanja pokojninskih prejemkov.

Mnenje konference delegacij je, skladno z mnenjem strokovne službe Železarne, k navedenemu pregledu negativno. Kadrovska politika v Železarni Jesenice sicer ni usmerjena v čimprejšnje upokojevanje proizvodnih delavcev, problem nezaposlenosti mladih pa kaže na to, da prav tako ne moremo še dodatno stimulirati nadaljevanje aktivnega dela delavcev na delih in nalogah, kjer se zavarovalna doba šteje s povečanjem.

Analiza ravni pokojnin, uveljavljenih v različnih razdobjih, in predlogi nadaljnjih ukrepov za odpravo razlik so bili obravnavani že na prejšnji seji skupščine, tako da je sedaj predlagana le končna rešitev predloga odprave razlik v pokojninah upokojenih v različnih obdobjih, in sicer:

Pokojnine upokojenih, odmerjene po kategoriji delovnega mesta (upokojeni do 1. januarja 1966), se s 1. januarjem 1986 povečajo za 20 odstotkov.

Pokojnine upokojenih, pri katerih je bil za izračun pokojnine kot zadnji upoštevan osebni dohodek iz leta 1974, se s 1. januarjem 1986 povečajo za 7 odstotkov.

Pokojnine upokojenih, pri katerih je bil za izračun pokojnine kot zadnji upoštevan osebni dohodek iz leta 1975, se s 1. januarjem 1986 povečajo za 4,5 odstotka.

Predlagano povečanje temelji na ugotovljeni razliki, ki jo utemeljuje izdelana analiza vseh upokojenih na območju SR Slovenije. Pri tem pa skupnost opozarja, da bi bilo potrebno za zagotovitev sredstev povečati prispevno stopnjo iz bruto osebnega dohodka za 0,1 odstotka.

Konferenca delegacij je tudi izvedela, da je strokovna služba železarne v začetku decembra posredovala strokovni službi SPIZ na sedežu in izpostavi Jesenice material za izdelavo analize o problematiki ravni pokojnin železarjev, upokojenih v obdobju od 1973 do 1984.

Na dnevnem redu za 19. sejo zbora delegatov enote skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja Jesenice so bile navedene še naslednje točke dnevnega reda: predlog finančnega načrta skupnosti za leto 1986, predlog srednjeročnega plana razvoja pokojninskega in invalidskega zavarovanja v republiki za obdobje 1986–1990 in predlog dolgoročnega plana, predlog samoupravnega sporazuma o socialni varnosti v Sloveniji v obdobju 1986–1990, predlog samoupravnega sporazuma o odstopanju prispevkov invalidskim delavcem za določene namene ter razdelitev sredstev sklada za gradnjo domov in stanovanj za upokojeince in invalide. K omenjenim točkam konference delegacij ni imela pripomb.

Za 19. sejo zbora delegatov enote skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja Jesenice je konferenca delegacij delegirala sedem delegatov.

CPSI-D.H.

Železarski globus

VENEZUELA

Venezuelske rudarske družbe predvidevajo, da bodo v letu 1981 prodale na tuje 8,1 milijona ton železove rude. To je približno toliko, kot predvidevajo tudi v letošnjem letu. Lani so venezuelski rudniki izvozili na tuje 7,89 milijona ton železove rude.

ZDA

Proizvodnja surovega jekla v ZDA še naprej pada. V prvih devetih mesecih letošnjega leta so v ameriških železarnah proizvedli 66,2 milijonov ton surovega jekla, kar je 8 odstotkov manj kot leto poprej. Tudi izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti je padla z 71,1 odstotka v prvih devetih mesecih leta 1984 na 66,1 odstotka v istem obdobju leta 1985.

SOVJETSKA ZVEZA

V tej državi je pričel s proizvodnjo nov rudnik železove rude v kraju Stoylo. V prvi fazi bo njegova proizvodna zmogljivost 1,5 mio. ton železove rude in 700.000 ton koncentrata.

Novoletni sejem (foto: B. Grce)

STROKOVNA EKSURZIJA IN OBČNI ZBOR DVT JESENICE

Društvo za varilno tehniko Jesenice je v petek, 6. decembra, organiziralo za vse svoje člane ogled tovarne športne opreme Elan Begunje, nato pa je bil še redni občni zbor.

Ob 15. uri smo se zbrali pred Elanom v Begunjah. Vodič nas je najprej seznanil z začetki Elana, ki segajo v leto 1944. Takrat je že delovala partizanska smučarska delavnica za potrebe tamkajšnjih partizanskih enot.

Danes pa Elanovo proizvodnjo sestavljajo tri temeljne dejavnosti, in sicer proizvodnja smuči, športnega orodja, športnih čolnov, jadrnic in jadrlnih letal. V Begunjah zaposluje Elan 1.400 delavcev in ima pet specializiranih trgovin. Poleg tega ima tudi svoja predstavništva v tujini, kjer je zaposlenih preko 200 ljudi. Na jugoslovanskem tržišču pokriva vse potrebe po smučeh, pretežni del proizvodnje pa usmerja v izvoz. Po uvodni predstavitvi smo si ogledali proizvodnjo smuči in jadrlnih letal tipa DG 300.

Po zanimivi ekskurziji smo se zbrali v zgornjih prostorih Restavracije Železarne, kjer smo imeli redni občni zbor društva. Povabilu se je odzval tudi predsednik IO ZDVT Slovenije Deso Javornik, ki je pozdravil navzoče.

Sledila so poročila predsednika, blagajnika in nadzornega odbora. V razpravi o poročilih je prevladovalo mnenje, da je še vedno premalo strokovnih predavanj. Iz vsakdanje prakse s področja varjenja je veliko možnosti za objavljane v Varilno tehniko. Dotaknili so se tudi problema o šolanju varilskega kadra, ki mu še vedno posvečamo premalo pozornosti, zlasti na ravni visokošolskega študija.

Po razpravi je delovno predstvi predlagalo nov izvršni in nadzorni odbor. Novi predsednik DVT Jesenice je Franc Šifer, člani pa Janez Begeš, Janez Zaveljčina, Dušan Sikošek, Milan Vovk, Alojz Varl, Brane Krivec in Marjan Bregant. V nadzorni odbor so bili izvoljeni Miha Stojan, Anton Kelvišar in Angel Zmiderčič.

Šifer je nato podal program dela za obdobje 1985/1986. Organizirali bomo več strokovnih predavanj in ekskurzijo v RO Jedinstvo Čakovec, sodelovali pa bomo tudi pri izvedbi tekmovanja kovinarjev.

Na koncu je predsednik DVT podelil še priznanja za razvoj varilne tehnike, in sicer Železarni Jesenice, TOZD Univerzal Jesenice, Tehničnemu biroju Jesenice in ZDVT Slovenije. Marjan Bregant

(Nadaljevanje s 1. strani)

Delež izvoza v celotnem prihodku gospodarstva občine znaša 7,6 odstotka (na Gorenjskem 14,8), kar pomeni 15-odstotno povečanje glede na enako obdobje lani (vrednost indeksa na Gorenjskem je 125). Železarna Jesenice je v skupnem izvozu gospodarstva občine udeležena s 77 odstotkov, v konvertibilnem 74 odstotka, njen delež v skupnem izvozu znaša 94 in v konvertibilnem 90 odstotkov. Delež konvertibilnega izvoza v njenem skupnem izvozu znaša 66 odstotkov. V primerjavi z enakim obdobjem lani je izvozila za 8 odstotkov manj, uvozila pa za 12 odstotkov več.

Investicijska vlaganja so se predvsem povečala v tretjem tromesečju in po devetih mesecih znašajo 5.334 milijonov dinarjev, kar je 298 odstotkov več kot v enakem obdobju lani. Vrednost indeksa za Gorenjsko je 220, in se je povečal delež občine v investicijskih vlaganjih regije na 31 odstotkov. Sredstva za investicije znašajo 6.806 milijonov dinarjev, kar je 90 odstotkov več kot v enakem obdobju lani (vrednost indeksa na Gorenjskem je 189) in predstavljajo 21 odstotkov vseh sredstev za investicije v regiji.

Investicijska stopnja znaša 26,5 odstotka (indeks 210), povprečni delež za regijo pa je 16,2 odstotka (indeks 131).

Turistični promet se je v primerjavi z devetimi meseci lani povečal za 16 odstotkov. Število nočitev tujih gostov se je povečalo za 39, domačih pa za 2 odstotka. Število gostov se je v celoti povečalo za 18 odstotkov, od tega domačih za 12 in tujih za 26 odstotkov. Povprečna doba bivanja se je znatno skrajšala pri domačih gostih, pri tujih pa bistveno povečala (11 odstotkov). V juliju in avgustu je največja koncentracija tujega prometa, letos pa je bil izjemno dober tudi september.

V prvih osmih mesecih letos je povprečni čist osebni dohodek zaposlenih v občini znašal 46.408 dinarjev, kar je 94,6 odstotka več kot v enakem obdobju lani, realno povečanje pa je 10,7-odstotno. V gospodarstvu je znašal povprečni čist osebni dohodek 45.987 dinarjev (indeks 194,2), v negospodarstvu pa 49.329 dinarjev (indeks 197,1). Na Gorenjskem, kjer je v obravnavanem obdobju povprečni osebni dohodek v gospodarstvu znašal 46.379 dinarjev, so višji osebni dohodek dosegli le v kranjski občini. Realna vrednost povprečnega osebnega dohodka je izračunana ob upoštevanju porasta življenjskih stroškov (indeks 175,8), vendar pa, kot navajajo v poročilu, je metodologija za izračun življenjskih stroškov zastarela in ne daje prave slike.

Konec avgusta je bilo vseh zaposlenih v občini 14.603, kar je 101 delavec več kot lani v enakem času. Od tega pride na gospodarstvo 38, na negospodarstvo pa 63 delavcev.

Po občinski resoluciji mora skupna poraba v globalu za deset odstotkov zaostajati za rastjo primerljive

ANALIZA IN OCENA GOSPODARJENJA...

ga dohodka v občini. Vrednost programov samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti je tako za leto 1985 znašala 2.221 milijonov dinarjev, v devetih mesecih pa se je nateklo 75,2 odstotka tega zneska ali 1.669 milijonov dinarjev, kar je 0,2 odstotka nad planom odhodkov posameznih SIS, ki so usklajeni s planiranimi. V primerjavi z lanskolletno realizacijo znaša indeks povečanja vrednosti programov za 85,7 odstotka (indeks 185,7), na dovoljeno porabo v letu 1984 pa 80,7 odstotka (indeks 180,7). Glede na ugotovljeno rast primerljivega dohodka v obdobju januar—september 1985 pa skupna poraba zaostaja za rastjo dohodka za več kot deset odstotkov.

Po družbenem dogovoru je bila proračunska poraba v letu 1985 določena v višini 265.932.000 dinarjev, med letom pa je bila valorizirana po rezultatih periodičnih obračunov najprej na 334.714.000 dinarjev in nato na 352.823.000 dinarjev. Lastni proračunski dohodki so ocenjeni na 41.964.000 dinarjev, tako da je skupna proračunska poraba ocenjena na 394.787.000 dinarjev.

V tretjem tromesečju se je likvidnostna situacija proračuna bistveno izboljšala, in tako je bilo mogoče sproti poravnati obveznosti do proračunskih porabnikov. Ostanek sredstev proračuna občine v devetih mesecih znaša 37.976.782 dinarjev. Na podlagi tega, ocenjujejo poročevalci, bodo do konca leta realizirani občinski proračunski prihodki v celoti pokrili dogovorjeno porabo in nelimitirane prihodke, tako da proračun v letu 1985 ne bo upravičen do odstopljenega republiškega prometnega davka.

Glede izvajanja resolucije o izvajanju politike družbenega plana za leto 1985 poročevalci, izvršni svet, ugotavlja, da so naloge glede kvalitete gospodarjenja v najširšem pomenu besede v posameznih organizacijah združenega dela reševali z različno zavzetostjo, kar se odraža tudi v njihovih finančnih rezultatih. Iz podatkov o doseženih finančnih rezultatih gospodarjenja gospodarskih OZD v devetih mesecih izvršni svet ne more oceniti, koliko je k poslovnemu uspehu prispevalo uspešnejše gospodarjenje v pravem pomenu besede. Odgovor na to vprašanje bi lahko dale le kompleksnejše podjetniške analize, ki bi jih morali kontinuirano izdelovati v organizacijah združenega dela. Prizadevanj za boljše gospodarjenje, navajajo v poročilu, ne morejo zanikati, trdijo pa, da je levi delež k doseženim rezultatom prispevala visoka inflacija, katere nekontrolirano delovanje je bilo tokrat še vedno v prid gospodarstva v občini (v globalu seveda), stanje pa se seveda lahko v kratkem času spremeni v nasprotje. Splošna situacija gospodarstva v občini je namreč skrajno nestabilna.

Poročilo v nadaljevanju ugotavlja, da reorganizacija trgovine na drobno v »statusnem smislu« ni bila izvedena, vendar pa ugotavlja, da se preskrba izboljšuje. Delovna organizacija Golica je namreč pričela z gradnjo trgovine na Hrušici, tečejo pa tudi že priprave za nove naložbe v Kranjski gori, Žirovnici in v Podmežakli.

V nadaljevanju ocena o uresničevanju resolucije v letošnjem letu govori še o premikih na področju kovinsko-predelovalne dejavnosti in v odnosih gospodarstvo — drobno gospodarstvo. Omenja tudi osnutek sporazuma o združitvi v poslovno skupnost za gradnjo infrastrukture in spremljajočih objektov na platojih ob karavanskem predoru, v zvezi z gradnjo karavanskega predora, kakor tudi spremljajočih objektov ob avtocesti od predora do Kranja.

Analiza obravnava tudi ostala področja, ki so zajeta v resoluciji za leto 1985, in kaj je bilo na posameznih območjih doseženo. V celoti bi lahko rekli, da je bilo kljub prizadevanjem doseženo relativno zelo malo. Analizo Izvršni svet zaključuje z oceno gospodarjenja do konca leta, to je v zadnjih treh mesecih letošnjega leta. Ob tem ugotavlja izjemno situacijo, ki nam bo kljub predvidenemu zmanjšanju fizičnega obsega industrijske proizvodnje v gospodarstvu kot celoti, prinesla realno povečanje bruto dohodka in sredstev za reprodukcijo. Največji delež k temu je prispevalo divjanje cen v korist gospodarstva, zaradi česar je prišlo do krepkega prelivanja inflacijskih sredstev, to je do distribucije narodnega dohodka.

DRUŽBEN PLAN RAZVOJA ZA LETO 1986

Delegatom je v razpravo predložen osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana razvoja občine Jesenice za obdobje 1986—1990 v letu 1986. Poleg temeljnih usmeritev osnutek opredeljuje naloge za izvrševanje osnovnih razvojnih usmeritev na področju pove-

čanja obsega poslovanja in produktivnosti, osebne, skupne in splošne porabe, zunanjetrgovinske menjave, investicijske dejavnosti in na drugih področjih. Opredeljuje tudi razvoj na posameznih področjih dejavnosti, vključno z družbenimi dejavnostmi, komunalnim gospodarstvom, stanovanjskim gospodarstvom, požarno varnostjo, urejanjem prostora in varstvom okolja, delovanjem krajevnih skupnosti ter izvajanjem in sprejemanjem resolucije. Osnutek je poleg opisnega dela opremljen tudi s številnimi razpredelnicami oziroma kalculi razvoja v letu 1986.

Temeljne usmeritve zasledujejo dolgoročno ustvarjanje možnosti za realno povečanje fizičnega obsega poslovanja, družbenega proizvoda in vseh oblik porabe in s tem možnosti za hitrejši družbenoekonomski razvoj. V osnutku resolucije je ugotovljeno, da bodo pogoji materialnega razvoja občine tudi v letu 1986 zaostreni in da bo zato potrebno v vseh samoupravnih organizacijah in skupnostih racionalnejše gospodariti, povečevati produktivnost, ekonomičnost in rentabilnost. V letu 1986 je poudarjeno še uspešnejše vključevanje v mednarodno menjavo, zlasti na področjih, kjer so komparativne prednosti (turizem). Nominalni rezultati gospodarjenja v letu 1986 so predvideni ob ocenjeni 50-odstotni rasti cen.

Industrijska proizvodnja naj bi se v letu 1986 povečala za 2,5 odstotkov, družbeni proizvod za 3,2 odstotka (nominalno za 54,8 odstotka), dohodek za 2,7 odstotka (nominalno za 54 odstotkov), masa sredstev za bruto osebne dohodka za 2,7 odstotka (nominalno za 54 odstotkov) in sredstva za reprodukcijo za 3,9 odstotka (nominalno 55,9 odstotka). Skupna zaposlenost naj bi se v prihodnjem letu povečala za 0,56 odstotka, produktivnost dela pa za 2,7 odstotka. Predvidena je za 2,7 odstotka (nominalno 54 odstotkov) višja skupna poraba v SIS družbenih dejavnosti na ravni občine in splošna poraba za 2 odstotka (nominalno za 53 odstotkov). Izvoz naj bi se povečal za sedem odstotkov, uvoz pa za 46 odstotkov.

POVEČAN PRORAČUN OBČINE ZA LETO 1985

Proračunska poraba je bila na osnovi družbenega dogovora za leto 1985 določena v višini 265.932.000 dinarjev, med letom pa je bila glede na rezultate periodičnih obračunov valorizirana na 334.714.000 dinarjev in nato na 352.823.000 dinarjev. Lastni prihodki so bili ocenjeni na 41.964.000 dinarjev, tako da je bila skupna proračunska poraba ocenjena na 394.787.000 dinarjev.

Na osnovi devetmesečnih podatkov je bila izdelana nova ocena rasti dohodka gospodarstva v SR Sloveniji, in sicer 90-odstotna. Globalna možna rast proračunske porabe se je s tem povečala za 81 odstotkov. Zaradi selektivnega pristopa pri določanju rasti splošne porabe po občinah, upoštevanja učinkov 95 odstotka izterjave davkov in realiziranih lastnih prihodkov upravnih organov, je rast dogovorjene porabe omejena na 76,5 odstotka. Na tej osnovi predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o proračunu občine Jesenice za leto 1985 opredeljuje prihodke proračuna v višini 455.261.000 dinarjev in v enakem znesku razporeditev prihodkov.

Delegati vseh treh zborov bodo obravnavali še:

— predlog odloka o začasnem financiranju proračunskih potreb občine Jesenice v prvem trimesečju leta 1986,

— program dela zborov Skupščine občine Jesenice za leto 1986,

— predlog za izvolitev sodnika Temeljnega sodišča v Kranju, predlog za razrešitev komandirja postaje milice Jesenice in za imenovanje novega in predlog za imenovanje predsednika in članov upravnega odbora sklada stavbnih zemljišč občine Jesenice,

— poročilo o stanju v HTDO Gorenjka TOZD Žičnice Kranjska gora v zvezi s predlaganim začasnim ukrepom družbenega varstva.

Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti bosta obravnavala še:

— predlog odloka o stavbnih zemljiščih v občini,

— predlog odloka o davku na promet nepremičnin v občini in

— predlog odloka o zagotavljanju sredstev za intervencije v kmetijstvu in proizvodnji hrane v letu 1986.

Zbor združenega dela pa bo obravnaval še:

— predlog odloka o zagotavljanju sredstev za občinske blagovne rezerve v letu 1986 in

— osnutek odloka o določitvi delegatskih mest, oblikovanju delegacij, konferenc delegacij in skupnih delegacij za zbor združenega dela Skupščine občine Jesenice.

SEJA ODBORA ZA SPLOŠNE ZADEVE

V četrtek, 5. decembra, so se na redni seji sestali člani odbora za splošne zadeve pri delavskem svetu Železarne Jesenice. Pri pregledu izvajanja sklepov prejšnje seje so ugotovili, da so le-ti izvršeni. Na prejšnji seji so potrdili nov vojni red, in sicer dodatno vožnjo avtobusa Železarne ob 13.15 za trideset dni. Tokrat so na osnovi pregleda zasedenosti tega avtobusa v mesecu novembru sprejeli sklep, da se ukine vožnja avtobusa (kombija) z Bele ob 12.15 in uvede ob 13. uri za dva meseca, ponovno pa bodo o zadevi razpravljali na seji v februarju 1986.

Odobrili so naslednja službena potovanja v tujino:

— Zvonetu MIKLIČU, predsedniku IO KOOS Železarne, v Lienzu v Avstrijo. Potovanje je organiziral republiški odbor sindikata delavcev proizvodnje in predelave kovin Slovenije. Pogovorili naj bi se o težavah, s katerimi se železarna v Lienzu srečuje pri svojem delu, in o nameravani rekonstrukciji dela njihove proizvodnje;

— Borisu PESJAKU, vodju finančno računovodskega sektorja, Mariu GABROVŠKU, članu poslovnega odbora, in Jožu ŠPAROVČU, šoferju osebnega avtomobila Železarne, na Češko na razgovore v železarno v Kladnu, železarno Trinec in Kunčice ter obisk generalne direkcije v Pragi. Razgovorov sta se iz SOZD Slovenske železarne udeležila tudi Andrej Cetinski in Peter Kunc; — Petru KIKLJU in Bojanu KLINARJU, oba sta zaposlena na sektorju novogradenj, v Bilbao v Španijo, kjer je firma Mannesmann Demag Hüttentechnik organizirala ogled montaže treh naprav za kontinuirano vlivanje. Potovanja se je udeležilo tudi pet delavcev Rudisa Trbovlje;

— Pavlu DIMITROVU iz oddelka za zaščito industrijske lastnine (SEO) v Bolgarijo v Plovdiv, kjer je sodeloval na svetovni razstavi inovacij EXPO'85. Kot predstavnik Železarne naj bi predstavil naše inovacijske dosežke in inovacijsko dejavnost;

— Janezu KUNSTLJU iz OTK, Edu CETINU iz TOZD Žičarna, Francu VICAARJU iz sektorja novogradenj, Antonu KELVIŠARJU, vodju TOZD Žičarna, Adiju MULEJU in Janezu BABIČU, oba iz sektorja novogradenj, ter Jožetu ČUFARJU, šoferju osebnega avtomobila, v Avstrijo v Borovlje k firmi Austria Draht — Kestag, kjer so si ogledali lužilne naprave in opravili poskusno luženje naše žice različnih kvalitete;

— Vinku POGAČNIKU, Edu CETINU in Antonu KELVIŠARJU, vsi so zaposleni v TOZD Žičarna, ter šoferju osebnega avtomobila Radu CVETKOVIČU v Italijo v Milano, kjer so si ogledali žičarski sejem »METALFILO 85« in obiskali nekaj firm, ki proizvajajo nerjavno žico;

— Oskarju KURNERJU in Alojzu BURJI iz komercialnega sektorja v Švico, kjer sta obiskala firmi Oerlikon Schweissautomatik in Eisenberg zaradi vzpostavitve ponovnih poslovnih stikov in pridobitve novih kupcev;

— Borisku BREGANTU, predsedniku poslovnega odbora v ZR

Nemčijo k firmi Mannesmann Demag v Duisburg na razgovore v zvezi z Jeklarno 2;

— Viktorju RAKOVČU iz TOZD Jeklarna v ČSSR. Potuje zaradi usklajevanja prevzema jeklenega odpadka, ki ga Železarna nabavlja na Češkem vezano na kompenzacijske posle Litostroj — Metalka — Železarna;

— Danielu AŽMANU iz komercialnega sektorja v Katowice na Poljsko zaradi sklenitve pogodb za izvoz VAC žice za prvo polletje 1986 in uvoza premoga za koksiranje.

Ponovno je bil obravnavan predlog za enodnevno podaljšanje službenega potovanja Slavka BIZILJA, Janeza ZAVELJČINA, Ivana LAKOTA in Marjana ULČARJA. Potovali so v ZR Nemčijo k firmi Oerlikon. Dnevnic odbor ni odobril.

Ker niso prejeli ocen poročil o službenih potovanjih v tujino, te točke dnevnega reda niso obravnavali.

Na predlog sektorja TKR — strokovne knjižnice so odobrili nove cene prevodov za eno avtorsko stran (nove cene veljajo od 6. DECEMBRA DALJE), in sicer:

— iz tujega jezika v slovenščino 770 dinarjev

tipkanje 115 dinarjev

— iz slovenščine v tuj jezik 930 dinarjev

tipkanje (+ tabele) 140 dinarjev

Osnovna šola Prežihov Voranc v Jesenice se je zahvalila za finančno pomoč pri nabavi pionskega praporja.

Na predlog vodja splošnega sektorja so sprejeli povečanje normativov za nabavo službenih oblek šoferjem osebnih avtomobilov zaradi po- višane norme za šoferje.

CPSI — D. B.

AKTUALNE POŽARNOVARNOSTNE NALOGE V SOZD

Oktober je bila na Ravnah 12. seja sveta za požarno varnost SOZD Slovenske železarnice. Udeležili so se predstavniki vseh OZD v SOZD, razen Jesenic in Žične, od posebej vabljenih pa Berta Kovač, medobčinska požarna inšpektorica iz Dravograda, in Milan Srna, republiški inšpektor dela.

Na seji so med drugim poudarili:

- ker je kadrovska struktura tisti, ki delajo na področju požarne varnosti, neustrezna, naj bi na VTVS v Ljubljani začeli poučevati požarno varnost;
- vodstvene in vodilne delavce, ki imajo pomanjkljivo znanje o požarni varnosti, bo treba strokovno izobraževati;
- med požarno in delovno varnostjo ni prave povezave niti v eni od delovnih organizacij v SOZD;
- število požarov pada, saj jih je bilo v devetih mesecih letos (brez Žične Celje) 141, lani v celem letu pa 321;
- ugotoviti je treba, kje so v posameznih delovnih organizacijah uskladiščene snovi, ki vsebujejo poliklorirane bifenile in naftalene, in delavce poučiti, kako ravnati z njimi, gasilce pa, kako jih gasiti;
- obleka Vunoteksa iz Belog po-

lja, odporna proti ognju, ki so jo preizkusili v Rudnikih svina in topilnici Mežica, je zelo kakovostna;

Seja sveta za požarno varnost SOZD Slovenske železarnice

- treba je organizirati seminar za reševanje delavcev z višine;
- predsednik sveta naj bi bil še eno mandatno obdobje Vitomir Rems iz Verige Lesce;
- do prihodnje seje je treba razmisliti o vsebini kontrolnega lista za preventivni požarno-varnostni pregled in o črpalkah za agresivne in občutljive snovi.

Naslednja seja sveta za požarno varnost SOZD Slovenske železarnice bo spomladi v Ljubljani.

PRED LETNIMI KONFERENCAMI STROKOVNIH ORGANIZACIJ

Strokovne organizacije inženirjev in tehnikov v naši občini se pripravljajo na letne konference. Poleg poročil o aktivnosti posameznih društev, od varilcev, metalurgov, strojnikov, do elektrotehniške stroke, je potrebno predstaviti članom perspektivo in dejavnosti v prihodnjem obdobju.

Za lažjo pripravo programov dejavnosti moramo upoštevati gradivo 7. kongresa inženirjev in tehnikov Jugoslavije, ki je bil letos aprila v Beogradu. O tem je bralce Železarnice v 24. številki 20. junija 1985 obvestil tovariš Ahmet Telalović, naš delegat z Jesenic.

Kongres je sprejel precej priporočil in sklepov. K uresničevanju teh pa lahko mnogo prispevajo člani strokovnih organizacij. Uresničevanje programa ni le naloga posameznikov in društev, ampak tudi strokovne organizacije Zveze inženirjev in tehnikov Slovenije. Uspeh je mogoč le ob poznavanju stanja v osnovnih organizacijah, to je v društvih in občinskih zvezah, kar je del programa Zveze inženirjev in tehnikov Slovenije. Na podlagi razgovorov v organizacijah v Novem mestu in Mariboru, kjer so sodelovali tudi predstavniki občinskih organov, gospodarskih organizacij združenega dela in družbenopolitičnih organizacij, so predstavili namen študijskega obiska in ugotovitve.

A. NAMEN ŠTUDIJSKEGA OBISKA

Osnovni namen obiska je bil preveriti program dela predsedstva za obdobje 1985—1987 na različnih organizacijskih ravneh, od DIT prek društev po delovnih organizacijah, do medobčinskih zvez društev inženirjev in tehnikov.

V razgovorih naj bi dali nove spodbude za program in delo DIT vseh strok, kakor tudi zamisli o boljši organiziranosti.

Skupino so posebej zanimala izkušnje DIT pri sestavljanju delovnih programov, pri financiranju, upoštevanju mnenj in stališč DIT v delovnih organizacijah, pri upoštevanju stališč DIT v upravnih in gospodarskih institucijah, pri medstrokovnem sodelovanju DIT itd.

B. UGOTOVITVE

Študijski obisk je presegel vsa pričakovanja. Razkril je zanimanje vseh sodelujočih za strokovno analizo vloge organizirane tehniške inteligence v razumevanju in idejnosti njenega poslanstva v splošnih in se posebej v sedanjih družbenih razmerah, v katerih naj bi imelo znanje odločujoč pozitivni pomen. Pri tem ne gre za zamero tehniške inteligence oblastem, gre za pošteno voljo in ambicijo strokovnjakov, da se odločneje vključijo v gospodarski in družbeni napredek naroda.

Da bi naša organizacija lahko izpolnjevala to pomembno, ne samo strokovno, temveč široko družbeno vlogo, ji je potrebno zagotoviti idejne, statusne in materialne pogoje. Le-ti v veliki meri manjkajo, zato tehniška inteligenca Slovenije (75.000 strokovnjakov vseh vrst), ki nedvomno pomeni ogromen potencial znanja in idej, ni racionalno vključena v proces družbenega razvoja.

Program dela predsedstva ZIT Slovenije za obdobje 1985—87 zajema ta spoznanja in zato predstavlja kakovosten programski dokument, ki ima potrebne idejne opredelitve, ustrezno programsko strukturo in s tem tudi strategijo revitalizacije asociacij tehniške inteligence Slovenije. Vloga znanja kot družbeno-reprodukcijskega elementa je podrejena.

Nadrejeni so nekateri drugi reprodukcijski sistemi, kot na primer politični. V tem dejstvu je treba iskati neustrezno družbeno obravnavanje tehnikov in inženirjev ter njihovih društev.

Pred leti nam je razvojna evforija slikala naš razvoj v fatamorganskih dimenzijah, danes nam stabilizacijska evforija zamegljuje pot iz gospodarske in politične zagate. Pri tem zagotovo manjkajo ustrezne strokovne presoje in ocene, ki jih lahko prispevajo ustrezno organizirani tehniki in inženirji.

Favoriziranje in aprioristično obravnavanje nekaterih sklopov v družbenem razvojnem procesu vodita v neharmonizirane in neskladne produkcijske in neprodukcijske procesne sisteme, ki lahko v določenih okoliščinah razvoja proizvajalnih sil povzročijo delno ali kompletno razvojno stagnacijo. Brez dialoga ni napredovanja!

Interdisciplinarnost in načinu strokovnega dela je pogoj za prodornejšo uveljavitev strokovnega tehniškega dela. Pri uveljavljanju interdisciplinarnih obravnav strokovnih problemov lahko pripomore tudi organiziranost inženirjev in tehnikov, v kateri naj bo poudarjena »mešana« — medstrokovna sestava DIT. To velja zlasti za DIT v delovnih organizacijah in na občinski ravni.

Hkrati z interdisciplinarno obravnavo strokovnih problemov kot metodo dela moramo preganjati cehovsko zaprtost in avtarktičnost posameznih društev in strok. Toda hkrati bomo spodbujali pripadnost, ki ima nenadomestljive motivacijske vzgibe v strokovni ustvarjalnosti. Brez razvitih nacionalnih, političnih, družinskih in drugih pripadnosti ne more biti skladnega nacionalnega razvoja — tako tudi brez strokovne pripadnosti ni avtentične tehniške kulture in tudi ne kulture posameznih strok.

DIT v tovarnah naj vključujejo tudi inženirje in tehnike iz manjših podjetij.

Mariborski model medstrokovne povezanosti v skupnem domu inženirjev in tehnikov je dobra izkušnja, ki jo kaže vključiti v razmišljanja o optimizaciji organizacije inženirjev in tehnikov.

OBVESTILO ZAPOSLENIM INVALIDOM

Društvo invalidov Jesenice je vsem TOZD, ki zaposlujejo delovne invalide, v oktobru poslalo EVIDENČNE KARTONE za popis invalidov, s prošnjo, da strokovne in personalne službe popis izvedejo do 15. januarja 1986.

Naj povemo, da je popis enoten za celo Slovenijo ZDI SRS. Do sedaj je društvo prejelo zelo malo izpolnjenih kartonov, vendar rok še ni potekel. Naprošamo vse pristojne službe, kakor tudi zaposlene invalide, da to nalogo opravijo čim prej.

(PRED)NOVOLETNO SREČANJE

Društvo tudi letos organizira v okviru TEDNA INVALIDOV in novoletnih praznikov (pred)novoletno srečanje, ki bo že peto po vrsti, v soboto, 21. decembra, s pričetkom ob 16.30 v Kazini na Jesenicah. Za 750 dinarjev bomo pripravili večerjo, ansambel in poskrbeli za dobro razpoloženje. Prijavite se pri poverjenikih v KS ali v pisarni društva, zaposleni invalidi Železarnice pa pri svojih poverjenikih v TOZD.

Vljudno vabljeni!

Odbor DI Jesenice

ZA MEDICINSKE APARATURE SO DAROVALI

V mesecu novembru so za MEDICINSKE APARATURE v jesenjski bolnici darovali:

Zvonko Rozman, Radovljica, Bevkova 21 — namesto venca na grob Vladu Mencingerju — 6.000 din;
 Stanovanci hišnega sveta Ravne 20, Tržič — namesto venca za pokojno Angelo Pleteršek — 6.000 din;
 Bibijana Košelnik, Jesenice, Titova 76 — namesto cvetja za pokojno Angelo Pleteršek — 1.500 din;
 SAVA Kranj — namesto venca za pokojno Angelo Pleteršek — 13.400 din;
 delavci kirurškega oddelka Bolnice Jesenice — ostanek od venca za pokojno mamo dr. Ivana Novosela — 3.200 din;
 Mirjana Mirković, Reka, D. Rakića 9 — namesto šopka na grob Mirka Lakote — 3.000 din;
 Alojz Malenšek, Prešernov trg 11, Novo mesto — namesto cvetja na grob pokojnemu Mirku Lakoti iz Mojstrane — 5.000 din;
 KO RKS Srednja Dobrava — prispevek 27.050 din;
 Krajevna organizacija RK Bled — zbrani prostovoljni prispevki — 25.120 din;
 Albina Zupan, Dovje 16, Mojstrana — namesto venca na grob Miroslava LAKOTE — 3.500 din;
 Vida Zupan, Cesta na Jošt, Kranj — namesto cvetja na grob Miroslava Lakote — 4.000 din;
 Igo Zupan — namesto venca na grob pokojnega Miroslava Lakote — 3.500 din;
 Maruša in Mato Podrekar, Mojstrana — namesto cvetja za pokojnega prijatelja Mirka Lakoto — 4.000 din;
 ŽG TOZD za promet Jesenice — prispevek delavcev od osebnih dohodkov za oktober — 46.800 din;
 Jože Režonja, Zgoša 65/a, Begunje — namesto cvetja na grob Lada Mencingerja — 3.000 din;
 Družini Črv in Hmeljak — namesto venca za pokojnega Franca Črva — 3.000 din;
 Krajevni odbor Rdečega križa Brezje — prispevek krajanov Brezje — 152.890 din;
 Krajevna organizacija RK Bohinjska Bistrica — prispevek 288.234 din;
 TOZD Osnovna šola Gorenjskega odreda Žirovnica — namesto venca na grob sodelavke Ivanke Jalen — 5.000 din.

Planinsko društvo Jesenice — namesto izplačanih dnevnic Mirku Kodru — 4.200 din;

Železarna Jesenice, TOZD Družbena prehrana — namesto venca na grob sodelavke sestre Marije Vilman — 7.000 din;

Konferenca OO sindikata Energetike ŽJ — namesto venca za pokojnega Janeza Kosa — 4.000 din;

Sosedi s Tomšičeve ceste Jesenice — namesto venca pokojni Katarini Gartner — 5.500 din;

Družina Štrumbel — ostanek od venca Daničinih sodelavcev za pokojnega očeta Zdravka Štrumbela — 4.000 din;

Krajevna organizacija RK Kamna gorica — prispevek 100.000 din; Ljubljanska Banka, TBG Kranj — namesto cvetja pokojni Katarini Gartner, materi sodelavke Anice Šmitek — 5.000 din;

Odstopljeni avtorski honorar Petre Napast za članek v 39. številki Železarnice — 150 din;

Sosedi s Tomšičeve ulice Jesenice — dodatek za venec za pokojnega Zdravka Štrumbela — 4.200 din;

Družini Ločniškar, Kos, Jesenice — namesto cvetja na grob pokojne Marice Vilman s Koroške Bele — 3.000 din;

Vida in Egidij Matič, Žirovnica 7 — namesto venca pokojni teti Hedviki Rozman iz Žirovnice — 5.000 din;

Družine Erzar, Karlin, Svetina, Zaveljcina, Kokošar, J. Svetina in Vidic s Koroške Bele — namesto venca za pokojno Marijo Vilman — 5.800 din;

Odstopljeni avtorski honorar Majde Malenšek-VIZ za članke, objavljene v Železarni — 2.120 din;

Krajevna organizacija RK Zasip-Podhom, prispevek 77.530 din;

Železniško gospodarstvo, TOZD za promet Jesenice — prispevek delavcev od osebnih dohodkov septembra 1985 — 46.400 din;

Pavla Demšar, Jesenice — namesto venca na grob pokojne Avgustine Rozman — 3.000 din.

Do 15. decembra 1985 je znašala vsota zbranih prispevkov 2.254.279 dinarjev.

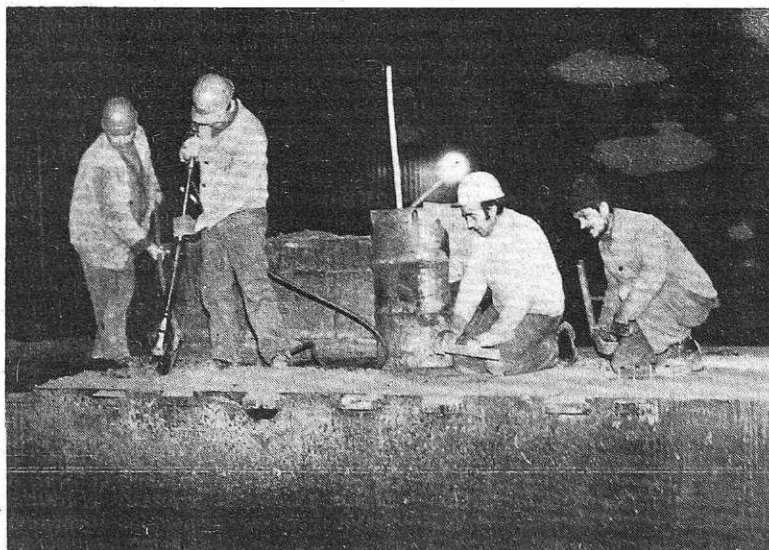
Pridružite se tudi vi in prispevek namesto vencev in cvetja na grob pokojnim ali namesto drugih volil, čestitk in podobno nakažite na račun: SPLOŠNA BOLNICA JESENICE, št. 51530-603-31205, z navedbo »namesto venca za tega in tega...«, darila in podobno.

ZGLED OSTALIM

Gorenjske občine so apelirale na krajevne organizacije Rdečega križa za denarno pomoč pri nakupu premičnega rentgenskega aparata, ki je nova pridobitev bolnice na Jesenicah. Odziv je bil zelo različen, zato se mala vas Nomenj v Bohinju lahko pohvali, saj je poverjenik Rdečega križa za novo medicinsko napravo zbral kar 60.750 dinarjev.

V primerjavi z mnogo večjimi kraji v Bohinju je znesek zbranih sredstev presenetljivo visok. Solidarnost s sočlovekom v stiski, posebej, kadar gre za zdravje, ne sme biti vprašljiva. Zato bralec našega sporočila ne sme imeti za hvalisanje. Razumite ga kot poziv k bolj solidarnemu odzivu na podobne akcije v prihodnje.

Osnovna organizacija Rdečega križa Nomenj

Livarji v livni jami (foto: B. Grce)

JULIJAN O

Goslačeva vertikala pa je vsekar slikovita in uporabna, si je mislil Julijan: samo ne pozabiti. Goslačevih besed: ključne besede so tu »kurz«, pa »težnost in protitežnost«, pa »profitablisk«. In seveda tisti finale: »... se zapiči v medlo nedololočeno neba.«

Se bolj uporaben (za roman) se je zdel pogled Goslačevih globoko vsajenih oči: bil je hkrati mefistovski in strog, in spet mu ni manjkalo prita-jeno iskrenje se hudomušnosti.

Goslač, se je namreč, kljub svoji nepojenljivi strogosti, ves čas tiho nasmihač nečemu v sebi, nekakšni podobi, ki se mu je kazala. Julijan je pomislil, je mogče, da razbira in primerja med izgovorjenimi in neizgovorjenimi besedami? Je mogče, da bere moje misli? Potem je lahko prejel videl, kako se je njegova podoba odprtega neba transformirala v obseno karikaturu božje zadnjice.

Si tudi ti pomislil na isto kot jaz, je vprašal.

Na božjo zadnjico? Sem, se je nemudoma odzval Goslač. Ampak, da veš, meni se ta podoba ne zdi prav nič obscena. To, o čemer se zdaj pogovarjamo, ima svoje ime: temu bi se reklo, no, sveta nespodobnost: ne bom te moril z latinskimi izrazi, sveta nespodobnost dovolj ostro odslika ta pojem.

Goslačeva hudomušnost je zdaj naenkrat ugasnila, tudi njegove strogosti ni bilo več čuti. Postal je ves medel in majhen, prijatelja sta si bila v hipu zelo blizu. Tako zelo, kakor da je tudi Julijan pokadil eno izmed marihuanških svajljic, — pa ju zdaj družijo skupna omamljenost.

To je seveda navadna telepatija, je rekel Julijan. Le kako si vedel, da sem si pričaral prav to podobo, podobno božje riti? Ampak po tvojem skrivnostnem nasmehu sem spoznal, da veš.

Od zgoraj grmi, je rekel Sveti goslač. To ni katerikoli bog, to je bog gromovnik. Do tod je vse jasno in razumljivo. Ne vem pa, od kod jemlješ podmeno, da se je božanski zadek pokazal najprej tebi in da sem ga jaz prejel od tebe po prenosu misli? Lahko bi bilo tudi kako drugače.

Kako drugače?

Kakšna božanska preproščina, je rekel Sveti goslač. Kaj sploh nisi pomislil na to, da sem bil mogče jaz tisti, ki ti je navdihnil to grozljivo-oslado podobo?

Ah, to je nesmisel, je rekel Julijan. Nesmisel? Zakaj?

Julijan se je znašel v zadregi: ni se mogel kar tako odreči avtorstvu te veličastno bedaste predstave. Moral bi bil reči: saj veš, da je tvoja domišljija za kaj takega vse preveč abstraktna, da se suče samo okrog besed, moja pa grabi za vročimi in lepljivimi otipljivostmi! To je bilo kajpak neizgovorljivo.

Sveti goslač pa je bil trdno priklonjen na linijo, očitno je prisluhnil tudi tej Julijanovi misli, se preden je bila do konca domišljena. Takoj je rekel: Svojo prvotno podobo transcendence kot »neba«, kot »odprtosti v medlenju« sem kajpak moral prilagoditi tvojim predstavnim zmožnostim. Zato sem ti torej v mislih predlagal tako hibridno podobo.

Res? Meni pa se je nasprotno zdelo, da sem bil jaz tisti, ki sem svoje notranje podobe prilagodil tvoji občutljivosti, je rekel Julijan. Pravkar sem se v mislih ukvarjal z nago lepoto, ki mi je, naj povem do konca, kazala hrbet. Tako rad bi ti bil to povedal, pa sem si moral v ta namen pri prici izmisliti Boga.

Nisi si ga izmislil, je rekel Goslač. Sicer pa, pobotajva se, je še rekel, ko je videl, da Julijan trmasto šobi ustnice. Predlagam ti kompromis: tvoja čutna misel se je srečala z mojo abstraktno idejo. Tu nekje v zraku sta se spojili, se medsebojno opol-dili in rodili čudovit nov simbol: božjo riti.

Ampak ta simbol sploh ni tako nov, je čez nekaj časa obzvaljujoče dodal. To je star simbol, pravzaprav staro reklo: biti Bogu za hrbtom, Bogu za ritjo. To sva midva veš, ti in jaz, ki naju je usoda pozabila tu, Bogu za ritjo.

Prav nič ni bilo podobno Svetemu goslaču, da bi se zdaj ob pozni nočni uro razjokal, in res se ni, le oči so se mu malo bolj kovinsko zableščale. Jok je prepuščal alkoholikom, sam pa se ni štel mednje, čeprav se kazarčka — ampak samo kozarčka — nikoli ni branil. Ti in jaz, bogu za hrbtom, to je bilo izrečeno z določeno vedro trpkostjo, solze so se zra-ven ponujale kot neuresničena mož-nost.

Če bi bil Jelovšek zdaj tu, je rekel Julijan.

Pusti Jelovška, je rekel Sveti goslač: ti moja družba ne zadošča?

Daj naj povem: Jelovšek bi rekel takole: tole božjo riti vama je navdahnila lastna podzavest, nekaj vaju je hotelo opomniti na to žalostno dejstvo, da sta de facto nekje bogu za hrbtom ... in da se s tem nekako ne znata sprijazniti.

Ah, pusti me na miru z Jelovškom! Midva sama prav dobro veva, kako je. Nobene potrebe ni, da bi nama podzavest kaj namigovala. Če že govoriva o Jelovšku: povej no, ali ni bila mogče tista naga lepota, ki se ti je prej prikazala, ena od njegovih žensk? To mi ne bi bilo prav nič ljubo, če bi prišlo tu v najinem medse-sbju do kakšnega neokusnega mešanja, do kakšne podtaknjene meza-lianse, na kakršno nisem pripravljen pristati. Če se moja misel spari s tvojo, naj bo, samo ne maram, da so zraven vmešani tvoji sosede Jelovški: s to družino nočem imeti opravkov.

Kaj imaš proti Jelovškom?

Proti Jelovškom nimam prav nič, samo nočem, da bi se ... No, če bi imel psico plemenite pasme, je tudi ne bi pustil, da bi se ti sparila s katerikoli psom, pa četudi načelno nimam ničesar proti buldogom, setrom, kodrom in drugim.

Goslačeve primere so bile malce žaljive, vendar v slogu prej načete-ga. Malce zamišljeno je opazoval svoje roke, sicer pa je sedel v drži, ki je bila Julijanu znana že iz preteklosti: prav tako prekrizana kolena in prav tako sklenjene roke je imel nekoč gospod Lucij, kadar so se njuni pogovori zapredali do neskončnosti.

Je bila torej gospa Jelovškova — ali katera izmed njenih hčera?

Ne, je odvrnil Julijan.

Prav, je rekel Sveti goslač: zani-malo me je, ali se ti bo zdelo vredno zlagati.

Kako naj te prepričam, je rekel Julijan. Postav, ki se nam kar tako prikažejo v domišljiji, vendar ne moremo enačiti z resničnimi oseba-mi! Pa čeprav imajo to in ono skupno potezo s kakšnim lastnikom osebne izkaznice! Ampak tista ženska res ni imela veliko skupnega s katerikoli izmed Jelovških žensk. Čeprav sem videla samo njen goli hrbet.

Je imela temne lase, je zdaj rekel Sveti goslač, ki je še kar naprej na-peto opazoval svoje prste: sklenil jih je v nekakšen gotski obok. Le kako se je moglo to veselo kramljanje tako neopazno sprevreči, si je mislil Julijan. Kako, me zasljuše ali kaj? Pa saj me ne zasljuše. Dejansko se še vedno igra z mano!

Pogledal je še vedno negibnega prijatelja in v njegovi drži našel potrdilo za to domnevo: Sveti goslač ga ne zasljuše, le poskuša delati! Zdaj bi rad ugotovil, do kod segajo njegove telepatske zmožnosti. Ali se mu je posrečilo presteči bežno Julijanovo misel, njegovo polteno vizijo neke — tako znane? — ženske postave. Hotelska recepcija se je v tej nočni uri spremenila v parapsihološki labora-torij, ne da bi sam vedel, kdaj in kako je do tega prišlo!

Ne spominjam se več natančno, ali je bila res temnolasa, je rekel na glas. Ampak poslušaj: na križu je imela lahen in čisto prosojen puh, čisto svetel, skorajda bel. Ne vem, ali ima lahko temnolaska tako svetle dlačice na križu. Upam samo, da zdaj ne boš spet rekel, da te kaj take-ga ne zanima! Dajva, kar ugotoviva, ali je to tista oseba, ki jo imaš tudi ti v mislih!

Prosim te samo, da ne izgovoriš na glas nobenega imena!

(Iz Goslačevega slasu je zavela le-dena strogost.)

Seveda: stene imajo ušesa, se je posmešnil Julijan.

Sveti goslač je bil na mah spet čisto prijateljski. Ne zamerim ti, da tega ne veš, se je nasmešnil. Stene imajo res ušesa. V javnih prostorih, kot je ta, še posebej.

Julijanu, ki je pol svojega življe-nja prebil v prav teh prostorih, je bilo to povsem novo. Vendar, ko smo že pri tem, da sumimo Goslača, da ga daje preganjalna manija: Julijan v svoji hitri oceni ni bil tako primitiven. Vedel je, da pri Goslaču ne gre tako na hitro soditi. Stene imajo ušesa! Prav lahko, da Goslač s tem sploh ni namigoval na prisluškoval-ne aparate, pač pa je hotel preprosto — vendar z drugimi besedami — dati na znanje, da nekaterih imen tu in zdaj ne bi hotel slišati.

Prav, je rekel Julijan, prav. Končno sploh nisem imel namena, da bi izgovoril kakšno ime. Dovolj bo, če ti namignem...

Tako je, je zdaj napadalno, za Ju-lijanov občutek neprimerno ostro pribil Sveti goslač. Nobenih imen na glas!

Po nepotrebnem me svariš, je rekel Julijan. Seveda je bil malce uža-ljen! Želel si je, da bi mu glas zvenel mirno in obvladano: saj ni on tisti, ki bi ga pričakovano razkritje pre-več vznemirjalo! Končno lahko kar-koli pove — ali pa zamolči. Nadčut-ne zaznave niso uporaben dokazni material.

Nekaj pa bi te rad vprašal, je rekel hinavsko krotko: povej mi vendar, ali si zares želiš, da bi se povsem ja-sno in nedvoumno razodelo — pa čeprav brez imen! — katera je bila tista naga lepota, ki se mi je prejle vsilila s tako močjo, da je potem iz-tvoje in iz moje predstave vzniknil tisti čudni mešanec, predstava tolste božje riti?

Svetega goslača je bila zdaj sama ljuba zbranost. Sploh se mu ni mudilo odgovoriti na Julijanovo izziva-nje. Julijan se je vseeno počutil v premoči: zdelo se mu je, da je zdaj končno napočil trenutek, ko bi rad Sveti goslač nekaj zvedel od njega. Kdo ve, ali se je zares bal (in si hkrati bolesto želel) srečati tu Matejo kot halucinatorično prikazen — ali pa mu je šlo le za to, da dožene, kako deluje njegova zmožnost za nadčutno dojetanje?

Seveda pa je prav mogče, da je Sveti goslač vse skupaj igral, da je bil torej v resnici na povsem tradi-cionalen način (kakor v kakšni predpotopni zgodbi) zainteresiran predvsem za to, da bi zvedel, katera oseba roji Julijanu po glavi. Da bi torej na podlagi tega lahko kaj zve-del o Matejini novi erotični avantu-ri? Da bi našel kakšno potrdilo za sum o prijateljevem izdajstvu? Vse to je na teoretskem planu kajpak mogče, ni pa verjetno. Po našem (in po Julijanovem) mnenju se take afe-re v Goslačevem vidnem polju po-vsem obrobno odražajo. In če se v oceni njegovega notranjega formata ne motimo, je na take afe-re zmožen za hip pomisliti — in potem takoj spet pozabiti nanje.

Tudi jaz jo zdaj vidim, čisto razlo-čno, je nenadoma rekel. Pomirjujoče je stegnil roko proti Julijanu, — kakor bi se bal, da bi le-ta utegnil splašiti divjad, ki se je prikazala v po-krajini njegovih vizij.

Prav, vidiš jo, in reciva, da jo vi-dim tudi jaz, je rekel Julijan. Samo, kako naj primerjava ti dve ženski, tvojo in mojo? Imenovati je ne smem. Da bi jo znal opisati, mislim, da to ne bi šlo, nisem dovolj likovno izobražen. Lahko bi prišlo do nespo-razuma. Stari komediografi so si v takih primerih pomagali s kakšnimi materinimi znamenji, ali pa s kakš-nim nakitom, s kakšnimi prstani, ogrlicami in podobnimi rekviziti.

Tako, tako, je pridrušeno vzkliknil Sveti goslač. Se vedno je kazal z ro-ko, naj Julijan nikar ne govori pre-več na glas. Na obrazu mu je zaleb-del smehljajček. Mar od sreče, ker se je znašel na pragu novega dokaza?

Tak obraz kažejo razvajeni slepci, je pomislil Julijan: tako se drži med aplavzom znani pevec črne polti. Black Moses, oh, yes. Kar ti reci pr-vi, je rekel: če jo začnem jaz opisova-ti, se ti bo zadelo, da vidiš tisto, kar ti opisujem. Kar na dan z besedo.

To žensko poznam, je rekel Sveti goslač. Ne potrebujem tvojih opisov, ker vidim hkrati obe kopiji, tvojo in mojo, in vidim, da sta identični.

Zdaj je opustil svojo napeto držo, spogledala sta se in se začela smeja-ti: kakor dva pubertetnika. Le kako bi mogli ugotoviti, da vse to niso zgolj štos, ali pa, da ni morda vsaj eden od njiju malo čez les? Tega ni-kakor ni mogče zanesljivo dognati. Tisti hip, ko se je začel Sveti goslač smejati, mu je dal Julijan sam pri sebi generalno odvezo za vse pregre-he, za vsa čudaštva. Od nekoč se je vzelo prijateljsko zaupanje, kaj veš, ali je to nekaj zaresnega ali igrane-ga?

Nadaljevanje

Spraševal ga je Werner, vendar sta tudi on a dva sem in tja hotela vedeti kako posebnost. Aleš je po večini molčal, le če so hoteli vedeti ali ostaja pri istem kot prvič, je pritrdil. To jutro so vpletali vmes tudi Filipovo ime in še nekaj novih, vendar se ni dal ujeti.

Zato je samo čakal, kdaj bo Wernerjev prija-zni obraz spremenil poteze. Vendar pa tega Aleš ni dočakal. Pogovor je minil brez nasilja in oficirji so bili z njim, ves čas prijazni. Pričako-val je še kaj drugega in kako lažnivo obžalovanje, toda obersturm-führer o njunem prvem srečanju ni znil nobene.

Med velikodušnim govorjenjem gestapovcev je to srečanje hitro minilo, čeravno Alešu ni povzročalo nič manjše napetosti kakor vče-rajšnje. Potem je Werner z očetovsko prigrvarjačim glasom rekel:

— Tako, pa končajmo. Vendar o vsem tem še dobro premislite, če nam boste hoteli povedati kaj novega, samo sporočite. Morda boste pa le napisali kaj pametnega!

Aleš je zdaj še bolj začudeno molčal in spremljal vsak gib stražar-jev, ki sta ga spet postavila na noge in na Wernerjev gib odpeljala iz sobe.

— Da ne pozabim, jih je tik pred vrati ustavil Werner, če boste hoteli govoriti, trikrat potrkajte na vrata!

Ali se meša njim ali sem znorel jaz. Včeraj tako mesarjenje, da-nes se pa kar cede od prijaznosti. Kar pozabim naj vse skupaj. In spet vi? Čuden veter? Oni pa, kakor da se jih vse skupaj nič ne tiče, je ure-jal misli, ko sta ga stražarja vodila nazaj v celico. Morda se mi bo s Fi-lipom posvetilo kaj novega. Ta sprememba ne more biti naključna.

Vrata so se zaprla in šele zdaj, ko sta ga stražarja prizanesljivo spustila, se je spomnil, da sta bila včeraj precej drugačna. Pogledal je v kot in se že hotel spustiti k Filipu, ko je opazil, da ta zdaj ni tako ob-vezan kot poprej.

— Kaj se je vendar zgodilo s teboj?

V celici je bilo na pol temačno. Aleš je pogledal bolje.

— Sem mislil, da bom spet sam. Ali misliš tistega, ki je bil tu pred menoj? Je zasljal tuj, razločen glas, ki je bil globlji od Filipovega. Kaj se godi? Sama presenečenja? Je začudeno pogledal Aleš in rekel:

— Da, tistega sem ogovoril. Kaj so naredili z njim?

Neznancee je pojasnil:

— Ko so me prignali sem, je tu slonel obvezan človek. Nič nisva mogla spregovoriti, ker so ga odpeljali takoj, ko so sem vtaknili mene!

Aleš je medtem s težavo sedel in molčal. Premišljeval je o novih zvijačah, ki so jih počenjali. Vendar je potem spet spregovoril:

— In kam naj bi ga odpeljali? H kolu ali zaslješvat?

IVAN JAN

MRTVI NE LAŽEJO

46

povest

Oni pa je zamolklo odgovoril:

— Nisem prerok. Tu je mogče vse!

Zdaj je Aleš raje utihnil. Kdo ve kakšen patron je novi sosed? Ne-kaj časa ga ni hotel niti prav pogledati, vendar ni vzdržal dolgo. Vsaj približno je moral ugotoviti, kakšno družino je dobil. Njegova nezaupljivost je rasla od trenutka do trenutka. Pravi spopad se najbrž šele začelja.

Sosed je bil postaven možakar. Spominjal ga je na Goloba, vendar je bil mlajši, odločnega obraza in visokega čela. Opazil je na njem tudi sledove udarcev, vendar ni bil videti tako zdelan kakor on in tudi obve-zan ni bil. Zato pa se je ustavil na njegovih rokah, ki so bile vkovane in obtežene s težkimi verigami. Kakor da še ne bi imeli lahkinih in priprav-nih lisic! Srednjeveško! To vendar mora nekaj pomeniti!

Toda Aleš se je zdaj zleknil po tleh, srepele v strop, kot bi tam pri-čakoval kakšno znamenje in odgovor ter premišljal. Sem in tja je za-stokal, ker so se bolečine spet močnejše oglasile.

Novinec je upošteval Aleševu počutje, zato ga je dolgo pustil v ne-gotovosti. Tudi sam je kazal nezaupljivost, vendar se je vedel dostoj-anstveno in zadržano, kot bi bil tu že domač. Ko ga je tihota že preveč utrlila, je rekel:

— So te hudo zdelali?

Aleš je samo pritrdil, rekel pa ni nič.

Novi je nadaljeval:

— Vem, kaj te mori. Ne zaupaš mi. Nič hudega; razumem, saj že tri tedne gnijem po teh grobnicah!

Aleš ni odgovoril, kajti še vedno ga je morilo: kaj pa, če ga zdaj z njim skušajo pripraviti k popuščanju? Toda njegov glas in okovane roke!

V tesnobnem miru se je vedno bolj oglašalo razbolelo telo, gost pa je spet poskušal:

— Ne boj se! Imaš pa prav, ker si tako previden. Mi boš povedal, od kod si?

Aleš je vedel, da se bo prej ali slej omehčal in spregovoril, saj mu je bilo v resnici kar prav, da ni bil sam. Kako tegobno bi bilo, če name-sto Filipa ne bi pripeljali nobenega drugega. Samo da je ob njem živ človek, potem pa naj bi bil že kdorkoli. Ta, ki je bil zdaj, mu je vzbujal več privlačnosti kakor nezaupanja. Saj vendar mora vedeti, s kakšnim človekom sedi tu, morda zadnji dan v življenju. Zato je že hotel odgo-voriti, pa ga je nekaj zadržalo, da je samo rekel:

— Ali je to tako pomembno?

Zdaj sta si oba mislila: Led je prebit. Pogovarjala se bova. Aleš pa je še posebej ugotavljal:

Če ni naš, tako ve, s kom ima opravka. Če je iz naših vrst, me mor-da celo pozna. Nobene nevarnosti ne bo, če se mu odkrijem.

Novi pa je rekel:

— Je in ni. Tu sem doživel že toliko, da bi te lahko poučil o marsi-čem!

— Kaj misliš s tem?

— Da resnično ne smeš zaupati nikomur. To pa že delaš!

— Nič posebnega mi nisi odkril. Mi lahko poveš še kaj več?

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Na programsko-volilni seji občinske konference SZDL Radovljica 10. decembra so delegati in gostje razpravljali o aktualnih vprašanjih, s katerimi se mora spoprijeti SZDL na vseh področjih gospodarskega in družbenega razvoja občine. Sprejeli so poročilo o delu OK SZDL in njenih organov v letu 1985 in programske usmeritve za leto 1986. Za novega predsednika OK SZDL so izvolili Toneta Tomana z Brezij, za podpredsednika inž. Cveta Poharja z Brezij in za sekretarja Boga Odra iz Bohinjske Bistrice. Izvolili so tudi pet kandidatov za delegate OK SZDL v družbenopolitični zbor občinske skupščine Radovljica ter opravili nadomestne volitve nekaterih članov predsedstva OK SZDL Radovljica.

Predsedstvo občinske skupščine Radovljica je na seji 10. decembra pregledalo uresničevanje sklepov 35. seje vseh treh zborov občinske skupščine in oblikovalo stališča do končnega predloga dnevnega reda 36. ločenih sej zborov, ki bodo 26. decembra. Spregovili so o osnutku odloka o ureditvi določenih vprašanj s področja zasebne obrti, o osnutku odloka o spremembi odloka o plovnem redu na Blejskem in Bohinjskem jezeru ter o začasnem financiranju SIS družbenih in materialnih dejavnosti ter o predlogu odloka o pokopališkem redu in svečanostih. Predsedstvo je razen tega proučilo poročila skupščinskih teles h gradivu za 36. sejo zborov ter predlog rebalansa finančnega načrta za delo skupščine v letu 1985.

Izvršni svet OS Radovljica je na 135. seji 10. decembra obravnaval predlog dolgoročnega družbenega plana 1986—2000 za občino Radovljica, sprejel predlog o začasnem financiranju SIS v prvem tromesečju 1986, ki ga bo posredoval v potrditev občinski skupščini. Pregledal je odgovore na delegatska vprašanja za zbor KS, ki se nanašajo na rušenje Kegljišča Rikli na Bledu in na ureditev križišča v Lescah. Potrdil je pogodbe o odprodaji poslovnih prostorov, o financiranju obnove nekdanje šolske stavbe »Čebelica« v Radovljici. Sprejeli so predlog o imenovanju članov upravnega odbora sklada stavbnih zemljišč. Potrdili so tudi osnutek dogovora o izvajanju politike na področju splošne porabe na ravni občin v SRS v letu 1986 ter predlog dolgoročnih usmeritev nastavitve in vzdrževanja evidenc geodetske službe v SRS za obdobje 1986—2000.

Predsedstvo občinskega sveta ZSS Radovljica je na 39. seji 4. decembra obravnavalo predlog gradiva za skupščino občinske organizacije Zveze sindikatov. Na seji so se dogovorili o vseh opravih za pripravo in izvedbo skupščine 23. decembra. Obravnavali so tudi pripombe k predlogu seznama kandidatov in dokončno oblikovali seznam kandidatov za volitve v občinski svet in predsedstvo sveta ZS, za nadzorni odbor, za posamezne nosilce funkcij in organe ter za delegate 11. kongresa ZSS in 10. kongresa ZSJ.

V radovljiški občini so se v začetku decembra začele volilno programske skupščine krajevnih organizacij ZB NOV. Teh je na celotnem območju občine 20 in morajo opraviti skupščine do 31. decembra. Občinska skupščina ZB NOV Radovljica bo po rokovniku v marcu 1986.

V novembru je bilo v Radovljici srečanje koroških partizanov, ki ga je organiziral področni odbor za Gorenjsko. Nad 60 udeležencev, nekdanjih koroških borcev z obeh strani meje je v imenu Občinskega odbora ZB NOV Radovljica pozdravil podpredsednik Leopold Pernuš, v imenu partizanov onkraj Karavank pa Feliks Wieser st. Na srečanju, ki so ga s kulturnim programom popestrili radovljiški pevci, so podelili vojaška in jubilejna odlikovanja in priznanja.

Pod predsedstvom Janeza Strgarja z Bleda je konec novembra v Radovljici zasedal koordinacijski odbor kurirjev in vezistov Gorenjske pri občinskem odboru ZB NOV Radovljica. Pregledali so dosedanje uspešno delo in sprejeli delovni načrt in finančni načrt odbora za leto 1986. Govorili so tudi o tekočih nalogah.

Zadnji novembrski teden so se zvrstile seje koordinacijskih odborov in drugih samoupravnih teles SIS družbenih dejavnosti v občini Radovljica. Težišče dela je bilo posvečeno valorizaciji programov v tretjem četrtletju in rebalansu finančnih načrtov SIS za leto 1985. Valorizacija znaša od 69 do 77,4 odstotka in primerjavi z višino sredstev iz leta 1984. Sprejeli so sicer tudi predlog akontacijskih prispevnih stopenj za prvo tromesečje 1986, ki pa očitno niso dokončne, ker jih morajo v decembru še usklajevati.

V avli osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici je bila 13. decembra zvečer v počastitev Linhartovega dne proslava s podelitvijo najvišjih priznanj Kulturne skupnosti Radovljica. Slavnostni govornik je bil Miloš Mikeln, predsednik slovenskega PEN, v kulturnem programu pa zamisli Alenke Bole-Vrabcve pa so se predstavili Komorni moški zbor DPD Svoboda iz Podnarta, učenci Glasbene šole Radovljica in člani Linhartovega odra mladih pri KUD Radovljica. Plakete Antona Tomaža Linhartu so za leto 1985 prejeli: Rada Bračič iz Radovljice, Komorni moški zbor DPD Svoboda Podnart in Godba na pihala DPD Svoboda Lesc. Posebna priznanja Kulturne skupnosti Radovljica so dobili: Ivan Ravnik iz Radovljice, Andrej Sežun iz Bohinjske Bistrice, Stanka Zupan iz Bohinjske Bistrice in Brane Rupar iz Verige Lesce.

Na povabilo Zveze slovenskih zadrug iz Celovca so pred dnevi obiskali Koroško vodilni delavci in poslovodje trgovske delovne organizacije Murka iz Lesc. Pod vodstvom gostiteljev so si ogledali nove samopostrežnice — markete v Železni Kapli, v Globasnici in v Pliberku. Seznanili so se s poslovanjem te slovenske organizacije, ki se ukvarja tudi s prodajo slovenskih proizvodov in blaga iz matične domovine s posredovanjem Murke. V Celovcu so se v pogovoru s slovenskimi gospodarstveniki in predstavniki Gospodarske zbornice Slovenije pogovarjali o uresničevanju lani podpisane dogovora o sodelovanju med Murko in Zvezo slovenskih zadrug, ki že kaže prve spodbudne rezultate.

V počastitev letošnjega praznika republike so v Bohinjski Bistrici svečano izročili namenu nove proizvodne obrate LIP Bled, TOZD Filbo. Površina teh obratov, v katerih je zaposlenih 110 delavcev, je 4.140 kvadratnih metrov. Celotni objekt pa je veljal 365 milijonov dinarjev. Slavnostni govor ob otvoritvi je imel bohinjski rojak dr. Marjan Rožič, član predsedstva Zveze konference SZDL Jugoslavije. Redna proizvodnja bo stekla že v začetku prihodnjega leta. Ob tem velja omeniti tudi delež DO Commerce iz Ljubljane, ki je z LIP Bled združilo sredstva za to pomembno naložbo v Bohinju.

Na Delavski univerzi Radovljica so še do uvedbe usmerjenega izobraževanja v šolskem letu 1979/80 imeli na šestnajstih oddelkih 428 slušateljev. Po uvedbi usmerjenega izobraževanja pa je število slušateljev naglo padlo. Že v prvem letu se je število zmanjšalo na 69, v šolskem letu 1984/85 pa celo na 35 slušateljev. Tako se je tudi višina prihodka Delavske univerze Radovljica od 49 odstotkov drastično znižala na komaj 3 odstotke.

V novembru je izšlo Glasilo KS Podnart v 400 izvodih, ki ga je kot vedno natiskala Knjigovoznica — tiskarna Radovljica. Glasilo je eno redkih, menda letos celo edino iz KS v občini, ki redno izhaja. Za to imajo največ zasluga vsi člani uredniškega odbora, najverjetneje pa Ciril Rozman, ki urejuje in prispeva največ gradiva. Poleg slavnostnega gradiva ob krajevnem prazniku in prazniku republike velja omeniti osnutek srednjeročnega plana KS Podnart, poročila o delu DPO in organov KS ter pionirski kotiček.

Že pred praznikom republike je izšla tudi osma številka Obzornika Indok centra občine Radovljica v svečanejši izdaji v 1550 izvodih. V njem je objavljeno gradivo za 36. ločene seje vseh treh zborov občinske skupščine, ki so sklicane za četrtek, 26. decembra. Objavljene so tudi informacije o zazidalnih načrtih za poslovno skladiščno cono v Lescah in za obrtno cono »Lisice« na Bledu.

Alpski letalski center Lesce po svojih izjemnih športnih dosežkih, v zadnjem času pa tudi po vse večji sposobnosti turističnih storitev, sodi med najbolj uspešna tovrstna letalska središča. V ALC Lesce je 106 jadralnih pilotov, 36 padalcev in 54 motornih pilotov. Poleg troje večjih tekmovanj v letu 1985,

so člani ALC Lesce v sodelovanju s Turistično poslovno skupnostjo Bled odprli svoje letališče tudi za tuje letalce jadralnih in motornih letal.

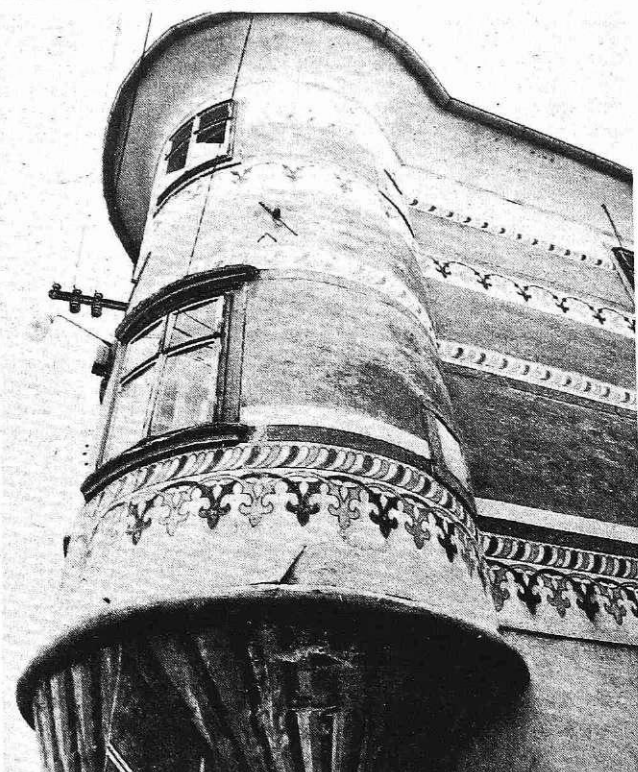
Zadnjo novembrsko soboto so v Kropi gostovali v okviru rednega medsebojnega sodelovanja člani pevskih zborov Slovenskega prosvetnega društva Radiše na Koroškem. Predstavili so se mešani in moški zbor ter Fantovski oktet, ki so navdušili ljubitelje koroških pesmi v Kropi. Radišani sodelujejo s Kroparji že nad dve desetletji.

Hranilno-kreditna služba Gozdnega gospodarstva Bled je pred dnevi razpisala posojila za razvoj zasebnega kmetijstva v letu 1986. Posojila bodo člani TOK — gozdarstvo Bled, prednostno pa kmetje — gozdni posestniki, lahko v letu 1986 prejeli za preureditev hlevov za krave, za nabavo plemenske živine in kmetijskih strojev ter za kmečki turizem. Prošnje bodo sprejemali v Hranilno kreditni službi na GG Bled le do 15. januarja 1986.

V avli občinske skupščine, ki je že poltretje leto urejena kot galerijski prostor, je od dneva republike na ogled zanimiva razstava goriških rojakov iz zamejstva očeta Roberta in sina Davida Faganela ter ljubljanskega slikarja Janeza Kovarčiča. Štirideset slik, pretežno krajin v olju, priteguje upravičeno pozornost ljubiteljev te zvrsti slikanja, marsikdo pa si želi sliko tudi kupiti.

Za ogled dramskega dela pisatelja Draga Jančarja »Briljantni valček« v ljubljanski Drami se je v okviru kulturne akcije za delovne kolektive v radovljiški občini, ki jo izvaja občinski sindikalni svet skupaj s Kulturno skupnostjo Radovljica, za predstavu 7. decembra prijavilo nad 900 delavcev iz vseh krajev občine. Predstavo si je lahko ogledalo le 460 prijavljenih, ki so prispevali za del prevoznih stroškov 200 dinarjev. Drugi pridejo na vrsto v januarju, ker je sindikat odkupil še eno prireditev.

Med uspešnejše športnike iz radovljiške občine, ki jih redko omenjamo v novicah, sodijo vsekakor tudi nogometaši NK Lesce. V gorenjski članski ligi so osvojili zaslužen prvo mesto, v mladinski ligi po drugo. NK Lesce že vrsto let tudi uspešno organizira vsakoletni spominski turnir za pokal Staneta Perca, ki ga podeljuje krajevni odbor ZB NOV Radovljica.

Vogalni stolp

(foto: B. Grce)

KOLEDNA 1985

Časi se spreminjajo, z njimi ljudje, z ljudmi pa njihove navade. Nič koliko običajev je že izginilo iz naše zavesti, dosti je takih, ki so ostali le še v spominih. Mednje štejemo kole-dovanje, nekdanji običaj zimskih ob-hodov ljudskih pevcev in muzikan-tov, ki so obiskovali hišne gospodar-je, jim želeli dobro leto in zdravje. Današnji novoletni koncerti so la-hko najboljša možnost, da ohranimo vsaj del tistega, kar je stoletja obli-kovalo življenje naših prednikov. Vabimo vas, da del nedeljskega decembrskega popoldneva preživite

ob koledniških pesmih, ki jih bo iz-vajal Moški zbor KUD Stane Žagar — Plamen. Z njim bodo muzicirali poklicni glasbeniki Maja Gogala (flavta), Lojze Velkavrh (klarinet) in Dare Lotrič (povznav), na koncertu v Kropi pa tudi učenci Glasbene šole Radovljica.

Koncerta bosta 22. decembra, v Podnartu ob 15. uri, v Kropi ob 17. uri.

»To smo h'teli vam zapeti, vam zročiti lepi dar, zdaj pa hoč'no slovo vzeti, od star'ga leta in od vas.«

ZA PRAZNIK KS DOVJE-MOJSTRANA ODPRLI PRENOVLJENO OSNOVNO ŠOLO

V okviru letošnjega praznika krajevnih skupnosti Dovje-Mojstrana so v Mojstrani odprli prenovljeno in povečano osnovno šolo, ki se imenuje po da-tumu vstaje v tem delu Gornjesavske doline. 16. decembra 1941 so se na-mreč domačini množično uprli in odšli v partizane. V spomin na ta dogodek je včeraj delegacija odnesla na Dovje venec k spomeniku padlim borcem.

Na proslavi ob otvoritvi povečane in obnovljene šole sta spregovorila direktorica Vzgojno-izobraževalnega zavoda Jesenice Majda Malenšek in predsednik gradbenega odbora za gradnjo objektov iz drugega občinskega samoprispevka Anton Arh. Šola so namreč adaptirali s sredstvi drugega občinskega samoprispevka ter z združenimi sredstvi amortizaci-je drugih šol v jeseniški občini. La-stne amortizacije, sredstva za uredi-tev okolice pa prispevala krajevna skupnost. Ob tem je treba dodati, da so s sredstvi samoprispevka v tej krajevni skupnosti že zgradili vrtec za 80 otrok.

V prenovljeni in razširjeni šoli so dobili več učilnic in kabinetov, knjiž-nico, jedilnico, kuhinjo, trim kabinet, garderobo in še druge objekte. Celot-na vrednost del je 11 milijonov di-narjev. Na proslavi so člani sveta šole podelili priznanje za pomoč in so-delovanje pri gradnji šole. Prejeli so jih: Anton Arh, Aleks Potočnik, Maj-da Malenšek, Nada Pezdernik, Ne-venka Grozina, Metka Velep, Franci Stegnar, Vinko Luževac in Emil Brezavšek. Na proslavi so pri-jetni kulturni program pripravili učenci šole, ob tej priložnosti pa so odprli tudi razstavo likovnih in go-spodinjskih del. J. R.

ŠE EN SPOMIN NA DR. FRANCETA PREŠERNA

Večina starejših občanov Jesenic se še spominja, da je bila v poslopju, kjer je danes kemična čistilnica in pralnica, v predvojnem času Meščanska šola. Od ene nekdanjih dijakin sem dobil letno poročilo za šolsko leto 1937-1938.

Vedel sem, da se je šola imenovala po dr. Francetu Prešernu. Poročilo je zelo zanimivo, saj so v njem prika-zani učni uspehi vseh dijakov in di-jakinj ter aktivnost šole v tistem šolskem letu. Učni uspehi so prikazani za vsakega dijaka posebej. Omenje-ni so tudi tisti, ki razreda niso kon-čali ali opravili zaključnega izpita.

V zadnjih dneh sem povprašal ne-katere od bivših dijakov, kako se je šola imenovala, in, zanimivo, niti eden od vprašanih se ni več spomi-njal imena šole. Začudil sem se, da tako hitro pozabljamo na spominska obeležja.

Državna meščanska šola dr. Fran-ce Prešeren je dobila ime po našem največjem slovenskem pesniku in rojaku po prvi svetovni vojni, ko je bila ustanovljena. Pred tem je bila to nemška šola. Meščanska šola ozi-ro-ma njeno vodstvo se je zavedalo po-mena dr. Franceta Prešerna in je te-mu primerno prilagodilo tudi svoj program. Tako so šolske naloge ob Prešernovem dnevu nosile naslove: »Misli ob odkupu Prešernove rojstne hiše«, »Izlet v Vrbo«, »Na Prešernov-domu«, »V Prešernovi rojstni hi-ši« in podobno.

8. februarja 1938 je bila tako kot vsako leto v šoli proslava. O Prešer-nu je spregovoril takratni upravitelj Jakob Gospodarič. Na sporedu so bi-le deklamacije Prešernovih pesmi, dijaški pevski zbor pa je zapel nekaj Prešernovih pesmi.

Po proslavi je vsa šola odšla na iz-let v Vrbo k Prešernovi rojstni hiši. Tudi tu je pevski zbor zapel nekaj Prešernovih pesmi.

Letno poročilo

izšavne meščanske šole dr. Franceta Prešerna na Jesenicah za šolsko leto 1937-1938

Na Jesenicah 1938

Šolska mladina in učiteljstvo sta zbrala 1256,50 dinarjev za odkup Prešernove rojstne hiše. Pobudo za to je dal Franc Saleški Finžgar. V šolskem letu 1937/38 je bilo po stati-stiki vpisanih 204 dijakov in 202 dija-kinji. Razdeljeni so bili v tri prve, tri druge, dva tretja in dva četrta razre-da.

Poučevalo je osemnajst učiteljev in učiteljic. Učiteljski zbor so tisto le-

to sestavljali: Jakob Gospodarič, An-tonija Artel, Anton Gosta, Friderik Gorjup, Cecilija Gospodarič, Leopold Govekar, ki je poučeval verouk v vseh razredih, Magdalena Keber, Franjo Klavara, Erna Lechleitner, Marija Perko, Pavla Peternel, Ama-lija Povše, Melanija Sever, Janez Tomšič, Antica Turkovič, Bogdan Uratarič, Ljudmila Žigon in Sonja Žvan. Meščanska šola je delovala vse do okupacije in tudi še nekaj ča-sa med okupacijo, le da nam za tisto obdobje še ni uspelo zbrati natanč-nejših podatkov.

Večina učiteljskega kadra je bila leta 1941 preseljena v Srbijo.

Ta primer nam obenem dokazuje, kako se poimenovanja nekaterih kulturnih objektov po določenem ča-su izgubljajo. Tudi cesta skozi Staro Savo, mimo Ruardove graščine, ki nosi ime po Prešernu, bo sčasoma iz-gubila svoj pomen, saj je je več kot polovica že v obratih Železarne.

Mogoče še to: predvojni vrtec na Savi je nosil ime po Cirilu in Meto-du, po vojni je bil to vrtec Cilke Zu-pančič-Sonje, padle partizanke in politične delavke, sedaj je to osnov-na šola Poldete Stražišarja (politko-misar in komandant Gorenjskega odreda ter prvi komandir Cankarje-ve čete). Tudi Športno društvo Jese-nice je bilo ob ustanovitvi imenova-no po narodnem heroju Jožetu Gre-gorčiču-Gorenjcu. Zakaj tega imena ni več, mi ni znano.

Mogoče bo ta sestavek prispeval k čuvanju oziroma varovanju spome-nikov revolucije in narodnoosvobo-dilne borbe.

Slovenko

ZA LETO 1985 OSEM PLAKET TONETA ČUFARJA

V četrtek, 12. decembra, sta Kulturna skupnost in Zveza kulturnih organizacij Jesenice v gledališki dvorani na Jesenicah organizirali spominski večer ob 80-letnici rojstva našega velikega rojaka, revolucionarja, pesnika, pisatelja in publicista Toneta Čufarja. Ob tej priložnosti so podelili tudi letošnje Čufarjeve plakete, in sicer glede na jubilej izjemoma osem.

Na spominskem večeru je o Tone-
tu Čufarju in njegovem prispevku k
literarni zgodovini govoril prof. Emil
Cesar, kulturni program pa so izva-
jali Čufarjevci: učenci osnovne šole
pod vodstvom prof. Igorja Škrjla, re-
citatorji Gledališča Tone Čufar pod
vodstvom Vere Smukavec in ženski
pevski zbor Milko Škoberne pod
vodstvom zborovodja Antona Cim-
permana. Letošnje prejemnike Ču-
farjevih plaket je proglasil predsed-
nik žirije Janez Ambrožič, plakete
pa je podelil predsednik skupščine
Kulturne skupnosti Jesenice Janjo
Rabič. Prejeli so jih:

**LOKALNA RADIJSKA POSTAJA
TRIGLAV JESENICE** za izjemen
prispevek k rednemu poročanju in
komentiranju kulturnih dogodkov,
problemov in razvojnih hotenj v je-
seniški in radovljiški občini. S tem
je lokalna radijska postaja kulturo v
širokem smislu besede in kulturne
dejavnosti približevala delovnim lju-
dem in občanom.

Iz utemeljitve izhaja, da se je ra-
dio Triglav prvič oglašil 4. januarja
1965, leta 1975 pa so posodobili od-
dajniško mrežo in začeli oddajati
vsak dan. S svojim radijskim signa-
lom pokrivajo 95 odstotkov gorenj-
ske regije, redno pa ga poslušajo več
kot 65 odstotkov občanov.

VALENTIN CUNDRIC za dolgolet-
no uspešno pesniško delovanje. Že
leta 1961 sta izšli njegovi prvi pesni-
ški zbirki *Kratko jutro* in *Pojoci*
grm, ki jih je zelo ugodno ocenil Ka-
jetan Kovič. Po letu 1980 je izšlo še
več njegovih pesniških zbirk, svoje
pesmi pa objavlja tudi v literarnih
časopisih in revijah v Sloveniji in
Jugoslaviji. Ime Valentina Cundriča
je zapisano v knjigi jugoslovanskih
pesnikov in v splošni enciklopediji.

Izjemno priznanje pesniku pa je
vključitev njegove poezije v antolo-
gijo, ki je izšla v Moskvi pod naslo-
vom »Svetovni pesniki«. Uspešno je
deloval tudi kot mentor mladim, ki so
se spoprijemali s pesnikovanjem.

IVANKA ROŽANEC za neprecen-
ljivo mentorsko delo v šolskem kul-
turnem društvu osnovne šole Go-
renjskega odreda Žirovnica in še zla-
sti za razvoj treh folklornih skupin
na šoli. S svojimi plesalci je veliko
nastopala na šolskih prireditvah, na
različnih slovesnostih v občini pa tu-
di izven. Svoje bogato folklorno zna-
nje nesebično prenaša na mlade ple-
salce, s čimer tudi veliko prispeva k
ohranjanju kulturne dediščine.

JANKO KOROŠEC, član likovne-
ga kluba DOLIK pri DPD Svoboda
Tone Čufar Jesenice, za štiridesetlet-
no likovno ustvarjalno in organiza-
cijsko dejavnost. Nagradjenec je eden
od ustanoviteljev likovnega kluba
DOLIK 16. februarja 1946 in v njem
tudi vsa ta leta uspešno deluje. Pri-
števajo ga med najbolj aktivne in
produktivne slikarje DOLIKA, saj je
doslej sodeloval na več kot 200 sku-
pinskih razstavah DOLIKA v domo-
vini in v zamejstvu, sedemnajstkrat
pa se je predstavil s samostojnimi
slikarskimi razstavami. Udeležuje
se tudi slikarskih kolonij in drugih
oblik slikarskega izpopolnjevanja.
Tudi v kvalitetnem pogledu sodi v
vrh slikarjev, ki jih povezuje DO-
LIK. Največji razvoj je dosegel v olj-
ni tehniki, uspešen pa je tudi v akva-
reli. Njegova dela, kjer prevladuje
krajina, so polna mehke poezije,
v svoje realistično podajanje pa vna-
ša svojstven impresionizem.

IVAN BERLOT, član Gledališča
Tone Čufar, za ustvarjalno delo v
gledališču, tako na odru kot pri orga-

nizacijskem in samoupravnem delo-
vanju. Leta 1966 se je prvič predsta-
vil z vlogo Žida v Novačanovi drami
Herman Celjski, sicer pa se je v vseh
teh letih predstavil v štiridesetih ra-
zličnih vlogah. Z vlogami Basil v Ko-
maj do srednjih vej, Tybald v Ro-
meu in Juliji, Philippe v Deset za-
morčkov, Novinar v obeh Partljičev-
vih Ščukah, Tone v Večnih loviščih,
Smirnov v Čehovem Medvedu, Ra-
kovec v Brešanovem delu Smrt pred-
sednika hišnega sveta, Bukara v Igru
Hamleta v Mrduši Donji in še v ne-
katerih drugih vlogah je zapustil
močan vtis pri soigralcih in še zlasti
pri občinstvu.

IVAN SMOLEJ, član pihalnega
orkestra Jeseniških železarjev, za
več kot 50-letno igranje v godbah na
pihala, za organizacijsko delo in pri-
dobivanje mladim. V kovinarski godbi
je začel igrati že leta 1929, med
okupacijo pa se je tako kot večina
godbenikov odločil za kulturni molk,
ob koncu vojne pa je igral v parti-
zanski godbi. Po osvoboditvi je začel
igrati v tedanji sindikalni godbi in je
aktiven godbenik še danes.

FRANC JELENC, član pevskega
zboru Društva upokojencev Jeseni-
ce, za organizacijsko-programsko in
občasno tudi strokovno delo v zboru.
Njegovo delo se odraža zlasti pri
stalni številni krepitvi zboru in or-
ganizaciji številnih nastopov v obči-
ni in izven. Deloval je in deluje tudi
v različnih strokovnih odborih in
zdrženjih za glasbeno dejavnost in
v organih Zveze kulturnih organiza-
cij Jesenice.

CVETO DELAVEC, član KUD Ja-
ka Rabič Dovje Mojstrana, za 40-let-
no aktivno delo v društvu. Veliko za-
slug ima, da društvo uspešno deluje
vsa ta leta. V tem času je bil aktiven
igralec na odru, tajnik in več let član
upravnega odbora društva. Zavze-
mal se je za vsebinsko bogatitev kul-
turnega sporočila in za širjenje de-
javnosti v društvu.

PESEM PRINAŠA KANČEK SREČE

Ponedeljek ali četrtek. Pevska vaja moškega zbora DU Jesenice. Dom
upokojencev je poln starejših in mlajših. Nekateri so prišli na pogovor, dru-
gi kartajo ali šaharajo. Tudi pevci so med njimi. Toda ko stopim v prostor, se
pevci dvignejo, ostali pa jih spremljajo s pogledom, s kimanjem glave ali celo
z napotilom: »Pa dobro zapoje!«

V pevski sobi so stoli in mape z no-
tami že pripravljene. Kratak pogovor
pred vajo je pravzaprav uvod v delo.
Zakaj danes ni Lojza? Ali je Berti še
vedno v daljni Ameriki? Se Janez bo-
lje počuti? Francelj pa ima gotovo
sestane! Ali je kdo našel še kakšne-
ga pevca? O, pevci so že, tudi v pev-
ski sobi sedijo, kartajo, se pogovar-
jajo. Toda med nas ne pridejo. Kdaj
je naš prvi nastop? Ja, 28. decembra
v Gorjah. Zato pa na delo!

Vaja je utrudljiva. Prostor je maj-
hen, hitro se segreje. Vrat ne more-
mo odpreti, ker v prednji sobi kadi-
jo. Zato se vsi potimo, težko dihamo,
težko pojemo. Toda vredno je potr-
peti! Slovenska narodna pesem je ta-
ko lepa, tako občutena, prav v srce
nam seže. Zato je treba potrpeti, pili-
ti, utrditi melodijo posameznih gla-
sov, pravilno dihati in izgovarjati.
Nisem zadovoljna s petjem prvega
tenorja; drugi bas ne zna besedila;
drugi tenor ne drži terce; prvi bas je
pregrob! Vsi se trudimo in končno
nam uspe. Obrazi pevcev se razve-
drijo, potne kapljice se zasvetijo, ko
rečem: »Fantje, to pa je lepo za-

zvenelo!« Hitro mine ura in pol. Pev-
ci so utrujeni in kar prileže se jim
kozareček pijače.
Ludvik in oba Francelja obsedijo
z menoj pri klavirju. Pogovoriti se
moramo še o praznovanju našega ju-
bileja, 25-letnici pevskega zbora. Or-
ganizacijski odbor dela s polno paro,

ideje kar dežujejo, sestanki se vrsti-
jo drug za drugim. Za srebrni jubilej
bi radi proslavili čimbolj svečano.
Res so pevci sivolasi, vendar polni
navdušenja in pripravljenosti za de-
lo. Ob strani nam stoji tudi izvršni
odbor DU. Lep je občutek, da še kdo
čuti z nami! Mi bomo vadili, prepeva-
li, se trudili, da bo pesem zapeta ta-
ko, kot mora biti. Počutimo se tako,
kot pravi ena od pesmi: »Kar siviyo
naj lasje, da le mlado je srce!«

M. M.

Petek trinajsti (foto: B. Gracer)

PREGOVORI, DOMISLICE IN REKI V ŠALJIVI PREOBLEKI

Nekateri bodo ostali na
položajih tudi do smrti: njih
veličina je izven naravnih
zakonov.

In če je položajnikov polo-
žaj tako nevaren, da ne mo-
re več zapustiti položaja, po-
tem v nekem naravnem po-
ložaju poskrbi za novega po-
ložajnika.

Če kot perspektiven kader
prihajate v leta, pomeni, da
je vaša perspektivnost gene-
tično pogojena: perspektivni
so tudi vaši otroci, vnuki itd.
Mrtve se da ovekovečiti,
živim ne preostane drugega,
kot da živijo.

Kaj bi bilo, če bi ljubezen
ne zdravila fantastične bole-
zni, ki jim pravimo življe-
nje?

Benjamin Gracer

GALERIJA ČEVDR

V galeriji ČEVDR bo v četr-
tek, 19. decembra, ob 20. uri
otvoritev razstave beograjske-
ga slikarja restavtorja Zora-
na Belića.

Od 19. ure dalje bo galerija
odprta vsak dan, razen pone-
deljka, od 17. do 19. ure.

PEVCI MPZ BLAŽ ARNIC!

V petek, 20. decembra, bo ob
18. uri pevska vaja. Ker se bo-
mo pogovarjali tudi o nadalj-
njem delu zbora, vabimo na to
vajo vse, ki jih zanima delo
zbora.

Odbor.

DEDEK MRZ OTROKOM JESENŠKE OBČINE

in nedeljskim izletom. Znova in zno-
va smo odkrivali napake in jih po-
skušali odpraviti.

Ponedeljek — naša prva premie-
ra. Trepetali smo, se spogledovali in
se hkrati veselili nastopa. Igrico smo
zaigrali učencem nižje stopnje. Tik
pred nastopom smo uredili oder, lu-
či, lutke in oblačila. Kaj, če se zmo-
tim? Da le ne bi ničesar pozabil. Na-
taša je zaigrala prve takte, volk je
gromko zapel in že smo se na odru
pojavi mi, kozlički. Od časa do časa
so se nam zatresli glasovi, tudi mal-
ce preveč hiteli smo. Predstavo smo
uspešno končali. Naši gledalci so nas
nagradili z aplavzom. Tovariš Mu-
žan in učitelji so nas pohvalili in
nam zaželeli uspeh pri vseh nasto-
pih.

V vlogah kozličev smo nastopali:
Petra Jenko, Mojca Papler, Bernar-

da Papler, Urša Medvešček, Barbara
Otoničar, Klavdija Peljhan in Maru-
ša Mohorč. Mamo kozo je zaigrala
Mojca Zemlja. Ko je ni bilo doma,
nas je požrl volk — Grega Čeh. Če se
je kaj zataknilo, je pomagala Vesna
Varl.

Mladi igralci bi se radi še posebej
zahvalili tovarišici Anne Čeh, ki je
izdelala čudovite lutke in oblačila za
volka in mamo kozo, in gledališču
Tone Čufar za tehnično pomoč.

Prva predstava je srečno za nami,
naši sošolci so jo spremljali odprtih
oč. Želimo, da bi razveseljevala
malčke v vrtcih, bolnici in v drugih
osnovnih šolah. Lutkovna igrice naj
jim prinese nekaj pravičnega, no-
voletnega, podarja jo namreč dedek
Mrz.

Maruša Mohorč, 6. a
Žirovnica

NOVOLETNO PRAZNOVANJE PREDŠOLSKIH IN ŠOLSKIH OTROK V JESENŠKI OBČINI

Dedek Mrz je pripravil zelo pester program prireditev za vse
otroke od 3. do 7. leta starosti, ki niso vključeni v VVO, obiskal bo vse
VVE v občini, učence osnovnih šol in bolne otroke v bolnici. Dedek
Mrz pa bo vsak dan tudi na novoletnem sejmu Pri Jelenu.

Otrokom ponuja kvalitetne kulturne prireditve, obdaril jih bo s
skromnim darilom, šolarje pa s kolektivnim darilom.

PROGRAM PRIREDITEV

GLEDALIŠKA PREDSTAVA: MI VRABČKI

Gledališka predstava za učence višjih razredov osnovnih šol.

Četrtek, 19. decembra, ob 10. uri za učence OŠ Jeseniško-bohinj-
skega odreda Kranjska gora v telovadnici osnovne šole. Ob 12.30 pa za
učence OŠ »16. december« Mojstrana v KD na Dovjem.

NOVOLETNI SEJEM

TDO ZARJA prireja novoletni sejem v delavskem domu Pri Jele-
nu. Na sejmu bodo vsak dan prireditve za otroke, in sicer od risanih
filmov do lutkovnih predstav. Sejem bo obiskal tudi Andrej Šifrer. O
podrobnostih programa bo sproti obveščal starše tudi lokalni radio
Triglav. Zato, starši, bodite pozorni na program in pripeljite svoje otro-
ke na sejem, kjer se bodo srečali tudi z dedkom Mrzom.

Četrtek, 19. decembra: ob 17. uri bo igrice VOLK IN SEDEM KO-
ZLIČKOV, predvsem za otroke, ki niso vključeni v VVE.

Sobota, 21. decembra: ob 16. uri bo nastopila folklorna skupina iz
OŠ Gorenjskega odreda iz Žirovnice.

Ponedeljek, 23. decembra: ob 10. uri bo zopet igrice VOLK IN SE-
DEM KOZLIČKOV. Sejem naj obiščejo tudi učenci nižjih razredov OŠ
Polde Stražišar.

Torek, 24. decembra: na sejmu bo igrice VOLK IN SEDEM KO-
ZLIČKOV ob 15.30, za otroke, ki niso vključeni v VVO.

Sreda, 25. decembra: na novoletnem sejmu Pri Jelenu bo novolet-
no rajanje in zaključek sejma.

Vse prireditve v popoldanskem času bo obiskal tudi dedek Mrz.
Staršem bo pomagal pri nakupu novoletnih daril. Starši, ne pozabite
pripeljati svojega otroka!

LUTKOVNA IGRICA: VOLK IN SEDEM KOZLIČKOV

Četrtek, 19. decembra: ob 10. uri v VVE Žirovnica.

Petek, 20. decembra: ob 10. uri v VVE Rateče, tudi za otroke, ki ni-
so vključeni v VVE.

Ob 11.15 v VVE Kranjska gora za vse predšolske otroke, ob 15. uri
pa v domu na Dovjem za otroke KS Dovje-Mojstrana.

PRIHOD DEDKA MRAZA IN OBDARITEV OTROK

Petek, 20. decembra: ob 16. uri bo dedek Mrz obdaril otroke KS
Hrušica v KD na Hrušici. Otroci si bodo skupaj z dedkom Mrzom
ogledali tudi igrice RDEČA KAPICA.

Ponedeljek, 23. decembra: ob 10. uri bo dedek Mrz s spremstvom
Rdeče kapice prispel na Blejsko Dobravo, kjer bo v dvorani VVE obda-
ril vse otroke od 3. do 7. leta starosti.

Istega dne ob 15.30 pa bo dedek Mrz s spremstvom v KS Podme-
žaklja obdaril otroke, ki niso vključeni v VVE.

Torek, 24. decembra, ob 9. uri bo dedek Mrz pripeljal Rdečo kapi-
co v VVE Julke Pibernik.

Ob 11. uri bo dedek Mrz s spremstvom pozdravil bolne otroke na
otroškem oddelku Bolnice Jesenice. Skupaj si bodo ogledali igrice
RDEČA KAPICA.

Ob 12.30 pa bo dedek Mrz že v delavnici pod posebnimi pogoji.

Ob 17. uri pa bo dedek Mrz vabi vse otroke KS Plavž in Planina pod
Golico, ki niso vključeni v VVO, da si v gledališču Tone Čufar ogledajo
igrice RDEČA KAPICA. Dedek Mrz bo otroke tudi obdaril.

Sreda, 25. decembra: ob 9. uri bo dedek Mrz s spremstvom v VVE
Angelca Očepek. Otroci bodo kramljali z dedkom Mrzom in Rdečo
kapico. Nato se bo dedek Mrz napotil v VVE S-3, od tam pa še v vrtec
v šolskem centru na Plavžu.

Ob 17. uri pa bo dedek Mrz predstavil RDEČO KAPICO otrokom,
ki niso vključeni v VVE in KS Sava.

Četrtek, 26. decembra: dedek Mrz bo obiskal VVE na Koroški Be-
li, nato pa še v OŠ Karavanskih kurirjev NOB.

Ob 16.30 bo v KD na Javorniku dedek Mrz obdaroval otroke KS
Javornik-Koroška Bela, ki niso vključeni v VVE.

Petek, 27. decembra: dedek Mrz bo ob 9. uri v VVE v Žirovnici,
nato pa še v šoli Gorenjskega odreda.

Ob 16. uri bo dedek Mrz obdaroval otroke, ki niso vključeni v
VVE, v kulturnem domu na Zabreznici.

Ob 18. uri pa bo dedek Mrz že med varovanci doma r. France
Bergelj.

Sobota, 28. decembra: dedek Mrz se bo napotil na daljšo pot do
Dovjega, kjer bo ob 10. uri v kulturnem domu na Dovjem obdaroval
vse predšolske otroke. Skupaj si bodo ogledali igrice RDEČA KAPICA.

Ponedeljek, 30. decembra: učenci nižjih razredov osnovne šole
PREŽIHOV VORANC bodo ob 8.30 pričakali dedka Mraza v gledališču
Tone Čufar.

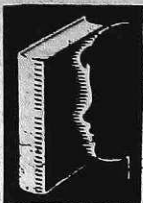
Ob 10.30 bo dedek Mrz s spremstvom že na osnovni šoli Tone Ču-
far, kjer se bo zadržal do 12. ure, od tam pa bo krenil še v šolo Polde
Stražišar.

Praznovanje dedka Mraza v KS Rateče bo 28. decembra ob 15. uri,
30. decembra pa bo v KS Kranjska gora.

Za praznovanje zbiramo 145 dinarjev na zaposlenega in prosimo
vse delovne organizacije, TOZD in druge, da svojo obveznost pravoča-
sno izpolnijo.

Vsem otrokom in občanom želimo prijetno novoletno praznovanje
in veliko zadovoljstva v letu 1986!

Občinska zveza prijateljev mladine Jesenice

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Marie CARDINAL: In besede so razkrile, Pomurska založba 1985.

Ki čisto naslov (kajpak samo v prevodu), ki čisto oprema. Posebne občutke zbujajo tudi njen posvečen naslov zbirke: »ona« v emblemu zbirke ima v žepek črke n od spodaj navzgor zatakajeno črno pero, kar učinkuje kar malce perverzno. Omenjanje teh postranskih reči lahko izvira iz poročevalčeve zadrege. Rad bi pa le opozoril na preobrat, od katerega je prišlo med branjem. Dobri romani navadno niso ne »ženski« ne »moški«.

Torej, vse navedene značilnosti zavajajo. Ta resna in avtoričine osebne izkušnje zrasla pripoved je izrazito protisentimentalna. Predvsem pa: v njej ni niti malo tistega, kar določa kičasto literaturo. Ne klanja se ne priznanim vrednotam ne uveljavljeni morali, tudi tistim njenim oblikam, ki imajo skorajda značaj tabuja, ne. Avtorica se brez pomislekov postavlja na stran sumljivih. Gre namreč za pripoved o psihoanalizi, o procesu ozdravljenja skozi oživljanje pozabljenih in prikritih prvin — vemo pa, da je psihoanaliza skoraj povsod na svetu na slabem glasu.

Kako je s tem v Franciji? Pisec teh vrstic je pred več kot 30 leti slišal izjavo z najbolj merodajnega mesta (od dr. Antona Ocvirka), da psihoanaliza v Franciji nikoli ni imela uspeha. Zakaj ne? Ker tam že stoletja ne poznajo več spolne ne drugačne hinavščine. Ta roman nemara priča o tem, da je taka sodba preveč pavšalna.

Junakinja-pripovedovalka je otroška leta preživela v Alžiriji povrh vsega še v okrnjeni družini, ob gospodovalni, moralistični in pobožnarski materi. Družine francoskih kolonistov v Severni Afriki so bile mogoče ravno tako »meščaške« oziroma »malomeščanske« kot kakšni Dunajčani ob prelomu stoletja, ko je Sigmund Freud snoval svoje teorije. Mati se je razvezala s privolitvijo cerkvenih oblasti: oče je bil namreč ženskar, povrhu tega pa je bil še jetičen, bolezen je ob sklenitvi zakonske zveze utajil. No, že ta podatek po svoje označuje moralno klimo, v kateri je rasla bodoča duševna iztirjenka. Morda tega splošnega nisem dovolj jasno povedal; njene duševne težave so bile dokaj resne, tako se je sprva zdravila v psihiatrični ustanovi, — njena pustolovščina se začne pravzaprav z begom iz bolnišnice, z odločitvijo, da bo živela takorekoč v ilegali.

Tudi angleška avtorica Doris Lessing si je kot poglavitno temo svojega romana (Generalka za pekel) izbrala doživljajski svet duševnega bolnika. Lessingovi gre za apokaliptično vizijo prihodnosti, izvirajočo iz potlačene strahu za usodo okolja, za ta naš ogroženi svet. Njena francoska kolegica M. Cardinal je v bistvu bolj skromna: njej gre predvsem za vse tisto, kar ima posameznik opraviti sam s sabo, predvsem za razkrivanje lastne pozabljene preteklosti. Tega seveda ne more, ne da bi hkrati opisovala razmere, ki so jo prignale v slepo ulico. Podobno kot njo so nemara vzgajali na tisoče njenih vrstnic, pa zato niso zbolele. Sprašuje se, ali sem mogoče slabotnejša, slabša od njih? Vsekakor se zdi, da je za avtorico (pripovedovalko-junakinjo) značilen predvsem ne-naveden pogum. Resda pogum bitja, ki je bilo pritisnjeno ob zid.

Morda se je tudi v okviru tim. zahodne kulture odvijal podoben proces kot na Kitajskem, kjer so opuščali kult prednikov. No, tu ni šlo za oskranje nagrobnikov, pač pa za upor proti staršem. Namesto čaščenja in poslušnosti naj bi bili starši deležni čustva, ki je med bližnjimi in enakopravnimi ljudmi bolj naravno: razumevanje ljubezni. Odnosi med generacijama pa so bili tako napeti, da so onemogočali razvoj tega čustva. Na poti mu je bila sovravnost, ta pa je izvirala iz nenehne prikrasnosti. Ni se kazala naravnost, navzven se je kazala njena krinka: hinavščina.

M. Cardinal govori predvsem o tem, kaj se dogajalo v krogu domačih — pa vendar smo hkrati očitvidci dogodkov na politični sceni. Kasneje, v času odpiranja v svet, se zave svoje prikrasnosti, nerazgledanosti v političnih zadevah. Boj Alžircev za neodvisnost doživlja od daleč, jasno je, da se tudi v odnosu do tega vprašanja opredeljuje drugače kot mati. Vendar se zaveda, da to, o čemer pripoveduje, nikakor ni privatizerska ničevost. Kaj more biti pomembnejše od sil, ki nas oblikujejo v otroštvu? Za vse tiste, ki v svetu podedovanih vrednot shajajo brez težav, teh vprašanj seveda ni.

V ZDA, kjer ljudje hodijo k psihoanalitiku tako kot mi v zdravstveni dom k zobarju, je psihoanaliza navadno le stranski motiv romanov. Če me kot bralca vprašate, kaj je razlog, da pričujočo pripoved ni zdrsnila v kičasto hvalo ideologije, ki jo je avtorica sprejela, bi bil malce v zadregi. Verjetno o tem, ali ta in oni izdelek sodi v kategorijo kiča ali »prave« umetnosti, ne odloča zgolj avtorjeva pripadnost tej ali oni veri, niti ne odklanjanje vseh ver. Kičasto je

predvsem obnašanje, ki skuša s privzemanjem varovalne barve izbiti odobravanje okolja, pohvalo »gospodarjev«.

Avtorica te knjige je ravnala nasprotno, šla je v frontalni spopad. Mimogrede da vedeti, da njeno okolje psihoanalize ne ceni. Torej je sodba dr. A. Ocvirka o nenaklonjenosti Francozov tej »veri« še vedno veljavna?

M. H.

ODLOMEK IZ KNJIGE

Francoska Alžirija je preživljala agonijo. To je bil čas, ko je bila, kakor so govorili strokovnjaki, alžirska vojna za Francoze vojaško že dobljena. Najboljši naših vojakov, tisti, ki so doživeli poraz v Indokini, so organizirali veliko gonjo v kamnitih arabskih gorah: upoklicani fantje, mladina iz Sant-Maloja, Douaija, Roanna in od drugod (vsi so bili zaznamovani z razbeljenim železom kakor živali kake pogubljene črede) s čeladami, škornji, avtomatičnim orožjem in oklopnimi vozili, so dobili ukaz, naj koljejo mršave in fanatične felahe kot za stavo. Otroci Francije so padali v bojih moza proti možu, bljuvajoč svoje drobovje in svoj patriotizem, toda oni drugi so padali še huje. Nazadnje je boj ponehal, ker je zmanjkalo borcev. Felahi, katerim se je posrečilo odnesti jo, so se zatekli v mesta, kjer so postali junaki in kjer so jim v kasbah in revnih četrtih besede tekale z jezikov kakor diamanti in vrtnice, kakor v pravljicah.

Tribarvni boj je torej prenehal. Za vojnega ministra v Parizu vojne v Alžiru ni bilo več. Nič več topov, nič več krogel, nič več brzostrelk, nič več granat, nič več napalme, ki bi ga pošiljal tja dol. Za veliko računovodsko knjigo francoskega gospodarstva je zavladalo popono zatise, zakaj tiščanje glav pod vodo, elektrode, klofute z leve in desne, udarci s pestjo v obraz, brce v trebuh in jajca, ugašanje cigaret na koncu prsnih bradavic in moških udov, to se je dogajalo na kraju samem: malenkosti. Mučenj niso šteli, torej mučenja niso štela, niso obstajala. Mučenje je bilo samo vprašanje domišljije to ni bilo resno.

In vendar je bila to sramotna agonija francoske Alžirije v ponižanju vsega, v zavrženosti, v krvi državljanske vojne, katere velike mlake so curljale s pločnikov na cestišča po geometrični poti stikov v betonu civilizacije. To je bil gnusen konec s starodavnimi odgovori Arabcev, njihovimi strahotnimi načini poravnavanja računov: trupli z razparanimi trebui, porezanimi spolovili, obešenimi fetusi, prerezanimi grli.

Zdi se mi, da se je tisto za stalno naselilo v meni, ko sem doumela, da nameravamo umoriti Alžirijo. Zakaj Alžirija je bila moja prava mati. Nisila sem jo v sebi, kakor nosi otrok v svojih žilah kri staršev.

Kakšno karavano sem vodila skozi Pariz do slepe ulice! Kakšno absurdno število družin! Medtem ko je trpinčena Alžirija pri belem dnevu razkazovala svoje kužne rane, sem jaz oživljala neko deželo ljubezni in nežnosti, pokrajino, kjer je dišalo po jasmninu in cvrtju. K zdravniku sem vodila delavce, uslužbenke, »posle«, ki so napolnjevali moje

otročstvo. Vse tiste ljudi, ki so napravili iz mene dekle, ki se je znalo smejati in tekati, ki je znalo zmakniti staremu Ahmedu s pladnja kak bli-bli ali kako tramuso, ki je znalo zapeti Larvilo, ki je znalo plesati ob zvokih tarabuk, ki je znalo lepo zameriti cvetke in natočiti metin čaj.

Tako v mestu kakor na kmetiji sem bila osamljen otrok. Mama je hodila po jutranji maši oskrbovat reveže v mestne dispanzerje ali po deželjske raima. Vračala se je šele zvečer, izčrpana, uničena. Ves dan je dajala inekcije in prevezovala, poslušala tarnanje in zahvale, razsipala, ne da bi mislila na to, v največjo slavo svojega Boga, svoje potrpljenje, pozornost, znanje in ljubezen. Naskrivaj je krščevala umirajoče: »To je tisto, kar je zmerom poplačano.«

Ko je prišla domov, ji ni ostalo nič drugega več kakor želja po spanju, komajda nagon, da je opravila dolžnosti, in niti najmanjšega potrpljenja več. Jaz privilegiranka, ki sem živela pod njeno streho, nisem imela nikakršnega izgovora za svoje slabosti.

»Če bi ti videla bedo, ki sem jo jaz videla danes, bi pokleknila in pomolila k Bogu in se mu zahvalila, ker ti je dal, kar ti je dal.«

»Če ima človek srečo, da ima, kar imaš ti, je pred njim samo ena pot: hvaliti Gospoda, pomagati drugim in se ne ukvarjati s sabo.«

»Če bi ti preživela en sam dan tistih revežev, ki jih jaz obiskujem vsak dan, bi razumela, kakšno srečo imaš, da hodiš v svojo šolo, in bi bila zmerom prva.«

»Če bi vedela, kaj pomeni biti brez čevljev, bi pazila na svoje.« (Enako za obleke, plašče, puloverje in tako dalje.)

»So ljudje, ki nimajo kaj jesti, pospravi tisto, kar imaš na krožniku, nikar ne mešaj po kosmičih, pojej že tista telečja jetra.«

Dosegla je takšno stopnjo predanosti in širokosrčnosti, da se mi je bilo nemogoče povzpeti za njo. Njena dobrot, žrtv, ki jo je delala vsak dan iz svojega življenja, sta jo dvigali tako visoko nadme, da me je to spravljalo v obup.

Zato sem odhajala v kuhinjo, v hleve, na vrt ali v klet in tam mi je uspelo spet zaživeti. Hodila sem k tistim, ki so mi delali življenje lepo, ki sem jih imela rada in ki so mi ljubezen vračali.

Vem, da bi se brez njih zazidala vase, vsi izhodi bi bili zaprti z mojo nezmožnostjo, da bi ugajala mami, da bi si pridobila njeno ljubezen, z mojo popolno nesposobnostjo za razumevanje njenega sveta, z mojim prepričanjem, da sem slaba in grda.

PRAVLJICE DARJE LENARDIČEVE

K optimizem vzbujajočemu oživljanju jeseniške literarne scene v zadnjem času so prav gotovo prispevale samozaložniške knjige, ki jih tiska Delavska univerza Viktor Stražisar Jesenice. V pičlem poldrugem letu so po tej poti prišle med bralce pesniške zbirke Valentina Cundriča, Sonje Korantarjeve, Mihaela Cenca, Tomaža Iskre, Marjana Čufarja in Božidarja Lakote. Tem lirčnim navdihnjencem se je zdaj pridružila še germanistka in prevajalka Darja Lenardič, in sicer — s pravljičami.

Njena knjižica DESET PRAVLJIC pomeni dobrodošlo osvežitev v tej ponudbi, saj vemo, da pripovedništvo za otroke zlepa ne zmanjka hvaležnih odjemalcev, kar dokazujejo tudi visoke naklade otroških knjig. Dobra pravljica pa lahko tudi odraslemu veliko pove!

O čem nam pripovedujejo, kaj nas uči in pred čem nas svarijo pravljice Darje Lenardič? — O kraljični Solzici, ki se boji vode in ji raste repa iz neumitih ušes, dokler je stari modrijan ne pouči, da brez vode ni življenja in da brez nje še kruha ne moreš zamesiti. O krojačku Vacku, ki so mu zlobni suličarji prepovedali krojiti lepe nove obleke in ga vtaknili v zapor, češ da je preveč obogatel. O mravljinčcu, ki ga nadlegujejo hudobne gosence, dokler se ne zabubijo in ne spremene v metulje, ki pa hudobije ne nosijo s seboj, saj bi bila pretežka za njihova lahkotna krila. O zapuščenih hišicih sredi gozda, v kateri se naselijo gozdne živali in se poslej imenuje Hišica src. O zajčku Dolgouhcu, ki je lepo pel in je imel celo svoj pevski zbor, kar pa seveda ni bilo pogodu lisici ... O najlepšem

gozdu v kraljestvu kralja Veleglavnega, ki je zrastle tako, da so smrdljivo smetišče na kraljev ukaz zasuli s prstjo in je vsak prebivalec na njem zasadil drevo. O lončarju Matcu in njegovih dveh glinastih možicah, ki sta oživela in se odpravila po svetu delat hudobije. O lepem pisnem metulju in črnih netopirjih, ki jih je bilo toliko, da so zatemnili sonce, potem pa sta jih preganala veter in dež. O kaljici Marineli, ki si zatiska nos zaradi slabega zraka v svojem kraljestvu, dokler kralj Veleglavni ne ukaže zapreti delavnice mojstra Popka, iz katere se je valil gost črn dim ...

Kot avtor treh pravljič (Dolgouhlec in lisica, Zgodba o krojačku, Hudobec in Hudobček) je naveden Marek Lenardič, avtoričine lastne ilustracije pa so morda le malo preveč šolsko preproste in okorne, da bi zmogle učinkovito dopolnjevati tekstovni del. Knjižica desetih pravljič D. Lenardičeve je sicer napisana dovolj večje in je blizu otroškemu dojemanju sveta in življenja in pomeni prav gotovo obogatitev tovrstne literature na Slovenskem.

Edo Torkar

Pravi poznavalec

Humoreska

Kar se mi je zadnjič zgodilo, ne bi privoščil niti najhujšemu sovražniku. Povabljen sem bil namreč na literarno-družabni večer h gospe Mariji s čajem in pristnimi domačimi arneževimi piškoti. Povabljen pravzaprav nisem bil jaz, ampak moj prijatelj, ki sem mu nekoč natvezil, da imam doma pristno Trubarjevo Biblio, pa čeprav nisem kristjan. Ta prijatelj je to izdal gospe Mariji, ona pa je želela, pravzaprav zahtevala, da naj ji bom čimprej predstavljen. Uklonil sem se njeni zahtevi in prišel prejšnji petek.

Z mojim prijateljem sva prišla zadnja, in zato sem dobil samo mladenčev čaj z le eno kocko sladkorja. Ravno, ko sem razmišljal, ali je ta čaj Gruzijški črni, zeleni, rumeni ali nekaj vmesnega, me je poleg sedeči učitelj vprašal:

»Poznate Cankarja v celoti?«
»Od glave do pete«, sem mu na moč resno odvrnil, »nosi gumijaste škornje, kavbojke, umazano srajco, na vsake tri dni je nakresan in dela na Komunalni.«

Vsi prisotni so me ta trenutek zelo čudno pogledali, gospa Marija pa je hotela prikriti zadrego in je vprašala:

»Se zelo zanimате za literaturo?«

»Prejuba gospa gostiteljica, bili so časi, ko sem veliko bral. Prebral sem Piko Nogavičko, Ljubezenske položaje na 101 način, Hamleta v Mrduši donji in druge slične literarne stvaritve. Oče vsak teden nosi domov Železjarja, v katerem vedno preberem zelo zanimivo zadnjo stran, izrežujem pa tudi roman v nadaljevanju, saj včasih komaj čakam, da zvrnem, ali se bo Marjana poročila z grbastim Andrejem, ki je zaradi nje postal detomorilec, pardon, očeto-morilec, saj bi ga oče kmalu ubil zaradi ljubosumja, ker je mislil, da Andrej lazi za njegovo ženo. Ali pa vsaj tako nekako. Knjiga lahko napravi čudeže, saj čisto spreobrne človeka, ponese ga s seboj in kar slediš glavnemu junaku, dihaš isto kot on, delaš isto kot on. Tako naprimer sem se čutil ko sem bral Jacka Razparača. Sedaj ne berem več toliko. Nimam časa.«

Prijatelj literature se prebledel. »Poznate Prešerna?« me je vprašal mlad zdravnik.

SLIKE MARIA VILHARJA V RAZSTAVNEM SALONU DOLIK

Jutri, v petek, 20. decembra, bodo ob 18. uri v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah odprli 24. letošnje razstavo, in sicer razstavo olj in akvarelov slikarja Maria Vilharja iz Ljubljane. Krajši kulturni program ob otvoritvi bodo izvajali Slava Marošević, članica Gledališča Tone Čufar, z recitacijami pesmi slikarja, in mlade pianistke, učenke Glasbene šole Jesenice.

Slikar in kipar Mario L. Vilhar je bil rojen 29. junija 1925 v Postojni, v umetniški družini. Z likovno umetnostjo se ukvarja že od leta 1943. Po tehničnem študiju in delovanju v industriji je ob delu študiral likovno umetnost. Leta 1956 je v kiparstvo uvedel tehniko metalizacije. V Ljubljani so leta 1971 odkrili njegov sedem metrov visok spomenik prvi partizanski četi na Slovenskem. Deloval pa je tudi kot gledališki igralec, pesnik in pedagog. Sedaj deluje v Ljubljani kot novinar in grafični oblikovalec.

Mario Vilhar je bil v prvih letih po osvoboditvi zaposlen v martinarni jeseniške železarnice in se tudi vključil v kulturno delo in življenje Jesenic. Bil je soustanovitelj Slovenskega ljudskega gledališča Jesenice in med prvimi člani likovnega kluba DOLIK. V takratnem jeseniškem okrožju je bil aktivist AGITPROPA, leta 1946 pa je izdelal sceno za prvo poveljno Prešernovo proslavo v Vrbi.

Poleg življenjskega jubileja slikar letos praznuje 30-letnico samostoj-

»Zelo malo vem o njem, slišal sem samo, da je sodeloval v italijansko-madžarski vojni in da je padel ob obleganju Budimpešte.«

»Kaj pa Zola?«
»Bral sem njegove Sibirske zgodbe.«

»Saj Zola je vendar Francoz!«
»Mislim sem, da je Čeh,« sem mirno reagiral na provociranje, »če pa je Francoz, pa upam, da bo tiste Sibirske storije prevedel v francoščino.«

Mlada dama, ki je bohotno razkazovala svoje gornje prezgodaj uvelo premoženje, me je vprašala:

»Gotovo zelo dobro, celo odlično poznate slovensko slovstvo?«

»Doma imam knjigo o džungli,« sem ji odvrnil in slišal opazko od nekod, kakšno govedo da sem. Nadaljeval sem:

»Zelo všeč mi je Dantejev Ogenj. Ta zares lirsko dovršen način opisovanja rimskih orgij. Izvrstno! Poznam tudi veliko število priznanih pesnikov nove dobe.«

»Koga na primer?«

»Božidarja Jakca« sem s ponosom odvrnil.

»Budalo, saj on je vendar slikar!« je zarjul debeluh na moji levi strani.

»Neverjetno!« sem odvrnil.

»Neverjetno!« je rekel možak v bellem nadmenoj, »živ je!«

Najprej sem mislil, da je slaščičar in da sem se prenajedel tort, toda pozneje so mi povedali, da je ta mož doktor, specialist za naravnanje kompliciranih zlomov. Prekleti literati so me namreč vrgli skozi okno, ob tem pa pozabili, da so v šestem nadstropju.

Ko zdaj v mavcu premišlujem in prihajam do ugotovitve, da mi književnost ne leži, sem se odločil, da bom drugič šel rajši na banket zgodovinarjev, ker se bom z mojim poznavanjem dobro znašel. Saj dobro namreč vem, da je bil Aleksander Veliki Veliki zato, ker je meril 2,16 metra, in da je znana bitka pri Waterlooju znana zaradi tega, ker so se v njej spopadli gangsterji podzemlja s prekupevalci alkohola. Pa da je Napoleon umrl na sv. Heleni, ta je res morala biti lepa ženska, da se je splašalo na njej celo umreti.

Prav zato sem se odločil za banket zgodovinarjev. Vas bom že obvestil ... pa adijo!

Boštjan Fon

DOM CSUI BOGATEJŠI ZA 800 KNJIG

Že lep čas se govori in piše o hudi prostorski stiski, ki pesti občinsko knjižnico v Titovem domu. Nedavna obnovitvena dela so to stisko le nezadostno omilila, saj posluje knjižnica slej ko prej v istih prostorih kot pred tridesetimi leti. Posledica tega je, da se ob dotoku novih knjig velik del starega knjižnega fonda seli na hodnike in na podstrešje, kjer bralcem praktično ni dostopen. Zato se je knjižnica odločila, da približno 800 knjig (predvsem starejših srbohrvatskih izdaj) odstopi Domu CSUI Jese-

nice, kjer si jih bodo lahko izposojali stanovalci doma, terenski in sezonski delavci iz drugih republik.

Dom CSUI je sicer že razpolagal z dokaj bogato domsko knjižnico, ki pa so jo pred leti preselili v stavbo Železarskega izobraževalnega centra in jo združili s tamkajšnjo šolsko knjižnico.

Nova knjižnica pomeni vsekakor veliko pridobitev za dom in upati je, da jo bodo stanovalci tudi s pridom uporabljali.

E. T.

SKRBNO OPAZOVANJE SVETLOBE IN PRAVILNA RAZPOREDITEV ...

V četrtek, 12. decembra je bil v klubskih prostorih praktični prikaz snemanja portretov. Vodil ga je kandidat za mojstra fotografije Franci Kolman. V improviziranem ateljeju so se mladi in starejši fotoamaterji preizkušali v fotografiranju v različnih svetlobnih razmerah, ki jih je s tremi reflektorji spreminjal Kolman. Še prej je razložil bistvo portreta in njegov razvoj od začetkov do sodobnega portretiranja.

Navzočih je bilo nekaj deklet iz fotoamaterskega krožka osnovne šole Karavanskih kurirjev na Koroški Beli. Franci je takoj izbral njihovo prisotnost in pokazal, kako se slika portret. Fotograf mora čim bolj zvesto reproducirati modelovo zunanost, poteze, pogled, nastop in okolje, v katerem se portretirani nahaja. Svetlobni park, ki mu je na voljo, naj čim bolj smotrno razporedi ter skrbno opazuje prehod svetlobe na obrazu. Vzpostaviti mora tudi psihološki stik z modelom, ga sprostiti in v tem trenutku sprožiti aparat. Prvi pogoj izpolnjuje realistična fotografija. Težje je izpolniti drugi pogoj, ker je fotografu na voljo malo časa in ne more delati po vnaprej izdelanem vzorcu. Glava modela se razlikuje od primera do primera. Potreben je psihološki stik med modelom in fotografom, čeprav v manjši meri kakor v slikarstvu, kjer ima slikar več časa za študij modela in je tehnika portretiranja drugačna. V fotografiji moramo psihološko poglobitev nadomestiti s primernimi razpoložljivimi obeležji. Pri ustvarjanju moramo črpati predvsem iz življenja. Portret naj bo pravo, živo in nepovorno življenje. Le v izjemnih primerih, ko drugače ni mogoče, uporabimo previdno poziranje, pri kompoziranju pa pazimo, da ne napravimo duševnega izraza modela. Glavni poudarek je na očeh modela, ki naj izražajo notranje razpoloženje portretiranca. Modelu damo čim več svobode. Ob tem se sprost prava modelova narava in izgine prisiljeno vedenje, ki je lastno skoraj vsem ljudem, kadar so pred fotografsko kamero. Vse je Franci mojstrsko dosegel brez dolgotrajnih priprav in z nepričakovanim pogovorom.

Pred snemanjem je potrebno odkriti izraz obraza in upoštevati morebitne popravke. Danes fotoamaterji za snemanje portretov uporabljajo teleobjektive in snemalno tvorino malega formata. Pri tem je velikost formata filma pomembna pri povečavi in kasnejših popravkih z opuščenjem nebitnih podrobnosti. Povečava izbranega izreza malega formata filma (ta znaša največ kvadratni centimeter ali par kvadratnih centimetrov) je danes kljub drobnornatemu filmu in pravilno programiranemu razvijanju močno omejena, če nečemo s pretirano povečavo narediti tehnično oporečne fotografije.

Demonstrator je poudaril in pokazal uporabo različnih objektivov, mehkočrtalec in filtrov za portret v barvah. Značilnost obraza se močno spreminja z oddaljenostjo reflektorjev. Pravilna uporaba svetlobe pri portretu zahteva precej študija, eksperimentiranja in opazovanja.

Morda še nekaj zvičaj, ki naj jih upošteva vsak fotoamater pri ublažitvah telesnih hib portretiranca, da ne bi kvaril estetske vrednosti slike. Dobro je vedeti, da je obraz v svetlobi, ki pada na model od zgoraj, nekoliko daljši. Dolžino vratu ublažimo z nekoliko nad očesno višino modela postavljenjo kamero. Osebe s prekratim ali predebelim vratom snemamo z nižje, pod očesno višino postavljeno kamero. Profilni portret močnejših oseb ne učinkuje lepo, če jih snemamo popolnoma frontalno, temveč vedno nekoliko od strani. Osebe z dolgim nosom bomo portretirali s kamero, ležečo pod višino njihovih oči. Osebe s kratkim, zaviha-

nim nosom pa na vsak način z visoko postavljenjo kamero.

Občutljivost filma za portretiranje obsega območje 15 do 21 DIN in več. Vprašanje je, ali nameravamo portret močno povečati ali ne. Film z manjšo občutljivostjo nam omogoča večje povečave, visoko občutljivi filmi pa ne dovoljujejo pretiranih povečav.

Negativ je izhodišče, pozitiv pa cilj prizadevanja izdelati dober portret. Povečava naj bo premišljena glede na izrez in velikost. Z izrezom popravljamo napake, ki se jim pri snemanju nismo mogli izogniti. Pomembno je tudi ozadje portreta: temno ali svetlo. Na pozitivu se moramo izogibati praznim ploskvam — delujejo dolgočasno. Dolgočasi pa nas tudi simetrija na fotografiji. Učenje na fotografijah priznanih mojstrov nam je pri določanju izreza v največjo pomoč.

Navodila in prikazi Francija Kolmana še zdaleč niso dokončna merila pri ustvarjanju novih vrednot. Napredek in iskanje novih poti si tudi tukaj krepko podajata roki, nam je ob koncu dejal Kolman. Zaradi velikega zanimanja bo prikaz fotografiranja portretov ponovljen naslednjega jesen.

Slavko Tarman

DEJAVNOST DRUŠTVA INVALIDOV

Program dela društva zajema socialno, rekreativno-športno, kulturno in izletniško dejavnost. Organi društva so imeli pred meseci svojo 5. redno sejo, na kateri so obravnavali realizirano delo in naloge za zadnje mesece leta.

Ugotovili so, da je program dela skoraj v celoti realiziran, nekatere specifične dejavnosti pa so ga presegle. Največ je bilo storjenega na področju socialne dejavnosti. Tako so organizirali dve srečanju, namenjeni težjim invalidom, in sicer: srečanje invalidov Gorenjske in Domžalah in piknik na Poljanah v okviru praznika dneva borca. Obe akciji sta tradicionalnega značaja, saj sta bili letošnji že 10. oziroma 11. po vrsti. V zdraviliščih pa se je 214 invalidov zdravilo po sedem, deset in tudi štiri dni.

Organizirali so dva izleta (načrtovanih je bil ovek, pa zaradi ekonomskih vzrokov niso bili izvedeni) na Dolenjsko in v Prekmurje, kjer je bilo srečanje s člani pobratenega društva invalidov iz Murske Sobotice. Pripravili so tradicionalni (peti) piknik za vse invalide, na njem pa poleg zabavnega dela in športne dejavnosti še bogat srečelov. Za pomoč pri dobitkih se morajo predvsem zahvaliti delovnim in trgovskim organizacijam in nekaterim posameznikom. Povedati je treba, da za vsa letova-

nja in izlete stroške poravnava udeleženci sami, ostale stroške za akcije posebnega socialnega programa pa društvo.

Poleg tega društvo skrbi za rekreativno športno dejavnost. Organiziralo je več tekmovanj, predvsem v kegljanju na asfaltu (v počastitev pomembnih praznikov, kot so MDI, dan republike, dan JLA), ki je že tradicionalnega značaja.

Društvo je bilo v letošnjem letu organizator republiških tekmovanj v smučarskih tehnikah in sankanju. Tudi v letu 1986 je ZDI Slovenije zaupala kandidaturu našemu društvu.

Društvo je organiziralo tudi praznik in srečanje v okviru praznika MDI in dneva žena. Težje invalide pa so za 8. marec obiskali na domu.

V devetmesečnem obdobju dejavnosti je bilo opravljenih 23 večjih akcij s 1207 udeleženci. Organi društva svojo dejavnost pozitivno ocenjujejo kljub pomanjkanju finančnih sredstev.

Za uspešne množične akcije se je treba zahvaliti poverjenikom KS na terenu in delovnim organizacijam Univerzal in Vatrostali Jesenice (prevoz težjih invalidov na srečanje).

VSEM INVALIDOM IN OBČANOM ŽELIMO V LETU 1986 OBILO SREČE, ZDRAVJA, OSEBNEGA ZADOVOLJSTVA IN DELOVNIH USPEHOV!

ODBOR DRUŠTVA
INVALIDOV JESENICE

PRIZADEVANJA ZA VEČJO AKTIVNOST ČLANOV ZRVS

Člani predsedstva občinske konference ZRVS Jesenice so na zadnji seji govorili o delu komisij in krajevnih organizacij. Nalog se je v zadnjem obdobju nabralo zelo veliko, zato se bodo morali člani bolj zavzeto lotiti dela. V komisijah je premalo aktivnih članov, delo sloni le na nekaterih. Težav ne manjka tudi v krajevnih organizacijah ZRVS.

Med najbolj delovne v zadnjem času sodi organizacija na Hrušici, ki se resnično lahko pohvali s številnimi akcijami. Ostale krajevne organizacije se srečujejo z različnimi problemi, predvsem je premajhen interes za opravljanje nalog, pa tudi odgovornosti je odločno premalo. Na seji so tudi ugotovili, da v zadnjem času v delu občinske konference ZRVS Jesenice šepa tudi delo na področju informiranja, potrebno bo predvsem več sodelovanja z lokalnimi in drugimi sredstvi javnega obveščanja.

Na seji so govorili tudi o pripravah na proslavo ob 22. decembru, dnevu

Jugoslovanske ljudske armade, in 40-letnici osvoboditve. Proslava bo danes, v četrtek, 19. decembra, ob 18. uri v dvorani gledališča Tone Čufar. Slavnostni govornik bo Franc Konobelj-Slovenko, v kulturnem programu pa bodo sodelovali pihalni orkester Jeseniških železarjev in učenci osnovne šole Karavanskih kurirjev NOB Koroška Bela. Proslavo so tudi tokrat skupaj pripravili občinska konferenca ZRVS, oddelek za ljudsko obrambo skupščine občine in občinski štab teritorialne obrambe Jesenice. Na proslavi bodo podelili tudi več priznanj in odlikovanj.

J. R.

ČLANOM DRUŠTVA UPOKOJENCEV JESENICE

Društvo upokojencev Jesenice obvešča svoje člane in upokojence, ki se želijo včlaniti v društvo, da so za leto 1986 prispevki enaki kot v letu 1985, razen vpisnine oziroma članske izkaznice, in sicer:

- vpisnina-članska izkaznica (knjižica) 20 dinarjev
- članarina (letna) 100 dinarjev
- vzajemna samopomoč za člana 300 dinarjev
- vzajemna samopomoč za družin. člana 300 dinarjev

Posmrtninski znesek bo tudi v letu 1986 6.500 dinarjev. Uradne ure za plačevanje članarine, vzajemne samopomoči in za novo sprejete člane so vsak torek in petek od 16. do 18. ure v domu društva na Jesenicah, Pod gozdom 13.

Obenem obveščamo člane z Blejske Dobrave, Lipc in Kočne, da bo navedene prispevke in članske izkaznice pobiral naš poverjenik Anton Rekelj z Blejske Dobrave 34.

Za člane na Hrušici bo prispevke in članske izkaznice pobiral naš poverjenik Janez Glavič s Hrušice 66.

Poverjenika vas bosta obiskala v januarju 1986. Člane prosimo, naj imajo pripravljene članske izkaznice.

VABILO NA SILVESTROVANJE

Društvo upokojencev Jesenice vabi svoje člane na veselo silvestrovanje 31. decembra ob 18. uri v domu društva na Jesenicah, Pod gozdom 13.

Obenem želi društvo svojim članom in ostalim upokojencem v novem letu 1986 mnogo zdravja in osebne sreče.

SANDRA MOŽINA PRVA NA MALEJEVEM MEMORIALU

V soboto, 7. decembra, so se jeseniške telovadke udeležile 15. Malejevega memoriala v Ljubljani. Vrsto Jesenic so zastopale Sandra Možina, Saša Obid in Milena Klemen. Nastopile so v konkurenci II. selekcije, v kateri je tekmovalo 82 tekmovalk.

Kot že dve leti prej so tudi tokrat pričele tekmovali na parterju. Najuspešnejša je bila Sandra Možina, ki je prejela oceno 9,20 točke. Ostali Jeseničanki sta v vajah napravili več napak. Saša Obid je prejela oceno 9,00 točk, Milena Klemen pa 8,80 točke.

Zelo dobro so tekmovali na preskoku, saj je Sandra prejela prvo oceno tekmovalja 9,65 točke, Milena pa tretjo, 9,50 točke.

Na bradli se je znova pokazalo, da Jeseničanke nimajo dovolj moči, saj se je zatikalo prav pri težjih elementih. Kljub vsemu je Sandra z oceno 9,00 točk zadržala prvo mesto po treh orodjih. Saša in

Milena pa sta napravili enako napako — padec pri seskoku z orodja.

Na gredi se je ponovilo tekmovanje preskoka. Sandra Možina je izvedla svojo vajo brez napak in zasluženo prejela oceno 9,25 točke — prvo oceno tekmovalja na gredi. Skupna vsota ocen 37,10 točke pa ji je prinesla zmago.

Tekmovanje je bilo selekcijsko in se upošteva v kriteriju za republiško prvenstvo prihodnje leto. Sandri Možina pa je to tekmovalje tudi predtekma za Pionirski pokal Slovenije, katerega se bo 14. in 15. decembra udeležila v Murski Soboti.

REZULTATI:

Ekipno: 1. LGZ, 143,6 točk; 2. Novi Zagreb, 140,9 točk; 3. Novo mesto, 140,35 točk;

Posamezno: 1. Sandra Možina (Jes), 37,10 točk; 2. Katarina Janković (N. mesto), 36,85 točk; 3. Maja Dolenc (LGZ), 36,40; 13—15. Saša Obid, 34,35; 18. Milena Klemen 34,10 točke.

TM

OSREDNJA PROSLAVA OB DNEVU JLA

Občinska konferenca ZRVS Jesenice vabi na osrednjo proslavo ob 22. decembru, dnevu JLA, in 40-letnici osvoboditve, ki bo v četrtek, 19. decembra, ob 18. uri v dvorani gledališča Tone Čufar. V kulturnem programu bodo sodelovali pihalni orkester Jeseniških železarjev in učenci osnovne šole Karavanskih kurirjev NOB Koroška Bela.

TEH NAŠIH ŠESTDESET LET ...

FOTOGRAFSKA KAMERA IN IZOSTRENO OKO AVTORJEV BELEŽITA TRENUTKE ČLOVEKOVEGA DELA

Prva samostojna razstava Franca Črva v Avstriji (Wolfsberg) je bila 1982. leta. Naletela je na ugoden odmev. Foto klub je tega leta priredil tri samostojne razstave, tri fotoreportaže, enkrat sodeloval na medklubski razstavi diapozitivov, osemkrat pa na tujih foto razstavah ter pripravil tri strokovne debatne večere.

Pripravljalni odbor v sestavi Črv, Žnidar in Malenšek je opravil veliko delo pri pripravi šeste medklubske razstave Človek in jeklo 82.

Šesta razstava črno-belih fotografij in barvnih diapozitivov je prispevala nov delček v mozaik bogate razstavne dejavnosti na Jesenicah. Razstava je toliko pomembnejša, ker prikazuje tesno povezanost večine delovnih ljudi naše doline z jeklom. Avtorji so s svojimi fotografijami in diapozitivi zabeležili trenutke človekovega dela. Pokrovitelj razstave je bila komisija za kulturo pri izvršnem odboru sindikata Železarne. Razstavljalci so ponovili uspeh iz prejšnjih let. Prejeli so naslednje nagrade: zlato plaketo za kolekcijo Pretnar, srebrno plaketo za kolekcijo Franc Sluga, srebrno plaketo za posamezne fotografije Franc Črv, bronasto Branko Čušin in Branko Urh ter diplomu Lojze Mulič; v skupini DIA je prejel Adi Fink bronasto plaketo.

Priredili so izobraževalni debatni večer Infra film in eksperiment, ki ga je vodil Drago Bole, kandidat za mojstra.

Franco Sluga, fotoamater I. stopnje, je razstavljal v Delavskem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku. Predstavil se je s šestdesetimi črno-belimi fotografijami na temo Prosti čas v objektivu.

Pripravljalni odbor v sestavi Gregori, Črv, Trojar, Malenšek in Žnidar je pripravil drugo medklubsko razstavo Color dia 82. Na razstavi je Črv prejel tretjo nagrado za kolekcijo, Kolman pa tretjo nagrado za posamezno fotografijo.

Na šesti medklubski razstavi Color dia v Radovljici v decembru so se naši izjemno odrezali: Fink je dobil srebrno medaljo, Kolman pa diplomu za kolekcijo; Mulič je prejel diplomu za posamezno, Sluga pa zlato medaljo. Najuspešnejša razstavljalka na vseh šestih medklubskih razstavah sta bila Franc Sluga (dve zlati, ena srebrna, dve bronasti medalji) in Adi Fink (dve zlati, ena srebrna in ena bronasta medalja).

Odbor kluba se je sestel na šestih sejah. Preselili so se v nove klubske prostore v Delavskem domu, Titova 4. Organizacijsko delo je zato zopet zaživelo.

Fink, Črv, Kolman, Pretnar, Sluga in Mulič so razstavljali in osvojili nagrade. Tudi mladi rod pod vodstvom mentorja Malenška je uspešno napredoval. Dosegli so izjemen uspeh v Kopru na republiški razstavi Mladina fotografira 81. Za posamezno fotografijo je Jani Novak prejel bronasto plaketo, Matjaž Smolej pa srebrno.

V tem letu je sedem naših klubskih tovarišev praznovalo pomembne življenjske jubileje. Vsem jubilarantom je odbor kluba podaril knjige.

V reportažnem oknu so zamenjali šestnajst fotoreportaž.

ČE VLEČEJO VOZ LE NAVDUŠENCI

12. marca 1983 je bilo pripravljeno občinsko pionirsko foto tekmovanje na OŠ Prežihov Voranc. Tekmovanja se je udeležilo sedem ekip. Vsaka ekipa je dobila film, ga vložila v fotoaparat in odšla na triurno fotografiranje po Jesenicah. Po vrnitvi so ekipe razvile svoje filme. Medtem ko so se filmi sušili, so tekmovalci reševali teste. Nato so na dveh povečevalnikih delali fotografije v velikosti 18 x 24 cm. Ko so tekmovalci izdelali po dve povečavi, ju je ocenil Vito Pretnar. Vodja tekmovanja je bil mentor Malenšek.

Sodelovali so na 7. Interclub razstavi v Beljaku. V prosti temi so dosegli: prvo nagrado Adi Fink, drugo Franc Črv in tretjo Branko Čušin. V temi Človek v svojem okolju so dosegli: pr-

vo nagrado Franc Kolman, drugo Franc Sluga in tretjo Branko Urh.

Na vseh osnovnih šolah v občini so delovali foto krožki. Z majhno zamudo smo prejeli rezultate razstave Pionirski foto-81 iz Borovnice. Plaketo in dve pohvali so dobili: Senad Salihović pohvalo za kolekcijo, Klemen More pohvalo za posamezno, Ivko Gregori pa srebrno plaketo za posamezno fotografijo.

Na šestem srečanju Mladih tehnikov se je v republiško ekipo uvrstil Ivko Gregori, na zveznem tekmovanju Mladih tehnikov v Pulju pa je Ivko Gregori prejel zlato plaketo.

Najboljša na občinskem foto tekmovanju sta bila Sandi Novak in Aleš Pušavec iz osnovne šole na Koroški Beli. Oba omenjena in Darko Gregori so tekmovali še na področnem tekmovanju v Kranju.

Člani kluba so imeli dovolj priložnosti za razstavljanje. Na 40 razstavah je razstavljalo 12 naših avtorjev. Prejeli so vrsto nagrad in priznanj: Kolman je sodeloval na devetih razstavah ter prejel dve drugi, eno tretjo nagrado in štiri diplome; Adi Fink je sodeloval na tridesetih foto razstavah.

Aktivni so bili tudi mladinci. Sodelovali so na osmih razstavah ter prejeli več nagrad in priznanj.

Program dela v letu 1983 je bil kaj raznovrsten. Imeli so enajst sej in priredili več razstav, predavanj in diaprojekcijskih večerov.

Franco Kolman je prejel Kidričevo plaketo. Fotozveza nam je poslala priznanje za mlade fotoamaterje za obdobje od 1980 do 1982. Prejeli so jih: Jaljavec, Gregori, Barbara Malenšek, Čušin, Palovšnik, Jancić in More.

Vončina je po triindvajsetletnem vestnem blagajniškem delu zaprosil za razrešnico. Za dolgoletno vestno delo je dobil knjigo Slovenske gore.

V klubu je bilo včlanjenih 36 članov, žal je bilo aktivnih samo petnajst. Stroški razstavljanja so visoki, stimulacija za razstavljanje slik pa je minimalna. Zato iz leta v leto izgubljamo člane.

Fink je imel v klubskih prostorih projekcijo barvnih diapozitivov z naslovom Otroci sveta.

V juliju je imel Jaka Čop samostojno razstavo na temo Bohinj-Triglav v galeriji doma Jože Azman v Bohinjski Bistrici. Razstava je uspela. Jaka Čop si je v dolgih letih svojega delovanja pridobil simpatije planincev in vseh, ki jim je pri srcu čista in neokrnjena narava. Planinec, ki so mu bili sopotniki vrhovi in viharniki. Hkrati je fotograf, ki si je zadal nalogo odkriti nedotaknjene kotičke naših gora ter jih pokazati ljudem.

ZAHVALE

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in starega očeta

IVANA OTONIČARJA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in sodelavcem za izrečena sožalja in darovano cvetje.

Iskrena hvala zdravnikom in osebju internega oddelka Bolnice Jesenice za zdravljenje in nego med njegovo boleznijo in dr. Jensterlu za zdravljenje na domu.

Zahvaljujem se sodelavcem Železarne Jesenice, Prevoznika Gorenjske, Izolirke Jesenice, pevcem za zapete žalostinke in vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

Ob smrti ljubljenega moža, očeta, deda in pradedu

JERNEJA INTIHARJA st.

se zahvaljujem godbi na pihala Jeseniških železarjev in pevcem Društva upokojencev Javornik-Koroška Bela za zapete žalostinke.

Iskreno se zahvaljujem sosedom, še posebno družini Perkovič, sodelavcem Vzdrževanja Javornik in vsem ostalim, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani in ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti.

Žalujejo: vsi njegovi

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in brata

VASA SAVIČA

se iskreno zahvaljujem članom ZB NOV, vsem sosedom, znancem, prijateljem, sodelavcem ERD-EŽ za izrečena sožalja, za denarno pomoč in za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Posebno se zahvaljujem predstavnikom ZB NOV za poslovilne besede, hvala tudi praporščakom. Še enkrat vsem iskrena hvala.

Vsi njegovi

Ob izgubi drage mame, stare mame

JERCE OZBIČEVE

se iskreno zahvaljujem osebju doma Dr. France Bergelj za nego in pomoč med bivanjem v domu. Zahvaljujem se dr. Vogrinovi in ostalemu osebju internega oddelka Bolnice Jesenice, sosedom za cvetje in vsem, ki ste nam izrazili sožalje.

Vsem še enkrat lepa hvala.

Vsi njeni

Društvo upokojencev Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljuje za darilo, ki sem ga prejel ob prazniku republike in jim želim tudi v prihodnje veliko uspeha pri nadaljnjem delu.

Franc Podlipnik

Društvo upokojencev Javornik-Koroška Bela se zahvaljuje za darilo in obisk na domu. Hkrati vsem članom želim srečno novo leto.

Franc Stopar

Ob bližajočem se novem letu se Društvo invalidov Jesenice zahvaljuje za darilo in obisk na domu. Vsem skupaj želim veliko uspehov, predvsem pa čim boljše zdravlje.

Alojz Brgant

Društvo upokojencev Javornik-Koroška Bela se zahvaljuje za čestitko ob rojstnem dnevu in obenem želim srečno novo leto vsem članom društva, upravi pa obilo uspeha pri nadaljnjem delu.

Matilda Martelak

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarna debele pločevine se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč med boleznijo.

Silvo Škulj

V 48. številki Železarja se je Društvo upokojencev Javornik-Koroška Bela zahvalilo za ozimnico Ludvik Markovič.

Društvo upokojencev Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljuje za čestitko ob osebnem prazniku in jim želim srečno novo leto 1986.

Albin Nadižar

Konferenci osnovnih organizacij sindikata Železarne Jesenice in OO-STOZD Hladna valjarna Jesenice se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč ob boleči izgubi mojega sina.

Franc Cesar

Občinskemu odboru ZZB Jesenice in Društvo upokojencev Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljuje za čestitke z lepimi željami ob moji 60-letnici.

Franc Krničar

Društvo upokojencev Javornik-Koroška Bela in številnim prijateljem se iskreno zahvaljujem za čestitke ob jubileju. Vsem želim veliko uspehov in osebne sreče!

Karel Pureber

Društvo upokojencev Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljuje za obisk na domu in darilo ob moji bolezni. Želim jim še mnogo uspeha pri delu v letu 1986!

Alojz Smolej

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Transport se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč ob moji bolezni.

Robert Dugar

Društvo upokojencev Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljuje za darilo ob prazniku republike.

Društvo želim še mnogo delovnih uspehov.

Valentin Jeklar

Zahvaljujem se IO sindikalne organizacije Transport in celotnemu kolektivu za povabilo na občni zbor in lepo darilo ob upokojitvi, ki mi bo drag spomin na dolga leta skupnega življenja in dela. Obenem želim kolektivu Transporta uspešen nadaljnji razvoj in veliko delovnih uspehov ter srečno in zdravo novo leto 1986!

Matija Kramar

Krajevni organizaciji Rdeči križ Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za čestitko in darilo, ki sem ga bila zelo vesela.

Tončka Zalokar

Iskreno se zahvaljujem Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela za denarno pomoč in obisk na domu.

Jože Nadu

Sodelavcem kovačnice se najlepše zahvaljujem za obisk na domu in denarno pomoč. Vsem skupaj želim še veliko delovnih uspehov.

Stanko Zupan

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarna blumingštel se iskreno zahvaljujem za čestitko in darilo ob moji 50-letnici.

Geno Kržišnik

Opravičujem se najožjima sodelavcema zaradi obtožbe, ki je bila neresnična.

Ivo Leban

Vzdrževanje Bela

Ob izgubi dragega očeta se iskreno zahvaljujem sodelavkam kantine HVŽ, sosedom z Blejske Dobrave za denarno pomoč in venec, za izrečeno sožalje in spremstvo na zadnji poti.

Vsem še enkrat hvala.

Ajša Šumež

Za pozornost in čestitko ob moji 60-letnici se lepo zahvaljujem občinski organizaciji Zveze združenj borcev NOV in Društvu invalidov Jesenice.

Tončka Konobelj-Milica

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 21. decembra, bo sta na Jesenicah od 7. do 18. ure odprti trgovini:

EMONA MARKET, Prešernova 1/a, in

ROŽCA, samopostrežna trgovina na Javorniku. O. Nova-ka 8.

DEŽURNA LEKARNA

V mesecu decembru bo za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna v Radovljici.

ŠAHISTI!

Šahovsko društvo Jesenice obvešča svoje člane, da bo hitropotezno tekmovanje za december 21. decembra ob 18. uri.

Vabljeni! Odbor ŠD

RAZSTAVNI SALON DOLIK JESENICE

V razstavnem salonu DOLIK je do vključno 8. januarja 1986 odprta vsak dan, razen ob nedeljah in praznikih in sobotah popoldan, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure razstava slik Maria Vilharja iz Ljubljane.

Razstveni salon DOLIK želi vsem obiskovalcem SREČNO NOVO LETO 1986.

TABORNIKI!

Vabimo vse nekdanje in nove člane taboriške organizacije na ustanovni sestanek kluba tabornikov v okviru odreda Plavžarjev Jesenice.

Ustanovni sestanek bo 20. decembra ob 18. uri v taboriški sobi na Jesenicah, Titova 65.

Uprava odreda

Krajevnemu odboru Rdečega križa Javornik-Koroška Bela se za pomoč ob moji dolgotrajni bolezni najlepše zahvaljujem. Pozornost, ki ste mi jo izkazali, bo zelo dobrodošla.

Vsem skupaj želim veliko uspeha pri vašem humanem delu in vam želim srečno novo leto 1986!

Ivanka Sušnik

Občinskemu odboru ZZB NOV Jesenice in Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za poslano čestitko in dobre želje ob moji 60-letnici.

Ob tej priliki vam želim veliko zdravja in sreče ter uspeha v novem letu 1986!

Mirko Harej

Kaj bomo gledali v kinu

KINO ŽELEZAR

20. decembra, amer. barv. glasb. akcij. film OGNJEVITE ULICE ob 17. in 19. uri, ob 21. uri premiera barv. erot. filma 1001 EROTIČNA NOČ ŠEHREZADE.

21. decembra, amer. barv. glasb. akcij. film OGNJEVITE ULICE ob 17. in 19. uri, ob 21. uri premiera amer. barv. krim. filma UMAZANI INŠPEKTOR HARRY.

22. decembra, nem. barv. mlad. film POREDNI MORITZ ob 10. uri ob 17. uri amer. barv. glasb. akcij. film OGNJEVITE ULICE in ob 19. uri amer. barv. krim. film UMAZANI INŠPEKTOR HARRY.

23. decembra, amer. barv. krim. film UMAZANI INŠPEKTOR HARRY ob 17. in 19. uri.

24. decembra, amer. barv. krim. film UMAZANI INŠPEKTOR HARRY ob 17. in 19. uri.

25. decembra, amer. barv. krim. film UMAZANI INŠPEKTOR HARRY ob 17. in 19. uri.

26. decembra, zaprt!

KINO PLAVŽ

20. decembra, franc. barv. komedija NE PUSTIŠ LJUDEM SPATI ob 18. in 20. uri.

21. decembra, amer. barv. film ABSURD V GROZLJIVI NOČI ob 18. in 20. uri.

22. decembra, amer. barv. akcij. film LETALIŠČE 80-CONCORDE ob 16. uri, ob 18. in 20. uri ital. barv. pust. film LJUDOŽERCI Z AMAZONKE. Otrokom ne dovolimo ogleda filma!

23. decembra, amer. barv. karate thriller OKTAGON ob 18. in 20. uri.

24. decembra, hongkonški barv. pust. film MEČ ob 18. in 20. uri.

25. decembra, zaprt.

26. decembra, ital. barv. western film ŠTIRJE ASI ob 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

22. decembra, amer. barv. thriller film NEW YORK — MESTO STRAHU ob 19. uri.

KINO KRANJSKA GORA

20. decembra, ital. barv. western film ŠTIRJE ASI ob 18. uri.

21. decembra, franc. barv. pust. film SPRIJENEC ob 20. uri.

24. decembra, amer. barv. thriller film NEW YORK — MESTO STRAHU ob 20. uri.

GLEDALIŠČE "TONE ČUFAR" JESENICE

Petek, 20. decembra, ob 19,30 F. Hadžić: DRŽAVNI LOPOV. Komedija. Gostuje Prešernovo gledališče iz Kranja.

Predstava je za abonente ABONMAJEV PETEK I in PETEK II.

Tisti abonenti, ki niste po pošti prejeli dodatnih vstopnic, sedite na svojih sedežih. Sobota, 21. decembra, ob 19,30 F. Hadžić: DRŽAVNI LOPOV. Komedija. Gostuje Prešernovo gledališče iz Kranja.

Predstava je za abonente ABONMAJEV SOBOTA in PETEK III.

Tudi za sobotno predstavo so dobili nekateri abonenti dodatne vstopnice po pošti, ostali abonenti sedijo na svojih sedežih.

Za obe predstavi je v prodaji še nekaj stojišč.

VAŠA NAŠA MATINEJA

V nedeljo, 22. decembra, bodo VAŠO NAŠO MATINEJO obiskali kar TRIJE SNEŽAKI.

Igrico Milana Pavlika TRIJE SNEŽAKI, so za vas, dragi otroci, pripravili igralci gledališča Tone Čufar na Jesenicah.

Sodelujejo: prvi Snežak: Simka Kičin, drugi Snežak: Klemen Klemenc, tretji Snežak: Bernarda Gašperčič.

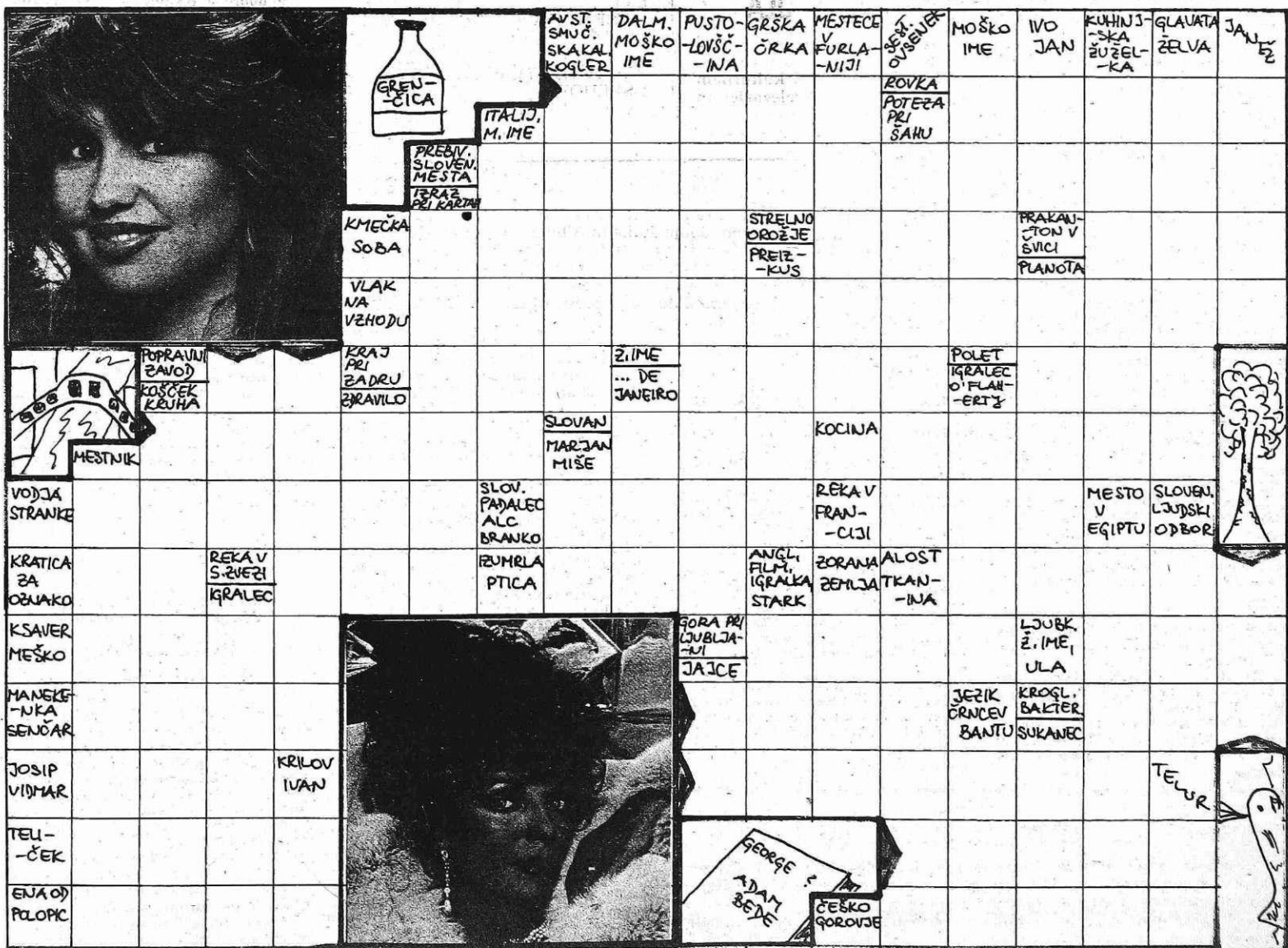
Premiera bo v nedeljo dopoldne ob 10. uri v dvorani gledališča.

Pričakujemo obisk dedka Mrza.

Potem pa se bodo TRIJE SNEŽAKI, tako kot vsako nedeljo, kadar je VAŠA NAŠA MATINEJA, preselili v Žirovnico in odigrali predstavo še na Breznici, ob 14,30.

Ob 17. uri pa bodo TRIJE SNEŽAKI nastopili še v Kavarni Park hotela na Bledu.

Né pozabite, v nedeljo VAŠA NAŠA MATINEJA!

HOKEJ NA LEDU

V petek, 20. decembra, ob 18. uri prijateljska tekma:

JUGOSLAVIJA : ITALIJA

Permanentne vstopnice ne veljajo. Vstopnina: 300 dinarjev.
Vabljeni!

HOKEJ NA LEDU

ČAS ZA BOLJŠE DNI JE ŠE

Za hokejiste Jesenic je bil prejšnji teden zelo neuspešen. Doživeli so dva poraza: proti Partizanu s 3:5 in proti Crveni zvezdi z 1:5. Kranjska gora je bila uspešnejša, čeprav je s težavo premagala Bosno z 9:6. Gostje so namreč sredi druge tretjine vodili celo s 5:1.

Skoraj vse oči so uprte v jeseniške hokejiste, saj zadnji neuspehi, na drugi strani pa oddaljevanje Partizana in nevarno približevanje Kompas Olimpije, opozarjajo. Se je čas, da Jeseničani poiščejo pravo rešitev.

Velikokrat smo govorili, da so porazi del športa. Brez njih pravzaprav ne gre. Porazi so celo v določenih obdobjih in trenutkih potrebni. Nekateri trdijo, kdor ne zna izgubljati, ne zna zmagovati. To je res, res pa je tudi, da številni porazi v zadnjem času Jeseničanom ne pomagajo, da bi se njihova igra spremenila. Najprej so izgubili doma proti Partizanu z 2:4. Takrat smo rekli, da še niso v formi. Drugič so izgubili s Partizanom s 4:0. Spet smo se tolažili: vse skupaj se dogaja še v prvem delu državnega prvenstva, ki ni tako pomemben. Tretji poraz v Beogradu s 3:5 nas je preprečil, da se jeseniškim hokejistom tresejo tla pod nogami. To je dokazala zadnja sobota in ponovno razočaranje vseh jeseniških navijačev. Crvena zvezda je bila boljša in je prepričljivo zmagala s 5:1.

Medtem smo s precej nezaupanja opazovali vzpon Kompas Olimpije, ki je bila po prvem delu seže na četrtem mestu in je v drugega vstopila z eno točko. Po štirih kolid drugače dela pa so se Ljubljaničani znašli s šestimi točkami tik za Jeseničani, ki imajo le eno več. Partizan je na čelu z devetimi točkami. Trenutni položaj Jeseničanov je še kar ugoden, vendar nas dosegajo dogodki opozarjajo, da je to lahko le videz.

Ali si sploh lahko zamislimo, da Jeseničanov v letošnjem državnem prvenstvu ne bi bilo v zaključnem boju dveh najboljših za naslov prvaka? Morda bodo pod Mežaklo spet trdili, da razburjamo javnost, da bi morali jeseniške hokejiste obravnavati bolj strpno in jim z dobro be-

sedo vlti novih moči. Vendar je potrebno enkrat za vselej slehernemu igralcu prvega moštva Jesenic povedati, da je hokej trda, moška in nevarna igra. V njej lahko uspevajo le pogumni, borbeni in dobro izurjeni igralci. Nihče ne zahteva, da morajo jeseniški hokejisti vedno zmagovati. Tudi če ne bodo osvojili naslova, se ne bo podrl svet. Vendar: če se lahko hokejisti Partizana, Crvene zvezde in Kompas Olimpije borijo za svoje barve kot tigri, če lahko premagujejo drug drugega, če lahko v svojo igro vložijo kar največ, zakaj tega ne bi zmogli tudi Jeseničani?

Minili so časi, ko so se jeseniški ljubljanski hokejisti sprehajali po državnem prvenstvu in je bil zanimiv samo njun dvoboj. Danes je vsaka tekma štirih najboljših derbi, v katerem je morda celo odločilna borbenost, ki je v igri Jeseničanov ni. To pa je tisto, kar imajo pravico zahtevati zvesti navijači jeseniškega hokeja. Če se bo to zgodilo v nadaljevanju prvenstva, ne glede na rezultat, bodo svojo nalogo izpolnili.

Če pa borbenosti v igri enaindvajsetkratnih prvakov ne bo, bodo vsi kazali s prstom za njimi, saj Jeseničani v letošnjem prvenstvu prevečkrat delujejo kot barka, ki zamažena čaka, da bo od nekega zapadlega veter, ki naj bi napihnil njena jadra, mornarji pa nočejo zgrabiti vesel in z močjo svojih mišic kreniti naprej.

Kompas Olimpija se je zelo nevarno približala Jeseničanom. Glede na vztrajnost in formo Ljubljaničanov pa je sedaj pravi trenutek, da se razveselijo tudi ob zmagi nad Jeseničani. Če bi se to zgodilo v naslednjem kolu v Ljubljani, bodo Jeseničani izgubili na videz ugoden položaj za vstop v super finale, zato bo v nadaljevanju vsaka izgubljena točka pomenila resno nevarnost.

Jeseničani bodo spet lahko prvaki le z drugačno igro, kot jo igrajo v zadnjem času. Marsikaj bo potrebno korenito spreminiti. Sreča pri tem je, da bo prvenstvo do začetka januarja prihodnjega leta prekinjeno. Torej bo za spremembe dovolj časa.

SMUČARSKA TEKMOVANJA V SPOMIN NA ZMAGO MRTVEGA BATALJONA

TVD Partizan Gorje je v tem mesecu organiziral tekmovanja v okviru proslave v spomin na zmago Mrtvega bataljona Prešernove brigade.

V nedeljo, 8. decembra, je bilo tekmovanje v biatlonu.

REZULTATI:
ČLANI: 1. Jure Velepec — TVD Dol, 2. Zoran Čosić — SK Romanija Pale, 3. Branko Trstenjak — SK Kr. gora.

STAREJŠI MLADINCI — JUNIORJI:
1. Primož Krajšek — SK Ihan, 2. Goran Momović — SK Romanija Pale, 3. Polde Kovač — TVD Dol.

MLADINCI II: 1. Bojan Kovič — SK Ihan, 2. Rajko Novak — SK Kamnik, 3. Mladen Gruič — SK Sarajevo.

MLADINCI I: 1. Janez Ožbalt — SK Loška dolina, 2. Marjan Nagode — SK Logatec, 3. Admir Jamak — SK Rom. Pale.

MLADINKE: 1. Irena Leskovec, 2. Mojca Usenik, 3. Irena Petkovič (vse SK Logatec).

STAREJŠI PIONIRJI: 1. Andrej Zupan — TVD Gorje, 2. Tomo Uršič — SK Kamnik, 3. Marko Leskovec — SK Logatec.

STAREJŠE PIONIRKE: 1. Urša Pečur, 2. Melita Malnar (obe SK Logatec).

MLAJŠI PIONIRJI: 1. Tadej Musec, 2. Jure Smole (oba SK Logatec), 3. Matjaž Poklukar — TVD Gorje.

Tekmovalce je pozdravil in podelil priznanja Javor Igor-Ivan, predsednik SK borcev Prešernove brigade.

V soboto, 14. decembra, pa je bilo na Pokljuki smučarsko tekaško tekmovanje v spomin na zmago Mrtvega bataljona Prešernove brigade.

REZULTATI:
MLAJŠI PIONIRJI — tek na 2 km: 1. Boris Zelenc, 2. Miha Gostiša (oba SK Logatec), 3. Gregor Justin — SK Bled.

MLAJŠE PIONIRKE — tek na 2 km: 1. Lucija Larisi — TVD Gorje, 2. Melita Marolt — TVD Dol, 3. Marija Eržen — SK Logatec.

STAREJŠI PIONIRJI — tek na 6 km: 1. Matjaž Poklukar — TVD Gorje, 2. Jure Smole — SK Logatec, 3. Jožko Poklukar — TVD Gorje.

STAREJŠE PIONIRKE — 6 km: 1. Urša Pečur — SK Logatec, 2. Mateja Kunstelj — TVD Gorje.

MLAJŠI MLADINCI — 6 km: 1. Marko Luštrek — SK Olimpija, 2. Andrej Zupan — TVD Gorje, 3. Nejc Klemen — SK Olimpija.

SPORT 1A SERVIS

Na Kejarjevi 7 na Jesenicah ima Iztok Pergarc »Sport 1A servis«, kjer vam montirajo smuči in popravijo smučarsko opremo. Tu si lahko tudi nabavite rabljeno smučarsko opremo.

V poletnem času vam bodo v servisu popravili kolo, napeli lopar...

JESENIŠKI IGRALCI NAMIZNEGA TENISA OSVAJAJO PRVA MESTA

Pretekla sobota je bila za jeseniške igralce namiznega tenisa zelo uspešna. Toliko uspehov kot tokrat doslej še niso dosegli. Sočasno so nastopali kar na petih prireditvah, in sicer na dveh drepubliških ter treh regijskih.

V Ptuj je bil republiški pozivni turnir najboljših pionirk Slovenije. V treh jakostnih skupinah po deset tekmovalcev je nastopilo 30 igralk, med njimi kar pet igralk Jesenic, ki so prijetno presenetile. V prvi jakostni skupini se je posebno odlikovala Barbara Markež, ki je premagala vseh devet nasprotnic ter osvojila prvo mesto. Nepriznanih je tokrat prvič premagala tudi favorizirano igralko Olimpije Ignjatovičev. V drugi jakostni skupini se je odlikovala Mojca Smolej, ki je z osmimi zmagami in enim porazom osvojila prvo mesto. V tretji skupini pa je Urška Samar osvojila drugo mesto z istim številom zmag kot prvovrščena igralka. V tej skupini sta nastopili še Tina Zupancić in Vanja Klemenc, ki sta osvojili peto oziroma osmo mesto.

V Radljah ob Dravi je bil republiški pozivni turnir za najboljšje pionirje Slovenije, ki so igrali v štirih jakostnih skupinah po deset tekmovalcev. Trije jeseniški igralci so bili razporejeni v prve tri skupine. V prvi jakostni skupini je Robert Ferbežar zasedel četrto mesto, kar je lep uspeh. Presenetil pa je tudi Zmago Pem z zmago v drugi jakostni skupini. To je vsekakor njegov najboljši dosedanj uspeh. V tretji skupini je prav tako prvo mesto osvojil Jeseničan Elen Halilagić iz Murove, ki je z dobro igro dokazal, da lepo napreduje.

Regijski pozivni turnirji so bili v Kranju, Strazišču in Ljubnem. V Strazišču je nastopala prva skupina gorenjskih pionirjev. Zmagal je jeseniški igralec Matej Kriznar, Klemen Markež pa je bil tretji.

V Ljubnem je nastopala druga skupina gorenjskih pionirjev, Jeseničan Alen Halilagić iz Murove pa je bil drugi.

V Kranju so igrali gorenjske pionirke. Od Jeseničank je nastopila le Elvira Sadić in osvojila šesto mesto.

S tako bero smo pač lahko zadovoljni! (S)

RAZPIS

TVD Partizan Gorje organizira nočno tekmovanje v smučarskih tehnik ob baklah za memorial Lovra Zemve in gorjanskih tekačev v nedeljo, 29. decembra, ob 17. uri v Zgornjih Gorjah pri počitniškem domu.

V ŠAHU IN NAMIZNEM TENISU PRVAK TOZD VZDRŽEVANJE

Na prvenstvu je nastopilo 16 ekip v dveh skupinah. Iz vsake skupine pa so se štiri ekipe uvrstile v finalno skupino.

Ekipa Vzdrževanje v postavi Anton Krnčar, Franc Simčič, Alojz Bec in Risto Čvetkov je zaslužno osvojila 1. mesto.

REZULTATI: 1. Vzdrževanje 24,5 točk, 2. HVB 19 točk, 3. KO-FI 15 točk, 4. ETN 14 točk, 5. Žičarna 13 točk.

V NAMIZNEM TENISU je nastopilo 14 ekip in le en nosilec skupin se je uvrstil v finale.

REZULTATI FINALNE SKUPINE: Žičarna: Vzdrževanje — 4:5, Žičarna: HVJ — 5:2, Žičarna: Plavž — 5:2, Vzdrževanje: HVJ — 5:2, Vzdrževanje: Plavž — 5:3, HVJ: Plavž — 3:5.

Prvo mesto je osvojila ekipa TOZD Vzdrževanje v postavi Morić, Kržišnik, Klinar, drugo mesto Žičarna v postavi Filipovič, Lavtičar, Veber in tretje mesto Plavž v postavi Omejc, Babič, Prešeren.

KONČNI REZULTATI ZA LETO 1985

MOŠKI EKIPNO, LETNI DEL: 1. Vzdrževanje 115 točk, 2. ETN 108 točk, 3. Transport 93 točk, 4. Strojne delavnice 92 točk, 5. Žičarna 78 točk, 6. Hladna valjarna Jesenice 78 točk, 7. Jeklarina 73 točk, 8. Plavž 71 točk, 9. Livarna 71 točk, 10. Remontne delavnice 70 točk, 11. Hladna valjarna Bela 63 točk, 12. Vajarna blumingštel 62 točk, 13. Energetika 55 točk, 14. Jeklovek 52 točk, 15. KSI 49 točk, 16. Elektrodel 43 točk, 17. KO-FI 36 točk, 18. Valjarna debele pločevine 28 točk, 19. Vratni podboji 19 točk, 20. Valjarna žice in profilov 13 točk, 21. Željižarna 12 točk, 22. Profilarna 7 točk, 23. Družbena prehrana 5 točk.

MOŠKI EKIPNO: 1. Vzdrževanje 252 točk, 2. ETN 249 točk, 3. Strojne delavnice 219 točk, 4. Transport 198 točk, 5. Jeklarina 192 točk...

TOČKE UDELEŽBE: 1. Livarna 167 točk, 2. ETN 158 točk, 3. Strojne delavnice 146 točk, 4. Žičarna 125 točk, 5. Vratni podboji 122 točk...

OČENA REFERENTOV: 1. Miloš Ferš — ETN, 407 točk, 2. Andrej Berce — SD, 365 točk, 3. Marjan Trontelj — Vzdrževanje, 336 točk, 4. Milan Lavtičar — Livarna, 322 točk, 5. Miloš Kernc — Transport, 310 točk.

ZENSKES POSAMEZNO: 1. Marjetka Koblar — ETN, 423 točk, 2. Pika Ferš — KO-FI, 382 točk, 3. Milena Lužnik — ETN, 300 točk, 4. Marija Junež — ETN, 252 točk, 5. Marjana Svetina — KO-FI, 241 točk.

MOŠKI POSAMEZNO: 1. Lado Repe — SD, 2351 točk, 2. Franc Horvat — Livarna, 2175 točk, 3. Janez Babič — ETN, 2110 točk, 4. Igor Logar — ETN, 1944 točk, 5. Branko Lendero — VP, 1936 točk.

V ženski konkurenci je nastopilo 8 sodelavk, v moški konkurenci pa 527 sodelavcev. V primerjavi s preteklim letom je bila udeležba manjša za 30 odstotkov. Potrebni bi bili nekaj novosti, da bi se udeležba povečala.

JESENIŠKE TELOVADKE MED NAJBOLJŠIMI

Na 12. pionirskem pokalu Slovenije in 17. pokalu gimnastike ki sta bila v soboto in nedeljo v Murski Soboti, so sodelovale tudi jeseniške telovadke Sandra Možina, Irena Bertoncelj in med članicami na pokalu gimnastike Sandra Stefanovski.

V mnogoboju sta bili uspešnejši Bertonceljeva s petim in Možina s sedmim mestom, manj uspešna pa je bila Stefanovska, ki se je uvrstila na 15. mesto. Res pa je, da je kot mladinka tekmovala v skupini članic z zahtevnim programom zveznega in mednarodnega razreda, ki pa ga ne obvlada dovolj. Dodatne težave ima s preveliko težo, ki jo bo morala močno zmanjšati, če bo želela še naprej telovaditi in tekmovali.

Irena Bertoncelj in Sandra Možina sta bili najuspešnejši v finalnem tekmovanju na posameznih orodjih, Irena na preskoku in gredi, Sandra na bradlji in gredi. Največ je uspelo Možinovi. Z drugo oceno iz mnogoboja in najvišjo v finalu na gredi je zaslužno prejela zlato medaljo. Na bradlji je bila peta.

Sandrin uspeh je toliko večji, ker je stara šele 10 let in tekmuje uradno še med pionirkami II. selekcije. V tej skupini telovadk je namreč zmagala v mnogoboju pred tednom dni v Ljubljani na Malejem memorialu med 82 tekmovalkami iz Slovenije, Hrvice in BiH. Tekmovanje na Pionirskem pokalu gimnastike pa je zahtevnejše. To je program mlajših mladink. Zato lahko pričakujemo od Sandre še lep napredek, če bo še bolj intenzivno trenirala.

MLADI DRSALCI NA ODPRTEM PRVENSTVU ZAGREBA — ŠALATA 85

Najboljši jeseniški pionirji so v petek, 13. decembra, odpotovali v hrvaško glavno mesto na tradicionalno mednarodno odprto prvenstvo Zagreba »Šalata 85«. Zaradi številnih tehničnih težav so tekmovanje preselili na drsališče na Veleseju, kjer je nastopilo 57 pionirjev iz vseh jugoslovanskih klubov ter Prage in Gradca. Skoraj vsa prva mesta so spet osvojili zagrebski drsalci, največji tekmeč pa so jim bili pionirji iz ČSSR. Tudi Jeseničani niso razočarali, čeprav bi z malo več sreče lahko dosegli višja mesta.

V skupini pionirjev do 8. leta je prvo mesto osvojil Jure Kovač, član Olimpije iz Ljubljane, medtem ko Jeseničani v tej kategoriji nimajo predstavnikov.

Med pionirkami in isti skupini je prepričljivo zmagala Iva Ivančič (Medveščak Zagreb), MELITA ČELESNIK (DK Jesenice) pa je osvojila solidno 8. mesto. Škoda je, da je v obveznih likih napravila hudo napako, ki jo je stala cele točke in je morala s prostim programom nastopiti v slabši skupini. Tako je bila ocenjena precej slabše, kot je zaslužila. Vsekakor bo ta mlada, nadarjena tekmovalka, ki bo med pionirkami skupine C lahko nastopala tudi še prihodnje leto, naslednjo veliko priložnost za uspeh imela že na republiškem prvenstvu.

V skupini pionirjev do 10. leta tekmovalce zagrebske Mladosti Igor Belošić ni imel pravega tekmeča, medtem ko so bili ostali drsalci izredno izenačeni. PRIMOŽ ČELESNIK (DK Jesenice) je priložnost za medaljo zapravljal že v obveznih likih,

1. SKL — ženske SLOVAN : JESENICE 52:51 (31:25)

Ljubljana, telovadnica FTK, gledalcev 40, sodnika Zoran (Šmarje-Sap) in Milnar (Cerknica).

Jesenice: Rozman, Deretič, Šmitran, Felc 4 (2:1), Bartelj, Lah 4, Strazišar 20 (3:2), Krznarič 7 (3:1), Učar 14 (3:2), Smolej 2, Zrnič.

Košarkarice Jesenic v tej sezoni športna sreča očitno ni naklonjena. Tudi s četrtega gostovanja so se vrstile porazen.

Jeseničanke so v prvih minutah tekme povedle, žal pa prednosti zaradi slabega meta in prevelikega števila izgubljenih žog niso uspelo obdržati. V teh minutah so ljubljaničanke izkoristile slabo igro gostij in povedle v prvem polčasu.

V drugem delu tekme so Jesenicanke igrale bolje in v 38. minuti povedle z 51:50. V zadnjih dveh minutah pa so zopet naredile nekaj napak, kar so gostiteljice izkoristile in dosegle koš, ki je zadoštoval za zmago.

V soboto članice KK Jesenice gostujejo v Mariboru.

JESENICE : SAVA (KADETINJE) 63:65 (34:23)

Jesenice: Felc 44, Bešič 6, Zrnič 5, Ališič 6, Strajnar 2, Jokič, Sefič, Springer, Komnenović, Hadimuratić, Ljušič.

Tudi na tej tekmi so mlade igralke Košarkarskega kluba Jesenice v prvem polčasu pokazale, da znajo igrati košarko. Žal pa visokega vodstva iz prvega dela niso mogle obdržati, ker jim je v odločilnih minutah manjkalo moči.

Poraz z dvema točkama razlike pa je vsekakor uspeh glede na to, da so v ekipi Save fizično dosti močnejše igralke, ki trenirajo tudi dvakrat dnevno.

Na tej tekmi je bila v vrstah Jesenic zopet neustavljiva Felčeva, ki je dosegla kar sedem trojk.

Irena Bertoncelj se je izkazala v finalnem nastopu na preskoku, ki je njeno najboljšo orodje. V finalno tekmovanje se je uvrstila z oceno 9,30, ki je bila tretja do četrta v mnogoboju. V finalu je bilo potrebno skočiti dva različna skoka, srednja ocena obeh pa se je pristela očni iz mnogoboja. Irena je izvedla oba skoka zelo dobro. Žal se je pri drugem dotaknila z roko tal, kar ji je odvzelo zlahtnejšo medaljo. Osvojila pa je bronasto, kar je tudi lep uspeh in njena prva medalja na tako kvalitetnih tekmovanjih. V finalu je bila tudi na gredi, kjer je osvojila šesto mesto.

REZULTATI:
Pionirski pokal — mnogoboju:

1. Martinović 36,35; 2.—3. Turšič in Oštariš (vse Ljubljana) ... 5. Irena Bertoncelj 33,80; 7. Sandra Možina 33,30 (obe Jesenice).

Finale: Preskok: 1. Lužen 18,80; 2. Ebert 18,725 (obe Ljubljana); 3. Irena Bertoncelj (Jes.) 18,50; Bradlja: 1. Martinović 8,20; 2. Oštariš 17,50; 3. Turšič (vse Ljub.) 16,95; 5. Sandra Možina (Jes.) 15,35; Gred: 1. Sandra Možina (Jes.) 17,55; 2. Božič 17,50; 3. Martinović 17,25 (obe Ljub.) ... 6. Irena Bertoncelj (Jes.) 16,20; Parter: 1. Martinović 18,40; 2. Ebert 18,30; 3. Turšič (vse Ljubljana) 18,10.

Pokal gimnastike in mnogoboju: 1. Tina Matoh 36,20; 2. Saša Debeljak 35,50; 3. Zamuda (vse Ljubljana) ... 15. Sandra Stefanovski (Jes.) 30,80.

TM

medtem ko je svoj prosti program po dolgem času spet izvedel zanesljivo in dosegel peto mesto. Tudi on bo z marljivim treningom v naslednjem mesecu na republiškem prvenstvu in Pokalu republik in pokrajini, kandidat za eno od medalj.

Med pionirkami do 10. leta je bila daleč najboljša Melita Juratek (Mladost Zagreb), TINA BERLOT (DK Jesenice), ki bo v tej skupini lahko tekmovala še eno leto in takrat izkoristila svojo priložnost, pa je drsala zelo solidno in kljub hudi napaki v obveznih likih osvojila 16. mesto. V skupini pionirjev A (do 12. leta) je bil najboljši Zoran Marković (Medveščak Zagreb), s svojim prostim programom pa bi se zlahka meril z najboljšimi pionirji. Jeseničan PETER NOVAK je obvezne like izvedel solidno, smolo pa je imel v prostem programu, kjer je padel in programa ni mogel izpeljati do konca.

Renata Brzaj (Mladost Zagreb) je bila najboljša med pionirkami skupine A. Odlično je drsala tudi MOJCA NAGODE (DK Jesenice), ki je osvojila peto mesto. Že obvezne like je oddrsala tako, kot zna, in dosegla šesto mesto. Še boljša pa je bila v prostem programu, kjer se je prebila še mesto višje.

Jeseniški drsalci se bodo v prihodnjih dneh pripravljali na novoletno revijo, ki jo bodo skupaj z ljubljansko Olimpijo oddrsali na Bledu in v Ljubljani, kmalu po novem letu pa se bodo začela pomembna prvenstva za drsalce v vseh kategorijah.

A. Ilenič

TRADICIONALNO STRELSKO TEKMOVANJE V MOJSTRANI

Člani strelske družine Janez Mrak Dovej-Mojstrana so na novem avtomatskem strelišču izvedli tradicionalno tekmovanje v streljanju z zračno puško v počastitev dneva republike, krajevnega praznika in dneva Jugoslovanske ljudske armade. Nastopilo je 20 ekip krajevnih družbenopolitičnih organizacij, karavle Belca, Postaje milice Jesenice ter delovnih organizacij z območja krajevnega skupnosti Dovej-Mojstrana. Najuspešnejši sta bili ekipi domače strelske družine, ki sta osvojili prvi mesti.

REZULTATI:
1. Strelska družina Janez Mrak I (Franc Rabič, Andrej Janša, Janko Kersnik), 247; 2. Strelska družina Janez Mrak II (Bogdan Janša, Robi Kuhar, Blaž Knific), 227; 3. LIP Bled — TOZD Mojstrana (Janez Lumpert, Drago Makuc, Janez Troha), 227; 4. Lovska družina, 204; 5. Postaja milice Jesenice, 201; 6. Kovinska oprema Mojstrana; 7. Strelski krožek OŠ 16. december Mojstrana, 195; 8. ZRVS Dovej-Mojstrana, 179; 9. Kovinska oprema Mojstrana II, 176; 10. Športno društvo Mojstrana, 154.

J. R.

POPRAVEK!

V zadnji številki Železarja se na 16. strani naslov »Velik športni uspeh naših balinarjev v Avstriji« pravilno glasi: »Velik športni uspeh naših balinarjev v Avstraliji«. Avtorju in bralcem se opravičujemo za neujubno napako!

Uredništvo